

SAMIYELI

sewe shyen woo

Sewe wi nawa senre

Samiyeli sewe kongbanja wi kongo sannga ko ki yen Samiyeli sewe shyen woo we. Ki sewe wi konro shyen paa ti laga ti yee na, katugu ti shyen ti saa ya ko selege sewe na pe ma migi wi nungba ni. Sewe wi yen na para Davidi wi wunluwo po senre na, ki kongbanja, maa ta wila pye wunluwo Zhuda tara ti go na, wa Izirayeli tara ti yonloparawa kalige kee yeri (1-4). Ko pungo, a wi si kaa pye wunluwo Izirayeli tara ti ni fuun ti go na, tila pye ma yonloparawa kamenge kee wunluwo tara ti pinle (5-24). Kila Davidi wi ndanla maa mben, wila daga mbe malaga gbɔn wi juguye mbele wa tara ti ni pe ni konaa mbe malaga gbɔn tara nda ti yen ma pe maga ti woolo pe ni, jango mboo wunluwo pi gbegele mboo tenge konaa mbe yeresaga kan wi fannga ki yeri.

Davidi wila pye lere wa na kalegere la pye wa wi yinwege ki ni, nda ti sila pye ja. Kee ka na, wila pye tagawa ni, ma pye sinje Yenjele li ni, a wi woolo paa wi jate sinje. Kee sannga ki na, wila kapere tugbooro pye, jango mboo yeeera nandanwa kagala ke pye. Een fo, naa Yenjele li lere Natan wila para wi ni, a wi suu kapere ti yo mari filige, ma yenle jologo nga Yenjele laa wa wi na ki na.

Davidi wila Zheruzalemu ca ki sho maga ta mee ki pye wi wunluwo cagbo. Wila pye na jaa mbe sherigo gbogo kan Yawe Yenjele li kan. Een fo wi kapere legere ti kala na, Yenjele li sila yenle nga wila yenri ki na. Konaa ki ni fuun, Yenjele laa yon folo le wi yeri ma yo fo wi setirige piile pe ni, wa yaa la taa sanga pyew mbaa een Izirayeli tara wunluwo pi na. Laa yo fo:

Mi yaa mboro jate ma setirige pyo wa wo mboo tege wunluwo pi na ma yonlo. Mi yaa wi wunluwo pi kan yeresaga ni. Wo wi yaa ka go kan na kan. Mi yaa kaa wunluwo pi kan yeresaga ni fo sanga pyew. Ma wunluwo pi yaa yeresaga ta mbe koro wa fo sanga pyew (2 Sami 7.12, 16).

Sewe wi yen ma koonlo yege nga na

Davidi wila pye Zhuda cenle woolo pe wunluwo 1--4

Davidi wila pye Izirayeli cengele ke ni fuun ke wunluwo 5--6

Yenjele laa yon fogolo le Davidi wi yeri 7.1-29

Davidi wila malaga legere gbɔn 8--10

Davidi wila Batisheba wi le wi jo 11--12

Tipere tila pye na lege wa Davidi wi go ki ni 13--14

Abisalumu wila yiri ma je 15.1--20.22

Davidi wila ti a pè Sawuli wi setirige piile pe gbo 20.23--21.22

Davidi wila Yenyele li shari 22.1--23.7

Davidi wi malingbɔɔnɔ wele 23.8-39

Leele pe jinriwe konaa tifelege yama pi panga ye 24.1-25

DAVIDI WILA PYE ZHUDA CENLE WOULO PE WUNLUWO

1--4

Davidi wila Sawuli wi kunwo wogo ki logo

1 ¹Sawuli wi kungɔɔ, kila yala Davidi wila malaga gbɔn Amaleki setirige piile pe ni ma pe ya makɔ, ma songɔɔ ma pan wa Zikilagi ca ma piliye shyen pye wa. ²Pilige taanri wogo ki na, a naɲa wà si yiri wa Sawuli wi malingbɔɔnɔ censaga ki ni ma pan. Wi yaripɔɔ tila pye ma kɔɔnɔ wi na, a gbanngban wuu go ki filige wi na mbege naga fɔ wila kunwo gbele. Naa wila ka saa gbɔn wa Davidi wi tanla, a wì si to maa yege ki jiile wa tara maa gbɔɔ. ³A Davidi wì suu yewe ma yo fɔ: «Ma yiri se yeri?»

A naɲa wì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Mì fe ma shɔ ma yiri wa Izirayeli* woolo pe malingbɔɔnɔ censaga ma pan.»

⁴A Davidi wì suu yewe naa ma yo fɔ: «Yingi kì pye wa? Mi yen nɔɔ yenri maga yege yo na kan.»

A naɲa wì sho fɔ: «Izirayeli malingbɔɔnɔ pè fe ma yiri wa malaga gbɔnsaga ki ni, lelegere ku. Ali yere Sawuli wo naa wi pinambyɔ Zhonatan wi ni pè ku fun.»

⁵Lefɔnɲɔ ɲa wila pye naga senre ti yege yuun Davidi wì kan, a Davidi wì suu yewe ma yo fɔ: «Maga jen mele ma yo Sawuli naa wi pinambyɔ Zhonatan wi ni pè ku?»

⁶A lefɔnɲɔ wì suu pye fɔ: «Kila yala cɛ mi yen wa Gilibowa yanwiga ki na. A mì si Sawuli wi yan wì yen na jiige wì njanraga ki na, malaga gbɔnwotoroye naa shɔn lugufenne pe mbele pòò jori ma yɔngɔ wi ni tɔɔn. ⁷Wì kaa kanɲga ma wele, a wì silan yan, mɛɛ na yeri; a mì si shɔ ma yo: «Naw.» ⁸Kona, a wì silan yewe ma yo fɔ: «Ambɔ fɔ wi mboro?» A mì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Mi yen Amaleki setirige piile wo wa.» ⁹Kona, a wì silan pye ma yo fɔ: «Fulo laga na tanla mala gbo, katugu kayanɲa gbɔɔ yɛn na na, ali maga ta mi yen yinwege na bere.» ¹⁰A mì si fulu wa wì tanla maa gbɔn maa gbo, katugu mɪla ki jen ma yo wi se pɔɔɔ wa ki kala

na li ni. Ko punḡo na, a mī suu wunluwɔ njala li kɔw wa wi go na, mɛɛ wi kɛɛ kannjine li wɔ wa wi kɛɛ ki na. Ti nda mī pan ti ni ma kan na tafɔ†.»

¹¹ Kona, a Davidi wī suu yeera yaripɔɔ ti yigi mari walagi (mbege naga fɔ wila kunwɔ gbele). Nambala mbele paa pye wi ni, a pè sigi pye ma fun. ¹² A pè si kunwɔ pi lɛ, maa gbele, ma yenḡe le* fɔ ma saa gbɔn ki yɔnlɔkɔḡ ki na Sawuli naa wi pinambyɔ Zhonatan, naa Yawe Yenḡele li malingbɔɔnlɔ konaa Izirayeli woolo pe kala na, poro mbele paa gbo tokobi ni we.

¹³ Lefɔnḡo ḡa wila pan maga senre ti yo Davidi wi kan, a Davidi wī si pan maa yewe ma yo fɔ: «Ma yiri se yeri?»

A lefɔnḡo wī suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Mi yen Amaleki setirige piile mbele nambannjeenle wo wa pinambyɔ.»

¹⁴ A Davidi wī suu pye fɔ: «ḡa Yawe Yenḡele li sinme kpoyi* wo wi na maa wɔ, kī cɛn meɛ a mà suu gbo mɛɛ fyɛ?» ¹⁵ Kona, a Davidi wī suu lenambala nunḡba yeri maa pye fɔ: «Fulo wa wi tanla maa gbo.» A ki naḡa wī si Amaleki setirige piile naḡa wi gbɔn, a wī si ku. ¹⁶ A Davidi wī suu pye fɔ: «Ma kunwɔ pi go kala li yiri mboro jate yeri; katugu ma yɔn ko kɔɔn le kɛɛ, naa mà yo fɔ: «Yawe Yenḡele li sinme

kpoyi wo ḡa na maa wɔ, muwi mùu gbo.» »

Davidi wila Sawuli naa Zhonatan pe kunwɔ pi gbele

¹⁷ Kona, a Davidi wī sigi kunwɔ yurugo ḡa ki kɔ Sawuli naa wi pinambyɔ Zhonatan pe kala na.

¹⁸ A wī sigi konɔ kan ma yo pege naga Zhuda cɛnle woolo pe na. Sandiga wɔnfenne yurugo yi, ki yen ma yɔnlɔḡo wa Yashari sewe† wi ni ma yo fɔ:

¹⁹ Ee Izirayeli, ma malingbɔɔn welɛwe pòo gbo wa ma tinndiye pe na.

Malingbɔɔnlɔ welimbele pè toori.

²⁰ Yaga ka saga senre ti yari wa Gati ca,

yaga si ka saga senre ti yo wa Asikalɔn ca nawa kongolo ke ni,

janḡo Filisiti tara fenne sumbonɔ paga kaa yɔḡɔri,

janḡo ki leele mbele pee kenrekenre* pe sumbonɔ paga kaa yewile nayinme ni.

²¹ Yoro Gilibowa yanwira re, fɔḡḡo ka ka wo wa ye na.

Tisaga ka si ka pan wa ye na.

Keere ka ka kɔn wa ye na, yarikanra legere mbaa taa wa ti ni.

†1.10: 1 Sami 31.1-6; 1 Kuro 10.1-6.

†1.18: Yashari sewe pè para wi senre na wa Zhouwe 10.13 laga ki ni.

Katugu nambala welimbele pe
tugurɔn sigeyaara*† tì cɛn
fyɔngɔ ni wa ye na,

Sawuli tugurɔn sigeyaraga pe
se ka sinme fa ki na naa
fyew.

22 Zhonatan sandiga kila kari wa
malaga mbe sɔngɔɔ
na kii kasanwa yirige mbele ki
yaa gbo pe ni,
na kii nambala kotogofenne pe
furugu mbe pe yanlaga ki
yirige funwa na.

Sawuli wi tokobi wila sɔngɔɔ
waga, na wi suu tunngo ki
pye mbege yɔn fili gbɛn.

23 Sawuli naa Zhonatan pàa pye
ma pe yɛɛ ndanla† pe
yinwege piliye yi ni fuun
ni.

Pe kusanga wi ni, pee laga pe
yɛɛ na.

Pàa wege ma wɛ yɔnye na. Pàa
pye fannga ni ma wɛ
jaraye na.

24 Izirayeli tara sumbonɔ, yaa
Sawuli kunwɔ pi gbele.

Wo wila pye na yaripɔɔ
sɔngbanga woro ti kaan
ye yeri yaa ti nii.

Wo wila pye na tɛ fereyaara ti
maramara ye yaripɔɔ ti
na.

25 Ki nambala welimbele pè toori
ma ku wa malaga ki ni!
Ee, pè Zhonatan wi gbɔn maa
gbo wa tinndiye pe na.

26 Na sefɔ Zhonatan, kayanga
yɛn na ni ma kunwɔ pi
kala na.

Màa pye na wɔnlɔ jɛnge.
Ma kala làa gbɔɔ na yeri jɛnge.
Ma ndanlawa pila pye kagbɔɔ
na yeri ma wɛ ndanlawa
mba jele ma nana ndanla
pi na.

27 Kì pye mɛɛ, a ki nambala
kotogofenne pè si toori
ma ku?
Pe malingbɔnyaara† ti kɔwɔ kɔ
mɛɛ?

Pàa Davidi wi tɛge wunluwɔ wa Eburɔn ca

2¹ Ki kagala ke pungo na, a
Davidi wì si Yawe Yɛnɛɛɛ li
yewe ma yo fɔ: «Mi daga sa cɛn
Zhuda tara ca ka ni le?»

A Yawe Yɛnɛɛɛ li suu pye fɔ: «Ma
mbe ya kari.»

†1.21: Kila pye faa pe ma sinme fa tugurɔn sigeyaraga ki na mbe ti ki koro jɛnge. Sinme pi faga pi maa leele pe nawa tuun fun sinme mba pe ma fa lere wa na mboo tɛge wunluwɔ pi wogo ki na.

†1.23: Iɲga kì yo fɔ: *Sawuli naa Zhonatan pàa pye ma pe yɛɛ ndanla*, Eburuye senre ti ni ki mbe ya logo fun fɔ: Sawuli naa Zhonatan pàa pye ma leele pe ndanla, a paa pe jate pe yinwege piliye yi ni fuun yi ni.

†1.27: Malingbɔnyaara nda senre ti yo ki yaa pye ti yɛn na para Sawuli naa Zhonatan poro senre na.

A Davidi wì sili yewe ma yo fɔ:
«Mi daga sa cɛn ca kikiin ni?»

A li sho fɔ: «Wa Eburɔn ca.»

² A Davidi wì si kari wa ki ca ki ni wi jeɛle shyen pe ni, Ahinowamu ɲa wila yiri wa Zhizireyeli ca wo naa Nabali ɲa wila ku wi jɔ Abigayili ɲa wila yiri wa Karimeli ca wi ni†. ³ A Davidi wì si kari fun wi pinleyɛenle pe ni, pe ni fuun nungba nungba naa pe go woolo pe ni. A pè si saa cɛncɛn wa Eburɔn ca ki kanɲgara na cara ti ni. ⁴ Kona, a Zhuda tara nambala pè si pan wa Eburɔn ca ma pan ma sinme kpoyi* wo Davidi wi na maa tege wunluwo Zhuda cenle woolo pe go na.

Ko punɲo na, a pè si pan maga yo Davidi wi kan ma yo Yabeshi ca ɲga wa Galaadi† tara ki woolo pàa Sawuli gboo wi le. ⁵ A Davidi wì si pitunmbolo torogo wa Yabeshi ca, wa Galaadi tara ma pe pye fɔ: «Yawe Yenɲele li duwaw ye na, kajɲɲe ɲga yè pye ye tafa Sawuli wì kanɲgɔlɔ maa le we. ⁶ Koni Yawe Yenɲele li kajɲɲe pye ye kan konaa li pye sinne ye ni. Mi fun mi yaa kajɲɲe pye ye kan, katugu pa yège pye ma fun. ⁷ Koni ye fanɲga le ye yɛɛ ni, ye kotogo ta. Ye tafa Sawuli wì ku, ɛɛn fɔ ye daga mbege jɛn fɔ muwi Zhuda cenle woolo pè sinme kpoyi wo na na mala tege wunluwo pe yɛɛ go na.»

Pàa Ishibosheti wi wɔ maa tege Izirayeli tara ti wunlunana

⁸ Ki wagati wi ni Neri pinambyɔ Abineri† ɲa wila pye Sawuli wi malingbɔɔnɔ to wì si kari Sawuli wì pinambyɔ Ishibosheti wì ni wa Mahanayimu ca. ⁹ A wì si saa wi tege wunluwo Galaadi tara woolo, naa Ashuri cenle woolo, naa Zhizireyeli ca woolo, naa Efirayimu cenle woolo, naa Benzhamɛ cenle woolo, ko kɔɔ wo yen Izirayeli* tara woolo pe ni fuun pe go na. ¹⁰ Sawuli pinambyɔ Ishibosheti wila cɛn Izirayeli tara ti wunluwo sanga ɲa ni, kila yala wì ta yeɛ nafa shyen. Wila pye yeɛ shyen wa wunluwo pi na.

ɛɛn fɔ Zhuda cenle woolo poro la taga Davidi wo na. ¹¹ Davidi wila yeɛ kɔɔshyen naa yenɲe kɔɔɔni ko pye wunluwo pi na Zhuda cenle woolo pe go na wa Eburɔn ca.

Zhuda cenle woolo naa Izirayeli woolo pàa malaga gbɔn pe yɛɛ ni wa Gabawɔn ca

¹² Kona, Neri pinambyɔ Abineri naa Sawuli pinambyɔ Ishibosheti wi malingbɔɔnɔ pè si kaa yiri wa Mahanayimu ca, ma yege kan wa Gabawɔn ca ki yeri sa malaga gbɔn pe ni. ¹³ A Zeruya pinambyɔ Zhouabu wo naa Davidi malingbɔɔnɔ pe ni, pè si yiri fun na kee. A gbogolomɔ shyen pì si

†2.2: 1 Sami 25.42-43.

†2.4: 1 Sami 31.11-13.

†2.8: 1 Sami 14.50.

saa pi yee fili wa Gabawon ca tonmo wege ki tanla. Gbogolomo nungba la pye ma yere kee nga na, a gbogolomo sanmba po yere kee sannga ki na. ¹⁴A Abineri wi si Zhouabu wi pye fo: «Mi yen na jaa lefonmbolo pele mbe yiri pe malaga gbɔn pe yee ni we wele.»

A Zhouabu wi sho fo: «Ee, pe yiri pe malaga gbɔn pe yee ni.»

¹⁵A pe si yiri na paan pe yee korogo, pe ni fuun paa pye yon nungba. Benzhamē cenle woolo naja Sawuli wi pinambyo Ishibosheti wi woolo paa pye lere ke ma yiri shyen, a leele ke ma yiri shyen yiri fun wa Davidi woolo pe ni. ¹⁶A pe ni fuun nungba nungba pe si pe maliwiinle pe yigiyigi pe yinre ti na, mee pe yee sugulo pe tokobiye pe ni wa pe kanngara ti na, mee pinle ma toori ma ku. A pe sigi laga nga kila pye wa Gabawon ca ki tanla ki mege taga naga yinri Elikati Azurimu†. ¹⁷Kona, a pe si to pe yee na, a malaga ki si ngban ki pilige ki ni fo jenge. A Davidi malingbɔonlo pe si Abineri naa wi malingbɔonlo pe ya. ¹⁸Zeruya pinambiile taanri, Zhouabu, naa Abishayi konaa Azayeli poro la pye wa malingbɔonlo pe ni, Azayeli wila wege paa lufaa yen. ¹⁹A wi si taga Abineri wi na naa puro. Wii ke mbe kari kalige na nakoma kameenge na. ²⁰Kona, a Abineri wi si kannga ma wele wa wi pungo

na, mee yo fo: «Azayeli, mboro wi le?»

A wi sho fo: «Ee, muwi.» ²¹A Abineri wi suu pye fo: «Toro kalige na nakoma kameenge na ma to ki lefonmbolo mbele wa nungba na, maa yaara ti sho wi yeri.» Ee fo Azayeli wi sila pye na jaa mbe laga wi pungo na. ²²A Abineri wi si Azayeli wi pye naa fo: «Songoro na pungo na. Yingi na ma yaa silan kan mbɔon gbo? Kiga si pye ma, pa mi se ya mbɔon nɔsepyo lenaja Zhouabu wi wele yee na ki fere ti kala na.» ²³Ee fo, a Azayeli wi si je wii songoro wi pungo na. Kona, a Abineri wi suu sun wi njanraga ki go ki ni wa wi lara ti na, fo a ki furu ma yiri wa wi pungo na. A Azayeli wi si wo ma to ma ku le ki yongolo nungba ke ni. Mbele fuun ka pan mbe gbɔn le laga nga wila to ma ku ki na, pe ma yere.

²⁴A Zhouabu naa Abishayi pe si taga Abineri wi na naa puro. Paa saa gbɔn wa Ama tinndi wi na, ma yala yonlo ki yen na tuun. Ki tinndi wi yen wa Giyashi ca ki yesinme na, wa Gabawon gbinri* konɔ li na.

²⁵A Benzhamē cenle woolo pe si pe yee gbogolo ma taga Abineri wi na, ma pye ngbelege nungba, mee kari ma saa yere tinndi wa go na. ²⁶Kona, a Abineri wi si Zhouabu wi yeri maa pye fo: «Pa we yaa la we yee kuun tokobi wi ni yeen suyi le? Ma sigi jen mbe yo ki pungo kala li yaa tijanga wi le? Wagati

†2.16: Elikati Azurimu mege ki korɔ wi mbe ya pye fo: Walaga kere nakoma tokobiye laga.

wiwiin maa singi mbege yo ma malingbɔɔnɔ pe kan pe pe sefenne pe purɔɔ ki yaga?»

²⁷Kona, a Zhouabu wì suu pye fɔ: «Yenjele na yinwege wolo li mege ki na, ndeɛ ki pye mɛɛ ja para, leele pe se jen na pe sefenne pe purɔɔ ki yaga, pe jen naa pe puro fɔ sa gbɔn goto pinliwe ni.» ²⁸Ki pye ma, a Zhouabu wì si mbanlaga win, a leele pe ni fuun pè si yere ma Izirayeli woolo pe purɔɔ ki yaga, ma malaga ki kɔ.

²⁹A Abineri naa wi lenambala pe ni pè si tanga ki yembine li ni fuun li ni ma Araba* tara ti kɔn ma yiri. A pè si Zhuriden gbaan wì kɔn ma yiri konaa ma Bitirɔn gbunlundɛge ki kɔn ma yiri ma saa gbɔn wa Mahanayimu ca. ³⁰A Zhouabu wì si yiri wa Abineri wi purɔsaga ma songɔɔ ma kari, mɛɛ leele pe ni fuun pe gbogolo, mɛɛ ki yan lere ke ma yiri kɔɔjere poro la la wa Davidi malingbɔɔnɔ pe ni, konaa Azayeli wi ni. ³¹Ɛen fɔ Davidi malingbɔɔnɔ poro la nambala cɛnme taanri naa nafa taanri (360) gbo Benzhamɛ cɛnle woolo naɲa Abineri wi woolo pe ni. ³²A pè si Azayeli gboo wi le ma kari wi ni, ma saa wi le wa wi to fanga ki ni, wa Betileɛmu ca†. A Zhouabu naa wi lenambala pe ni pè si tanga yembine li ni fuun li ni. Pàa saa ye wa Eburɔn ca ki ni lalaaga ki na.

3¹Malaga kila mɔ jɛnge Sawuli go woolo poro naa Davidi go woolo pe sɔɔwɔ. Ɛen fɔ Davidi wo la pye na fanɲga taa na kee yege, a Sawuli go woolo poro fanɲga ko nɛɛ koo na paan.

Pinambiile mbele Davidi wila se wa Eburɔn ca

(1 Kuro 3.1-4)

²Davidi wila pinambiile se wa Eburɔn ca. Wi pinambyɔ konɲbanɲa pàa pye naa yinri Aminɔ. Wi jɔ Ahinowamu ɲa wila yiri wa Zhizireyeli ca wo pinambyɔ lawi. ³Wi pinambyɔ shyen woo pàa pye naa yinri Kileyabu. Nabali ɲa wila ku wi jɔ Abigayili ɲa wila yiri wa Karimeli ca wo pinambyɔ lawi. Wi pinambyɔ taanri woo pàa pye naa yinri Abisalɔmu. Wi jɔ Maaka ɲa wila pye Geshuri† ca wunlunaɲa Talimayi wi sumborombyɔ wo pinambyɔ lawi. ⁴Wi pinambyɔ tijere woo pàa pye naa yinri Adoniya. Wi jɔ Hagiti wo pinambyɔ lawi. Wi pinambyɔ kanɲurugo woo pàa pye naa yinri Shefatiya. Wi jɔ Abitali wo pinambyɔ lawi. ⁵Wi pinambyɔ kɔɔɔɔni woo pàa pye naa yinri Yitireyamu. Davidi wì jɔ Egila wo pinambyɔ lawi. Pinambiile mbele Davidi wila se maa ta wa Eburɔn ca poro la wele yeen.

†2.32: 1 Sami 16.1.

†3.3: 2 Sami 15.8; Zhouzu 12.5; 13.11-13; 2 Sami 13.37-38, 14.23.

**Abineri wila laga
Sawuli go woolo pe na
ma taga Davidi wi na**

⁶Ma malaga ki ta Sawuli go woolo poro naa Davidi go woolo pe sɔgɔwɔ, Abineri wila fannga ta wa Sawuli go woolo pe sɔgɔwɔ fɔ jɛŋgɛ.

⁷Ma si yala Sawuli wila jele wa le maa tɛgɛ, pàa pye naa yinri Irizipa. Wi nɔ pàa pye naa yinri Aya. Pilige ka, a Ishibosheti wì si Abineri wi pye fɔ: «Yingi na, a mà si saa sinle na to wi cɛnfɔ wi ni†?»

⁸A Abineri wì si nawa ngban fɔ jɛŋgɛ Ishibosheti wi sɛnre ti kala na, mɛɛ wi pye fɔ: «Ma yɛn naga jate mi yɛn pyɔn mbe saa tunngo piin Zhuda cɛnle woolo pe kan wi le? Mì kajɛŋgɛ pye ma to Sawuli wi go woolo pe kan, naa wi nɔsepiile konaa wi wenne pe kan. Mi sila ma le Davidi wi kɛɛ. Koonga nala ma yɛn nala jɛrɛgi ki jele ŋa wi wogo na. ⁹Yawe Yɛnɲɛle lì yɔn fɔlɔ* na le Davidi wi yeri, na mii ki kala li pye mbeli yɔn fili wi kan, pa li jɔlɔgɔ gbɔgɔ wa na na, li ka taga ko na naa bere. ¹⁰Làa yo fɔ li yaa wunluwɔ pi sho Sawuli go woolo pe yeri, mbe Davidi wi tɛgɛ wunluwɔ Izirayeli* woolo naa Zhuda cɛnle woolo pe go na, mbege le wa Dan ca ki na fɔ sa gbɔn wa Berisheba ca ki na†.» ¹¹Kì

pye ma, Ishibosheti wi sila ya mbe sɛnpyɔ nungba wo yo Abineri wi ni, katugu wila pye na fye wi yɛgɛ.

¹²A Abineri wì si leelee tun wa Davidi wi yeri ma yo pe saa pye fɔ: «Tara ti yɛn ambɔ woro na mboro ma? Yɔn finliwɛ* le na ni, pa mi yaa ma saga mbe Izirayeli woolo pe ni fuun pe pye pe taga ma na.»

¹³A Davidi wì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Ki yɛn ma yɔn. Mi yaa yɔn finliwɛ le ma ni. Eɛn fɔ mi yɛn na kala nungba yɛnri ma yeri, lo yɛn fɔ maga ka pan laga na yɛgɛ sɔgɔwɔ, na mɛɛ pan Sawuli wi sumborombyɔ Mikali† wi ni.»

¹⁴Kona, a Davidi wì si leelee tun wa Sawuli wi pinambyɔ Ishibosheti wi yeri, pe saa pye fɔ: «Na jɔ Mikali wi kan na yeri, wo ŋa mila Filisiti tara fenne nambala cɛnme gbo ma pe nama seere ti tɛgɛ maa pɔri wɛ†.» ¹⁵A Ishibosheti wì si ti a pè saa wi le wa wi pɔlɔ Palitiyeli wi yeri. Palitiyeli wila pye Layishi wi pinambyɔ. ¹⁶A wi pɔlɔ wì si taga wi na, na gbele fɔ ma saa gbɔn wa Bahurimu ca. Kona, a Abineri wì suu pye fɔ: «Sɔngɔrɔ maa kee.» A wì si sɔngɔrɔ ma kari.

¹⁷A Abineri wì si Izirayeli tara leleɛle* pe yeri ma pe pye fɔ: «Maga le wa, yàa pye na jaa Davidi wi pye ye wunlunaŋa, ¹⁸koni yoo tɛgɛ ye wunluwɔ, katugu Yawe Yɛnɲɛle

†3.7: Mbe sinle wunlunaŋa wi jɔ wi ni ko la pye naga nari fɔ wunluwɔ po maa jaa.

†3.10: Maga logo mbege le wa Dan ca ki na fɔ sa gbɔn wa Berisheba ca ki na ko kɔrɔ wo yɛn mbe le Izirayeli tara ti go ŋga na mbe sa gbɔn go ŋga na, 1 Sami 15.28.

†3.13: 1 Sami 18.20-30; 25.44.

†3.14: 1 Sami 18.25-27.

lâa para wi wogo na ma yo fɔ: «Na tunmbyee Davidi wo mi yaa tɛgɛ mbe Izirayeli, na woolo pe shɔ Filisiti tara fenne pe kɛɛ konaa pe juguye pe ni fuun pe kɛɛ.» ¹⁹ A Abineri wì si saa ki senre nungba ti yo Benzhamɛ cɛnle woolo pe kan. Ko punɔ na, a wì si kari wa Eburɔn ca, ŋga Izirayeli woolo pàa yo ma yere ki na konaa Benzhamɛ cɛnle wolo pe ni, ma saa ki yɛgɛ yo Davidi wi kan.

²⁰ Abineri wìla saa gbɔn wa Eburɔn ca wa Davidi wi na, wo naa nambala nafa ni. A Davidi wì si sɔgɔlɔ gbɔlɔ sɔgɔ Abineri naa wi pinleyɛɛnle pe kan. ²¹ Kona, a Abineri wì si Davidi wi pye fɔ: «Mi yaa yiri mbe sa Izirayeli woolo pe ni fuun pe gbogolo wunlunaŋa, na tafɔ ma kan, jango pe yɔn finliwɛ le ma ni, ma yaa pye Izirayeli woolo pe ni fuun pe go na paa yɛgɛ ŋga na kɔɔn ndanla we.» A Davidi wì si Abineri wi yaga, a wì sɔngɔrɔ ma kari yeyingɛ na.

Zhowabu wìla Abineri wi gbo

²² Sanni jenri, Davidi wi lenambala poro naa Zhowabu wi ni, pè si yiri malaga ka na ma yarijende legere koli ma pan ti ni. Eɛn fɔ, Abineri wi sila pye wa Eburɔn ca wa Davidi wi yeri, katugu Davidi wìla wi yaga, a wì kari yeyingɛ na. ²³ Naa Zhowabu naa wi lenambala pe ni fuun pe ni pàa kaa pan, a pè sigi senre ti yo wi kan fɔ: «Neri pinambyɔ Abineri

wì pan laga wunlunaŋa wi yeri, a wùu yaga wì kari yeyingɛ na.» ²⁴ Kona, a Zhowabu wì si kari wa wunlunaŋa wi yeri, ma suu pye fɔ: «Yingɛ kala ma pye yɛɛn? Wele, Abineri wì pan laga ma yeri, yingɛ na, a mà suu yaga, wì sɔngɔrɔ ma kari yingɛ?» ²⁵ Neri pinambyɔ Abineri ŋa maa jen gbari? Wì pan mbɔɔn kanngalɔmɔ pi jen konaa mbɔɔn kapyegele ke ni fuun ke jen.»

²⁶ A Zhowabu wì si yiri wa Davidi wi yeri, mɛɛ saa leele tun, a pè taga Abineri wi na ma saa wi yigi konɔ, wa Sira tɔnmɔ titegɛ ki tanla, mɛɛ wi pye ma yo wi sɔngɔrɔ wi pan. Eɛn fɔ Davidi wi sila ki kala jen.

²⁷ Naa Abineri wìla kaa sɔngɔrɔ ma pan wa Eburɔn ca, a Zhowabu wì si yiri wi ni kanngaga na, ma ye wa ca ki mbogo yeyɔngɔ ki ni ndɛɛ wi yaa senre yo wi kan larawa. A Zhowabu wì suu sun wa wi lara ti na maa gbo, ma ta ma wi nɔsepyɔ Azayeli wi kunwɔ pi kayanga wɔ†.

²⁸ Ko punɔ na, a Davidi wì sigi logo, mɛɛ yo fɔ: «Yawe Yenɲele ligi jen ma yo mi naa na wunluwɔ pi ni we yen jeregisaga fu Neri pinambyɔ Abineri wi gbokala li wogo na.

²⁹ Yenɲele sa ti Abineri wi kunwɔ pi go kala li to Zhowabu naa wi go woolo pe ni fuun pe na. Fyomingɛ fɔ, nakoma yayenwɛ fɔ*, nakoma ŋa wi ma gbɔw na tanri kanngala na, nakoma ŋa pe ma gbo tokobi ni, nakoma ŋa wìla yaakara ta, wa ka ka la wa wi go ki ni fɔ

†3.27: 2 Samiyeli 2.23.

sanga pyew†.» ³⁰ Pa Zhouabu naa wi nɔsepyɔ Abishayi wi ni, pàa Abineri wi gbo yɛɛn, katugu wila pe nɔsepyɔ Azayeli wi gbo wa malaga nga pàa gbɔn wa Gabawɔn ca ki ni†.

³¹ Kona, a Davidi wì si Zhouabu wo naa leele mbele fuun pàa pye wi ni pe pye fɔ: «Ye ye yaripɔɔ ti walagi, ye jatere piriwɛn yaripɔɔ le, ye Abineri wi kunwɔ pi gbele. Ye keli gboo wi yɛgɛ.» A wunlunaɲa Davidi wo nɛɛ tanri gboo kɛsu wi punɔgo na. ³² Pàa Abineri wi le wa Eburɔn ca. A wunlunaɲa Davidi wi nɛɛ gbele ngbanga wa Abineri wi fanga ki na. A leele pe ni fuun pe nɛɛ gbele fun. ³³ A wunlunaɲa wì sigi kunwɔ yurugo nga ki kɔ Abineri wi kan ma yo fɔ:

«Mele a Abineri wì si ku paa yɛgɛ
nga na tipege pyefɔ ma
ku we?

³⁴ Pe sila ma keyen yi pɔ.
Pe sila sɔɔn le ngbɛɛɛ na.

Ma sigi ta mà to paa yɛgɛ nga
na lere ma to lepeelee kɛɛ
we.»

Kona, a leele pe ni fuun pe nɛɛ gbele Abineri wi kan naa fɔngɔ. ³⁵ Ko punɔgo na, a leele pe ni fuun pè si fulo wa Davidi wi tanla maa ngbanga ma yo wi ka sanni yɔnlɔ ki sa to. Eɛn fɔ, a Davidi wì si wugu ma yo fɔ: «Na mi ka yaakaga le wa na yɔn, nakoma mbe yaraga ka yɛgɛ ka, na yɔnlɔ ki fa to, pa Yenɲele li jɔlɔgɔ gbɔgɔ wa na na.»

³⁶ Nga Davidi wila pye, leele pe ni fuun pàa ki logo mɛɛ yenle ki na. Wunlunaɲa wi kapyege ki ni fuun kila leele pe ndanla. ³⁷ Ki pilige ki ni, a leele pe ni fuun, naa Izirayeli woolo pe ni fuun pè sigi jɛn ma yo wunlunaɲa wo ma wila konɔ kan, a pè Neri pinambyɔ Abineri wi gbo. ³⁸ A wunlunaɲa wì suu tunmbyeele pe pye fɔ: «Ye sigi jɛn mbe yo fɔ fannga fɔ naa togbɔɔ wa to nala laga Izirayeli tara wi le? ³⁹ Mi wo na, ali mbege ta pè sinmɛ kpoyi* wo na na mala tege wunluwɔ, na fannga kɔ kologo nala. Ki leele mbele yɛɛn, Zeruya pinambiile wele, pè weli ma wɛ na na, mi se ya pe kala li ni. Yawe Yenɲele li lepee wi sara mbe yala wi tipewe pi ni.»

Pàa Ishibosheti wi gbo

4 ¹ Naa Sawuli pinambyɔ Ishibosheti wila kaa ki logo ma yo Abineri wì ku wa Eburɔn ca, a fyere gbɔɔ si Izirayeli* woolo pe ni fuun pe yigi. ² Malingbɔɔnlɔ ngbeleye teele shyen la pye Sawuli pinambyɔ Ishibosheti wi yeri. Pàa pye na nungba yinri Baana, na sanɲa wi yinri Erekaɓu. Benzhamɛ cenle woolo naɲa Irimɔ wo pinambiile la wele ma yiri wa Beerɔti ca ki ni. Beerɔti ca kila pye na jate Benzhamɛ cenle woolo poro wogo, ³ katugu Beerɔti ca woolo pàa fe ma saa cen wa Gitayimu ca.

†3.29: 1 Wunlu 2.5-6, 28-35.

†3.30: 2 Samiyeli 2.18-23.

Pe setirige piile pe yen wa fɔ ma pan ma gbɔn nala.

⁴Pinambyɔ nungba la pye Sawuli pinambyɔ Zhonatan wi yeri, pàa pye naa yinri Mefibosheti. Wi tɔɔɔ ti shyen tɪla pye ma jɔgɔ wi na. Pàa Sawuli naa Zhonatan pe kunwɔ pi senre logo sanga na ni ma yiri wa Zhizireyeli ca, kɪla yala Mefibosheti wɪ ta yeɛ kangurugo. Jeɛ na wɪla pye wi gbegelefɔ, a wɪ suu lɛ mbe fe wi ni, ɛn fɔ naa wɪla pye na fyɛɛɛ, a pyɔ wɪ si shɔ ma to wi yeri, a wɪ tɔɔɔ tɪ si jɔgɔ[†].

⁵Beerɔti ca fenne naɲa Irimɔ wi pinambiile shyen Erekabu naa Baana pɛ si kari wa Ishibosheti wi go yɔnlɔfugo ki na. Wɔ la pye ma sinle na wogo.

⁶Pàa ye ma kari fɔ wa go ki nandogomɔ, maga pye ndɛɛ pe yaa sa bile* lɛ. A pɛ si Ishibosheti wi sun wa wi lara ti na maa gbo. Ko pɔngɔ na, a Erekabu naa wi nɔsepɔ lenaɲa Baana wi ni, pɛ si yiri ma fe. ⁷Pàa ye wa go ki ni sanga na ni, Ishibosheti wɪla pye ma sinle na wogo wa wi sinleyaraga ki na, wa wi yumbyɔ na wi maa sinle wi ni. A pɛ suu sun maa gbo, maa go ki kɔw, mɛɛ ki lɛ ma Araba* tara konɔ li lɛ, ma tanga ki yembine li ni fuun li ni. ⁸A pɛ si kari

Ishibosheti wi go ki ni wunlunaɲa Davidi wi kan wa Eburɔn ca, mɛɛ wi pye fɔ: «Wele, ma jugu Sawuli na wɪla pye na jaa mbɔɔn gbo, wi pinambyɔ Ishibosheti wi go ki na. Wunlunaɲa, na tafɔ, kapege na Sawuli wɪla pye ma na, Yawe Yenɲele ligi fɔgɔ tɔn wo naa wi setirige piile pe na nala.»

⁹ɛn fɔ, a Davidi wɪ si Beerɔti ca fenne naɲa Irimɔ wi pinambiile Erekabu naa Baana pe yɔn sogo ma yo fɔ: «Yawe Yenɲele na yinwege wolo, lo lilan shɔ jɔlɔgɔ ki ni fuun ki ni. ¹⁰Lere na wɪla pan ma Sawuli wi kunwɔ pi yo na kan maga yan wɪ sentanra yo na kan, mɪla ti a pɔɔ yigi maa gbo wa Zikilagi ca. Ki pyewe pi na ma, mùu sara ma yala wi sentanra ti yowo pi ni[†]. ¹¹Na mɪ ko pye ma, ki yaa pye meɛ lepeeɛ peɛ mbe si sa lesinɲe wa gbo wa wi go, wi sinleyaraga ki na, mi ka si ka wi kunwɔ pi fɔgɔ yewe ye na, mbe ye tɔngɔ mbe ye wɔ laga tara ti na?» ¹²A Davidi wɪ si konɔ kan wi lenambala pe yeri ma yo pe pe gbo. A pɛ si pe keyen naa pe tɔɔɔ ti kɔɔnɔ, mɛɛ saa pe toto wa Eburɔn ca tɔnmɔ wege ki yɔn na. Ko pɔngɔ na, a pɛ si Ishibosheti wi go ki lɛ ma saa ki lɛ wa Abinɛri fanga ki ni wa Eburɔn ca.

[†]4.4: 2 Sami 9.3.

[†]4.10: 2 Sami 1.1-16.

DAVIDI WILA PYE IZIRAYELI CENGĒLE KE NI FUUN KE WUNLUWƆ

5--6

Izirayeli woolo pe ni fuun pàa Davidi wi pye pe wunlunana

(1 Kuro 11.1-9; 14.1-7)

5¹ Kona, a Izirayeli* cengele ke ni fuun kè si kari Davidi wi kɔɔɔɔ wa Eburɔn ca, ma suu pye fɔ: «Wele, we yen ma cenle woolo, ma pye kasanwa nungba ma ni. ²Wagati ɲa wì toro wi ni, sanga ɲa ni Sawuli wìla pye we wunlunana, mboro màa pye na Izirayeli woolo pe yege sinni wa malaga na kee na paan pe ni. Yawe Yenɲele làa ma pye fɔ: «Ma yaa kaa Izirayeli, na woolo pe yege sinni konaa mbe cen pe go na.» ³Kona, a Izirayeli lelelele* pè si kari wa Davidi wi yeri wa Eburɔn ca, a wì si yɔn finliwe* le pe ni Yawe Yenɲele li yege sɔɔɔɔ wa Eburɔn ca. A pè si sinme kpoyi* wo Davidi wi na maa tege wunluwɔ Izirayeli tara ti go na. ⁴Davidi wìla ta yele nafa ma yiri ke mɛe cen wunluwɔ pi na. Yele nafa shyen wìla pye wunluwɔ pi na. ⁵Wìla yele kɔlɔshyen naa yenɲe kɔɔɔɔni pye wunluwɔ pi na Zhuda cenle li go na wa Eburɔn ca, mɛe yele nafa ma yiri ke ma yiri taanri pye wunluwɔ pi na wa Zheruzalemu ca, Izirayeli

cengele sanngala ke ni fuun naa Zhuda cenle li go na[†].

⁶Wunlunana Davidi wo naa wi malingbɔɔɔɔ pe ni, pè si kari sa to Zhebusi[†] cenle woolo pe na wa Zheruzalemu ca, poro pàa pye ma cen wa tara ti ni. A pè si Davidi wi pye fɔ: «Ma se ye laga we ca, katugu fyɔɔɔɔ naa jeɲɲɔɔ fenne poro yere yaa ye purɔ mbe ye sɔngɔɔ.» Ko la pye naga nari fɔ Davidi wi se ya ye wa ca ki ni fyew. ⁷Ɛen fɔ, a Davidi wì si malaga sigeca ɲga wa Siyɔn* yanwiga ki na ki sho maga ta, ko pe yinri Davidi ca ye.

⁸Ki pilige ki ni, a Davidi wì sho fɔ: «Lere ɲa fuun wila jaa mbe ya Zhebusi cenle woolo pe ni, tɔnmɔ pila fuun tɔnmɔ fɔngologo ɲga ni wa tara ti nɔɔ na yìin wa ca nawa, wi sa toro wa ki ni wi sanla mbenfenne pe gbo, ki jeɲɲɔɔ fenne naa ki fyɔɔɔɔ wele.» Kona, a pè sigi senre ti le nari yuun fɔ: «Jeɲɲɔɔ fenne naa fyɔɔɔɔ pe se ye wa we Fɔ* wi go ki ni.» ⁹A Davidi wì si cen wa ki malaga sigeca ki ni, mɛe ki mege taga naga yinri «Davidi ca». A wì si yinre kan maga maga, maga le wa Milo laga ki na ma kari wa ca nawa pi yeri. ¹⁰Davidi wìla pye na fannga taa na kee yege suyi. Yawe Yenɲele na yawa pi ni fuun fɔ làa pye wi ni.

¹¹Kona, a Tiri* ca wunlunana Hiram wì si leele torogo wa Davidi wi yeri, naa sɛdiri* tire ni, naa tire tefenne naa go sinndeere

[†]5.5: 1 Wunlu 2.11; 1 Kuro 3.4; 29.27.

[†]5.6: Zhou 15.63; Kiti 1.21.

tefenne ni, a pè saa wunluwo go kan Davidi wi kan†. ¹²Kona, a Davidi wì sigi jen ma yo Yawe Yenjele làa wi gbegele maa tege wunluwo Izirayeli tara ti go na, konaa maa wunluwo pi mege ki yirige Izirayeli, li woolo wele pe kala na. ¹³Davidi wi yiringolo wa Eburon ca ma pan ma cen wa Zheruzalemu ca, a wì si jeele pele yege le ma tege konaa ma pele pori wa Zheruzalemu ca. A wì si pinambiile naa sumborombiile pele yege se naa. ¹⁴Piile mbele wila se wa Zheruzalemu ca pe mere ti nda: Shamuwa, naa Shobabu, naa Natan, naa Salomo, ¹⁵naa Yibari, naa Elishuwa, naa Nefegi, naa Yafiya, ¹⁶naa Elishama, naa Eliyada konaa Elifeleti.

Davidi wila malaga gbɔn ma ya Filisiti tara fenne pe ni

¹⁷Naa Filisiti tara fenne pàa kaa ki logo ma yo pè sinme kpoyi wo Davidi wi na maa tege wunluwo Izirayeli tara ti go na, a pe ni fuun pè si yiri wi kɔrɔgo malaga ni. Naa Davidi wila kaa ki logo, a wì si pan wa wi malaga sigeca ki ni†. ¹⁸A Filisiti tara fenne pè si kari ma saa jaraga wa Erefayi gbunlundege ki ni†. ¹⁹Kona, a Davidi wì si Yawe Yenjele li yewe ma yo fɔ: «Mbe ya

kari sa to Filisiti tara fenne pe na le? Ma yaa pe le na kee le?»

A Yawe Yenjele li si Davidi wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Ta kee ma sa to pe na, katugu mi yen na Filisiti tara fenne pe nii ma kee, kiga kaa ma kɔɔn shyen.»

²⁰Kona, a Davidi wì si kari ma saa gbɔn wa Baali Perazimu† laga ki na, ma Filisiti tara fenne pe tongo wa ki laga ki ni, mee yo fɔ: «Yawe Yenjele li tulugo wo wa na juguye pe ngbeleye yi ni wa na yege, paa yege nga na tɔnmɔ ma kaa tɔnmɔ fongologo wo we.» Ko kala na pège laga ki mege taga naga yinri Baali Perazimu. ²¹A Filisiti tara fenne pè si fe ma pe yarisunndo ti yaga le ki laga ki na. A Davidi naa wi woolo pe ni pè siri le ma kari ti ni.

²²Pilige ka naa, a Filisiti tara fenne pè si kari ma saa jaraga wa Erefayi gbunlundege ki ni. ²³A Davidi wì si Yawe Yenjele li yewe naa nga wila daga mbe pye ki ni. A Yawe Yenjele li suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Maga ka sin kpaara sa to pe na. Eɛn fɔ, ma surugu ma toro wa pe pungo na, ma sa yiri pe na wa muriye tire ti yesinme na. ²⁴Na maga kaa tangala nuru wa ki muriye tire ti go na sanga nga ni, pa kona ma yiri maa fyeele ma kee ma sa to pe na, kona mà jen mi nga Yawe

†5.11: Tiri ca wunlunana Hiram wo wila pye wunlunana kongbanja nga wila yiri tara ta yege ni ma yenle Davidi wi wunluwo pi na; Eza 23.1.

†5.17: 1 Sami 22.1; 1 Sami 23.14.

†5.18: Zhozu 15.8; 18.16.

†5.20: Eburuye senre ti ni maga logo Baali Perazimu ko kɔrɔ wo yen fɔ tuuro wɔfɔ. Ye wele wa Ezayi 28.21 laga ki na.

Yenŋele mi yen na tanri ma yege mbe sa malaga gbɔn Filisiti tara fenne malingbɔɔnlɔ censaga woolo pe ni.» ²⁵Ŋga Yawe Yenŋele làa yo Davidi wi kan, a wì sigi pye, mɛɛ ya Filisiti tara fenne pe ni, maga le wa Geba† ca fɔ ma saa gbɔn wa Gezeri ca ki na.

**Pàa Yenŋele li yɔn finliwe kesu
wi le mbe kari wi ni
wa Zheruzalemu ca**

6¹ Kona, a Davidi wì si Izirayeli* malingbɔɔnlɔ welimbele pe ni fuun pe gbogolo naa fɔnŋɔ. Pàa pye nambala waga nafa ma yiri ke (30 000). ²A Davidi wo naa leele mbele fuun pàa pye wi ni, pè si yiri wa Baale ca†, wa Zhuda tara ma kari sa Yenŋele li yɔn finliwe kesu* wi le mbe pan wi ni, wo ŋa Yawe Yenŋele na yawa pi ni fuun fɔ li mege ki yen na yinri wi na we; lo na li yen ma cɛn wa sherubenye* shyen pe sɔgɔwɔ wa yɔn finliwe kesu wi go na we. ³A pè si Yenŋele li yɔn finliwe kesu wi le wa Abinadabu go ki ni, kila pye wa tinndi wi na, maa le wotoro fɔnŋɔ wa ni ma kari wi ni. Abinadabu wi pinambiile shyen Uza naa Ayo poro pàa pye na wotoro fɔnŋɔ wi yege sinni na kee. ⁴Pàa wi le ma yiri wi ni wa Abinadabu wi go

wa tinndi wi na. Uza wila pye na tanri Yenŋele li yɔn finliwe kesu wi kanŋaga na na kee, a Ayo wo nɛɛ tanri wa kesu wi yege. ⁵Davidi naa Izirayeli woolo pe ni fuun pe ni pàa pye na yɔgɔri Yawe Yenŋele li yege sɔgɔwɔ, na yarigbɔnrɔ nda pe gbegele sipiresi* tire ni ti cɛnle pyew ta gbɔn, to ti yen ŋgɔniye, konaa juruye, ma pinle pimbicile, naa shɛgeshegeye konaa weere ni.

⁶Naa pàa ka saa gbɔn wa Nakɔn yarilire sunsaga ki na, a Uza wì suu kee ki sanga ma Yenŋele li yɔn finliwe kesu wi yigi, katugu nɛɛ tila wɔnri wi ni. ⁷Kona, a Yawe Yenŋele lɔ si nawa ŋgbɔn Uza wi ni fɔ jɛnŋe. A lɔ suu gbɔn wi wamalaga ki kala na, a wì si ku le Yenŋele li yɔn finliwe kesu wi tanla. ⁸A Davidi wì si nawa ŋgbɔn, katugu Yawe Yenŋele làa nawa ŋgbɔn ma Uza wi gbo. A pè sigi laga ki mege taga naga yinri Perezi Uza† ali ma pan ma gbɔn nala.

⁹A Davidi wì si fyɛ Yawe Yenŋele li yege ki pilige ki ni, mɛɛ yo fɔ: «Mele mbee kari Yawe Yenŋele li yɔn finliwe kesu wi ni wa na go?»

¹⁰Wi sila yenle mbe kari Yawe Yenŋele li yɔn finliwe kesu wi ni wa wi go, wa Davidi ca ki ni. Eɛn fɔ, a wì si ti a pè kari ma saa wi tege wa Gati ca fenne naŋa Obɛdi

†5.25: Yenŋele senre sewe leele pele ni, pe maa Geba ca ki yinri Gabawɔn (1 Kuro 14.16).

†6.2: Ki yaa pye Baale ca ko nungba ko pàa pye na yinri Kiriyaŋi Yeyarimu (Zhozu 15.60; 18.14; 1 Sami 6.21; 1 Sami 7.1; 1 Kuro 13.1-6).

†6.8: Maga logo Eburuye senre ti ni Perezi Uza ko kɔrɔ wo yen fɔ: Gbɔnrɔ nda tila Uza gbɔn.

Edömu† wi go. ¹¹Yawe Yenŋele li yon finliwe kesu wila yenŋe taanri pye wa Gati ca fenne naŋa Obedi Edömu wi go. A Yawe Yenŋele li si duwaw Obedi Edömu naa wi go woolo pe ni fuun pe na.

Pàa ye Yenŋele li yon finliwe kesu wi ni wa Davidi ca

¹²Kona, a pè si saa ki yo wunlunaŋa Davidi wi kan ma yo fɔ: «Yawe Yenŋele li duwaw Obedi Edömu go woolo konaa wi kee yaara ti ni fuun ti na, Yenŋele li yon finliwe kesu ŋa wa wi go wi kala na.» Kona, a Davidi wì si yiri ma konɔ li le ma saa Yenŋele li yon finliwe kesu wi le wa Obedi Edömu wi go, na yɔgɔri ma kari wi ni fɔ wa Davidi ca ki ni. ¹³Leele mbele pàa Yawe Yenŋele li yon finliwe kesu wi tugo, naa pàa kaa tanga ma yongolo kɔgɔloni kɔgɔloni pye, a pè si yere. A Davidi wì si napolo nungba wɔ saraga* naa napige ŋga kì tɔrɔ ki nungba ni. ¹⁴Davidi wila pye na yoo Yawe Yenŋele li yege sɔgɔwɔ wi fanŋga ki ni fuun ki ni. Efɔdi* len* jese woo la pye wi na. ¹⁵Davidi wo naa Izirayeli woolo pe ni, pa pàa kari Yawe Yenŋele li yon finliwe kesu wi ni yeen, na jɔrɔgi nayinme ni konaa na mbaanra wiin.

¹⁶Een fɔ, naa Yawe Yenŋele li yon finliwe kesu wila kaa na yiin wa

Davidi ca sanga ŋa ni, a Sawuli sumborombyɔ Mikali wì si wele wa fenetiri wi ni, mee wunlunaŋa Davidi wi yan wila yoo na yeni Yawe Yenŋele li yege sɔgɔwɔ. Kona, a wì si Davidi wi tifaga wa wi kotogo ki na. ¹⁷Pàa kari Yawe Yenŋele li yon finliwe kesu wi ni, mee saa wi tege wa wi tegesaga, wa paraga go* ŋga Davidi wila kan wi kan ki nandogomɔ. A Davidi wì si saara sogoworo* naa nayinme saara* wɔ Yawe Yenŋele li yeri. ¹⁸Naa Davidi wila kaa saara sogoworo to naa nayinme saara ti wɔ ma kɔ, a wì si duwaw pye leele pe kan Yawe Yenŋele na yawa pi ni fuun fɔ li mege ki na. ¹⁹A wì si buru nungba nungba, naa kafɔrɔ† konaa erezen* piwara shashara nungba nungba kankan Izirayeli woolo janwa wi ni fuun wi yeri, ki nambala naa ki jeele. Ko punŋo na, a leele pè si sɔngɔrɔ ma kari pe yinre.

²⁰A Davidi wì si sɔngɔrɔ ma kari wa wi go mbe sa duwaw pye wi go woolo pe kan†. A Sawuli sumborombyɔ Mikali wì si yiri maa fili, mee wi pye fɔ: «Nala wo ni, Izirayeli tara wunlunaŋa wi gbɔgɔwɔ ta fasi, naa wùu yee pagala wi kulonambala naa wi kulojaala pe yege na we, paa yege

†6.10: Ki yaa pye Obedi Edömu wila pye Levi cenle woolo wo wa, ma yiri wa Gati Irimo ca, wa Dan cenle woolo pe tara (1 Kuro 13.13; 15.18-24; 16.5; 26.4-8, 15; 2 Kuro 25.24).

†6.19: Eburuye senre ti ni ŋga kì kanŋga ma yo *kafɔrɔ* ki kɔrɔ wi woro ma filige; ki kɔrɔ wi mbe ya pye fun fɔ tamari tige pire gato.

†6.19-20: 1 Kuro 16.43.

nga na lere faa ma kaa wi yɛɛ pagala we.»

²¹ A Davidi wì si Mikali wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Yawe Yɛnɛle na lilan wɔ, a na kala lì gbɔɔ li yeri ma wɛ ma to naa wi go woolo pe na, mala tɛɛ Izirayeli, li woolo pe go na, lo m̀ yɔ li yɛɛ sɔɔwɔ.

²² Mi yen na jaa mbanla yɛɛ go sogo mbe wɛ nga ko na naa bere, konaa mbanla yɛɛ tirige, ɛɛn fɔ konaa ki ni fuun kulojaala mbele maa para pe sɛnrɛ na, pe yaa lanla gbogo.»

²³ Kì pye ma, Sawuli sumborombyɔ Mikali wi sila pyɔ se fɔ ma saa ku.

YENŊELE LAA YON FOGOL LE DAVIDI WI YERI

7.1-29

Davidi wila pye naga jate mbe sherigo gbɔɔ kan Yɛnɛle li kan

7¹ Naa Yawe Yɛnɛle làa kaa wunlunaɲa Davidi wi shɔ wi juguye mbele fuun paa pye maa maga pe kɛɛ, a wì si cɛn wa wi wunluwɔ go ki ni yeyinɲɛ na. ² Pilige ka, a wunlunaɲa wì si Yɛnɛle yɔn sɛnrɛ yofɔ* Natan wi pye fɔ: «Wele, mi yen ma cɛn wunlumbolo go tiyɔngɔ ni, nga pè gbɛgele sɛdiri* tire ni, ma si yala Yɛnɛle li yɔn finliwɛ kɛsu* wo yen ma tɛɛ para go* ni.»

³ A Natan wì si wunlunaɲa wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Ŋga fuun ma yen na

jate wa ma nawa, kari ma saga pye, katugu Yawe Yɛnɛle li yen ma ni.»

⁴ ɛɛn fɔ, ki yɛmbine li ni, a Yawe Yɛnɛle lì si para Natan wi ni maa pye fɔ: ⁵ «Kari ma saga yo na tunmbyee Davidi wi kan fɔ mi ɲa Yawe Yɛnɛle, pa mi yo yɛɛn: «Mboro ma daga mbe go kan mi kan, mbe cɛn wa ki ni le? ⁶ M̀ jen maga le m̀ Izirayeli* woolo pe yirige wa Ezhipiti tara fɔ ma pan ma gbɔn nala, mi fa cɛn go kpɛ ni gbɛn. ɛɛn fɔ mila pye na yanri na toro Izirayeli woolo pe ni, paraga go kila pye na cɛnsaga. ⁷ Mbanla ta wa Izirayeli woolo pe sɔɔwɔ, pè tanga ma toro laga nga fuun na, Izirayeli cɛngele teele mbele mila wɔ paa Izirayeli, na woolo pe yɛɛ sinni, wiwiin mila ki yo wi kan fɔ wi sɛdiri go kan na kan paa na gbogo wa ki ni?» ⁸ Koni, kari ma saga yo na tunmbyee Davidi wi kan, fɔ Yawe Yɛnɛle na yawa pi ni fuun fɔ, lì yo fɔ: «Muwi m̀ saa ma le wa yaayoro kɔnrɛsaga ki ni, wa simbaala pe punɔ na, jango ma pye Izirayeli, na woolo wele, pe yɛɛ sinvo†. ⁹ Mila pye ma ni ma kapyegele ke ni fuun ke ni. M̀ɔ juguye pe ni fuun pe purɔ ma pe yirige wa ma yɛɛ. Mi yaa ma mege ki gbɔɔ paa yɛɛ nga na megbɔɔfenne mbele pe yen laga tara na pe wogo ki yen. ¹⁰ Mi yaa tara kan Izirayeli, na woolo pe yeri. Mi yaa pe gbɛgele mbe pe tɛɛ, jango pe cɛn wa ti ni. Yaraga se ka fyɛrɛ wa pe na naa. Lepeepe pe

†7.8: 1 Sami 16.11.

se ka pe jɔlɔ naa paa yegɛ nga pàa pye naga piin faa we,¹¹ paa wagati nga wì toro faa kila pye yegɛ nga na ki yen, a mì kiti kɔnfenne tɛgɛ Izirayeli, na woolo pe go na. Mi yaa ma shɔ ma juguye pe ni fuun pe yeri, mbe wogosaga kan ma yeri. Mi nga Yawe Yɛnɛle, mi yaa setirige piile kan ma yeri†. ¹²Na ma kusanga wiga ka gbɔn, a ma ku ma taga wa ma teleye pe na, mi yaa mboro jate ma setirige pyɔ wa wɔ mboo tɛgɛ wunluwɔ pi na ma yɔnlɔ. Mi yaa wi wunluwɔ pi kan yeresaga ni. ¹³Wo wi yaa ka go kan na kan. Mi yaa kaa wunluwɔ pi kan yeresaga ni fɔ sanga pyew†. ¹⁴Mi yaa ka pye wi to, wi yaa ka pye na pinambyɔ. Na wiga kapege pye, mi yaa wi koro leele pe korowo pi na, mbe jɔlɔgɔ wa wi na paa yegɛ nga na leele pe maa ki piin pe piile pe na we†. ¹⁵Ɛn fɔ mi se kanla kagbaraga ki yaga wi kanngɔlɔ paa yegɛ nga na mɪla ki yaga Sawuli wi kanngɔlɔ we, wo nga mùu purɔ maa laga wa, ma censaga kan ma yeri†. ¹⁶Wunluwɔ pi se ka kɔ wa ma go ki ni fɔ sanga pyew. Ma wunluwɔ pi yaa yeresaga ta mbe koro wa fɔ sanga pyew.»

¹⁷A Natan wì si saa ki senre ti ni fuun konaa ki yariyanra ti ni fuun ti yegɛ yo Davidi wi kan.

Davidi wi yenrewɛ senre

¹⁸Kona, a wunlunanga Davidi wì si kari wa Yawe Yɛnɛle li yegɛ sɔgɔwɔ ma yo fɔ: «E we Fɔ*, Yawe Yɛnɛle, mi yen ambɔ fɔ? Na go woolo pe woro yaraga ka maga censaga nga ki kan na yeri. ¹⁹Ɛn fɔ, we Fɔ, Yawe Yɛnɛle, nga mà pye makɔ ko sɔɔn yenle tin bere, fɔ a ma yen na para mi nga ma tunmbyee na go woolo pe wagati nga wila paan wa lege wi senre na. We Fɔ, Yawe Yɛnɛle, mi nga senwee, mà yenle naga kagala ke yuun na kan. ²⁰E we Fɔ, Yawe Yɛnɛle, mi Davidi mi yaa yingɪ yo ma kan naa, mbe sa wɛ nga ko na? Mboro jate, mi nga ma tunmbyee, màla jen. ²¹Ma senre to naa ma nandanwa kala li kala na, màga kagbɔgɔlɔ ngele ke pye ma ke naga mi nga ma tunmbyee na na. ²²We Fɔ, Yawe Yɛnɛle, gbɔgɔwɔ pi yen ma woo. Katugu lere wo wa woro wa paa ma yen. Yɛnɛle lo la yegɛ woro wa naa mboro pungo na, paa yegɛ nga na wè yiri naga nuru we. ²³Cenle liliin li yen laga tara ti na, na li yen paa Izirayeli, ma woolo pe yen? Yɛnɛle, a mà pan ma pe go shɔ Ezhipiti tara fenne pe lejɔlɔgɔ konaa pe yarisunndo ti kɛɛ, mbe pe pye ma woolo. Mà pe mɛgɛ ki yirige, mà kagbɔgɔlɔ pye pe kan

†7.11: Mi yaa setirige piile kan ma yeri ko kɔrɔ wo yen fɔ mi yaa ti ma setirige piile pe pye wunlumbolo.

†7.13: 1 Wunlu 6.

†7.14: 2 Koren 6.18; Ebu 1.5.

†7.15: 1 Sami 15.28.

konaa kafɔŋŋɔɔɔ fyere wogolo ni wa ma tara ti ni†. ²⁴ Mā fanŋga kan Izirayeli, ma woolo pe yeri, jaŋgo pe pye ma woolo fɔ sanga pyew. Mboro jate, Yawe Yenŋele, a mā pye pe Yenŋele.

²⁵ «Koni we Fɔ, Yawe Yenŋele, senre nda mā yo mi ŋa ma tunmbyee na kanŋɔɔɔ konaa na go woolo pe kanŋɔɔɔ, mari yigi fɔ sanga pyew, maga kagala ke pye ma yala ma senyoro ti ni.

²⁶ Jaŋgo gbɔɔɔɔ mbe pye ma woo fɔ sanga pyew konaa leele paa ki yuun fɔ: «Yawe Yenŋele na yawa pi ni fuun fɔ, lo li yen Izirayeli woolo pe Yenŋele le;» jaŋgo mi Davidi ŋa ma tunmbyee, na go woolo pe fanŋga ta ma yege sɔɔɔɔ. ²⁷ E, Yawe Yenŋele, yawa pi ni fuun fɔ, Izirayeli woolo Yenŋele, mboro jate mǎga kagala ke naga mi ŋa ma tunmbyee na na, ma yo fɔ: «Mi yaa wunlumbolo setirige kan ma yeri.» Ko kala kɪ ti mɪ kotogo ta maga yenrege ŋga ki yenri ma yeri.

²⁸ «Koni we Fɔ, Yawe Yenŋele, mboro ma yen Yenŋele le. Ma senyoro ti yen kaselege. Mboro mǎga yɔn fɔɔ* kɔn mbege kajenge ŋga ki pye mi ŋa ma tunmbyee na

kan. ²⁹ Koni, ki yaga ma duwaw mi ŋa ma tunmbyee na setirige ki na, jaŋgo ki koro wa sanga pyew ma yege sɔɔɔɔ; katugu we Fɔ, Yawe Yenŋele, mboro mǎga senre ti yo. Ma duwaw wi fanŋga na, na setirige ki yaa duwaw ta fɔ sanga pyew.»

DAVIDI WILA MALAGA LEGERE GBON

8--10

**Davidi wila ya tara nda ti woolo
paa pye maa maga pe ni**

(1 Kuro 18.1-17)

8 ¹ Ko punŋo na, Davidi wila malaga gbɔn ma ya Filisiti tara fenne pe ni, ma ti a pè go sogo maa kan, ma pe keyen yi laga pe cagbɔɔ ki na†.

² Davidi wila malaga gbɔn ma ya Mowabu cɛnle woolo pe ni fun. Wila pe sinŋge koloyo koloyo, mɛɛ mana tɛge ma pe taanla. Wiga mana yenle shyen taanla, wi ma ko woolo poro gbo, wiga mana yenle nunŋba taanla, wi ma ko woolo poro yirige. Mowabu† cɛnle woolo

†7.23: Eburuye senre ti ni ki verise ŋa wi logowo pi yen ma nghan. Wi mbe ya kanŋga naa fɔ: A mā pan ma pe go shɔ Ezhipiti tara fenne pe lejɔɔɔ ki kɛɛ mbe pe pye ma woolo. Mā pe mege ki yirige, mā kagbɔɔɔ pye pe kan konaa kafɔŋŋɔɔɔ fyere wogolo ni, jaŋgo mbe cengele kele yege purɔ koro naa ke yarisunndo ti ni, mbe ke yirige wa pe yege (1 Kuro 17.21).

†8.1: Ŋga ki yo fɔ: *Pe cagbɔɔ*, ki senpyɔ wi woro ma filige Eburuye senre ti ni. Mbe yala 1 Kuro 18.1 wi ni, kɪ yo wa ma filige fɔ: Gati ca. Ki ca kila pye Filisiti tara teelee pe cagbɔɔ ko ka nunŋba.

†8.2: Mowabu cɛnle woolo paa pye Loti setirige piile, Zhene 19.37; Sawuli wila malaga gbɔn pe ni faa (1 Sami 14.47).

pàa go sogo ma Davidi wi kan na nizara woo wi yeri.

³Davidi wìla malaga gbɔn ma ya Zoba[†] ca wunlunana Hadadezeri wi ni. Hadadezeri wìla pye Erehɔbu wo pinambyɔ. Ki sanga wi ni, Hadadezeri wìla pye na kee sa Efirati gbaan yɔn tara ti shɔ mbe cɛn ti go na naa. ⁴Davidi wìla Hadadezeri wi shɔn lugufenne waga kele naa cɛnmɛ kɔlɔshyen (1 700) yigi, naa sorodasheelee mbele pàa pye tɔɔɔ na pe waga nafa (20 000) ni. Davidi wìla shɔnye mbele pàa pye na wotoroye tile pe cɛnmɛ tɛgɛ wi yɛɛ kan, mɛɛ sanmbala pe ni fuun pe pannda ti kɔɔnɔ pe na[†].

⁵Kona Siri tara fenne mbele pàa pye wa Damasi ca, pè si kari ma saa Zoba ca wunlunana Hadadezeri wi saga. A Davidi wì si ya ki Siri tara fenne pe ni, ma lere waga nafa ma yiri shyen (22 000) wo gbo pe ni. ⁶Ko pɔngo na, a wì si malingbɔɔnɔ ngbeleye tɛgɛtɛgɛ wa Damasi ca wasege ki lagapyew, wa Siri tara. A Siri tara fenne pè si go sogo ma Davidi wi kan na nizara woo wi yeri. Yawe Yɛnɛle làa fannga kan Davidi wi yeri wa lara nda fuun wìla malaga gbɔn ma toro ti ni. ⁷Davidi wìla wunlunana Hadadezeri wi malingbɔɔnɔ pe tugurɔn

sigeyaara* nda pàa gbegele tɛ ni ti lɛ ma kari ti ni wa Zheruzalemu ca. ⁸Wunlunana Davidi wìla tuguyenre lɛgere ta ma lɛ fun wa Beta ca konaa Berotayi ca ki ni; ki cara tila pye Hadadezeri wo woro.

⁹Naa Hamati[†] ca wunlunana Toyi wìla kaa ki logo ma yo Davidi wìla ya Hadadezeri wi malingbɔɔnɔ ngbeleye yi ni fuun yi ni, ¹⁰a wì suu pinambyɔ Yoramuwì torogo wa wunlunana Davidi wi yeri ma yo wi saa shari wuu shɔn malaga nga wì gbɔn ma ya Hadadezeri wi ni ki kala na. Toyi wìla ko pye ma, katugu Hadadezeri wìla pye na malaga gbɔn wi ni sanga pyew. Yoramuwìla kari warifuwe yaara, naa tɛ yaara konaa tuguyenre yaara ni Davidi wi kan. ¹¹A wunlunana Davidi wìl sigi yaara ti kan Yawe Yɛnɛle li yeri paa yɛgɛ nga na cɛngele ngele wìla malaga gbɔn ma ya ke ni, wìla ke warifuwe naa ke tɛ wi kan li yeri we. ¹²Ki cɛngele koro ke yɛn Siri tara fenne, naa Mowabu cɛnlɛ woolo, naa Amɔ cɛnlɛ woolo, naa Filisiti tara fenne konaa Amaleki setirige piile wele. Yaara nda wìla koli wa Erehɔbu pinambyɔ Hadadezeri nga wìla pye Zoba ca wunlunana wi yeri, wìla ti kan fun Yawe Yɛnɛle li yeri.

[†]8.3: 1 Sami 14.47.

[†]8.4: Mbe yala Yɛnɛle senre sewɛ na wi yɛn Gireki senre ni konaa 1 Kuro 18.4 laga ki ni, malingbɔɔnɔ pe yɔn konaa malaga gbɔnwotoroye pe yɔn ki yɛn ki yɛ 2 Sami 8.4 laga wogo ki ni. Wa ki lara ti ni, malaga gbɔnwotoroye pe yɛn wagakele (1 000), pe fevenne poro yɛn waga kɔlɔshyen (7 000).

[†]8.9: Eza 10.9; Zaka 9.2.

¹³Naa Davidi wila kaa ya Siri tara fenne pe ni sanga ɲa ni, wi songɔɔsaga, a wì si malaga gbɔn Edomu cɛnlɛ woolo pe ni ma nambala waga kɛ ma yiri kɔlɔtaanri (18 000) gbo pe ni wa Kɔ gbunlundɛgɛ ki ni. A wi mɛgɛ kɔ si yiri naa. ¹⁴A wì si malingbɔɔnlɔ ɲgbeleye tɛgɛgɛ wa Edomu tara ti lagapyew ki ni. Edomu cɛnlɛ woolo pe ni fuun pàa go sogo maa kan. Davidi wila malaga gbɔn ma toro lara nda fuun na, Yawe Yɛnɲɛlɛ làa yawa kan wi yeri wi juguye pe na.

Davidi wi legbɔɔlɔ pe mɛrɛ

(1 Kuro 18.14-17)

¹⁵Davidi wila cɛn wunluwɔ pi na Izirayeli* woolo pe ni fuun pe go na. Wila pye na kasingɛ piin konaa na tanri kaselegɛ na wi woolo pe ni. ¹⁶Zeruya pinambyɔ Zhouabu wo wila pye wi malingbɔɔnlɔ pe to. Ahiludi pinambyɔ Zhouafati wo wila pye wunluwɔ kagala ke sɛwɛɛrɛ tɛgɛfɔ we. ¹⁷Ahitubu pinambyɔ Zadɔki, naa Abiyatari pinambyɔ Ahimeleki poro pàa pye saraga wɔfɛnnɛ* wele. Seraya wò la pye sɛwɛ yɔnlɔgɔfɔ. ¹⁸Yehoyada pinambyɔ Benaya wo wila pye Kereti cɛnlɛ

woolo naa Peleti cɛnlɛ woolo pe go na†. Davidi wi pinambiile poro la pye wunluwɔ pi kagala ke yɛgɛ wɔfɛnnɛ†.

Davidi wila kajɛngɛ pye Zhonatan pinambyɔ Mefibosheti wi kan

9¹Pilige ka, a Davidi wì si yewe ma yo fɔ: «Lere wa koro yinwege na wa Sawuli sege ki ni le, jango mbe kajɛngɛ pye wi kan na wɔnlɔ Zhonatan wi kala na†?»

²Ma si yala kulonɲa wà la pye wa Sawuli wi go, pàa pye naa yinri Ziba. A pè si saa wi yeri ma pan wi ni wa Davidi wi yeri. A wunlunɲa Davidi wì suu yewe ma yo fɔ: «Mboro ma yɛn Ziba we le?»

A wì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Ee, muwi, ma tunmbyee we.»

³A wunlunɲa wì suu yewe naa ma yo fɔ: «Lere wa si koro yinwege na wa Sawuli go ki ni, jango mbe kajɛngɛ pye wi kan Yɛnɲɛlɛ li yɛgɛ sɔgɔwɔ?»

A Ziba wì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Zhonatan wi pinambyɔ nungba yɛn wa bere, ɲa wi tɔɔɔ shyɛn tì jɔgɔ wi na†.»

⁴A wunlunɲa wì suu yewe ma yo fɔ: «Wi yɛn se yeri?»

†8.18: Kereti cɛnlɛ woolo naa Peleti cɛnlɛ woolo pàa pye tara ta yɛgɛ malingbɔɔnlɔ mbele pe ma le sara na. Poro pàa pye na wunluwɔ wi kɔɔsi.

†8.18: ɲga kɔ yo fɔ *wunluwɔ kagala ke yɛgɛ wɔfɛnnɛ*, Eburuye sɛnlɛrɛ ti ni ki mbe ya logo fun fɔ saraga wɔfɛnnɛ.

†9.1: 1 Sami 20.15-17.

†9.3: 2 Sami 4.4.

A wì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Wi yɛn wa Amiyeli pinambyɔ Makiri wi go, wa Lodebari ca[†].»

⁵Kona, a wunlunana Davidi wì si leele tun wa Amiyeli pinambyɔ Makiri wi go, wa Lodebari ca pe sa Mefibosheti wi yeri.

⁶Zhonatan pinambyɔ Mefibosheti na wila pye Sawuli wi pishyenwoo, naa wila kaa pan wa Davidi wi yeri, a wì si to maa yegɛ ki jiile wa tara ma Davidi wi gbɔgɔ. A Davidi wì suu yeri ma yo fɔ: «Mefibosheti!»

A wì sigi shɔ ma yo fɔ: «Naw, mi na tunmbyee mi na.»

⁷A Davidi wì suu pye fɔ: «Maga ka fyɛ, katugu mila jaa mbe kajɛngɛ pye ma kan ma to Zhonatan wi kala na. Mi yaa ma tɛlɛ Sawuli wi tara lara ti ni fuun ti songɔɔ ma na. Ma yaa la nii na ni sanga pyew wa na lisaga.»

⁸A Mefibosheti wì si fɔli maa gbɔgɔ, mɛɛ yo fɔ: «Mi na ma tunmbyee mi yɛn ambɔ fɔ, a ma nɛɛ ki kajɛngɛ nga ki piin na kan? Mi na mi yɛn paa pyɔn kugo yɛn we.»

⁹Kona, a wunlunana wì si Sawuli wi kulonana Ziba wi yeri, ma suu pye fɔ: «Yaara nda fuun tila pye ma tafɔ Sawuli wi yeri konaa wi go woolo pe yeri, mi yɛn nari kaan wi pishyenwoo Mefibosheti wi yeri.

¹⁰Mboro, naa ma pinambiile konaa ma tunmbyeele pe ni, ye yaa la wi tara laga ki fali wi kan, mbaa ki yarilire ti gbogolo wi kan, jango ma tafɔ wi pishyenwoo wila

yaakara taa wila kaa. Ma tafɔ wi pishyenwoo Mefibosheti wi yaa la nii na ni wa na lisaga pilige pyew.» Ma si yala pinambiile kɛ ma yiri kangurugo, naa kulonambala nafa paa pye Ziba wi yeri.

¹¹A Ziba wì si wunlunana wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Wunlunana, na tafɔ, maga nga fuun yo mi na ma tunmbyee na kan, mi yaa ki pye.»

Kì pye ma, Mefibosheti wila pye na nii wunlunana wi ni wa wì lisaga, paa wunlunana wi pinambyɔ yɛn. ¹²Pinambile là la pye Mefibosheti wi yeri paa pye nali yinri Mika. Leele mbele fuun paa pye wa Ziba wi go, paa pye Mefibosheti wi tunmbyeele.

¹³Mefibosheti wila saa cen wa Zheruzalemu, ma ta na kee pilige pyew ma saa na nii wa wunlunana wi lisaga. Wi tɔɔɔ shyen tila pye ma jɔgɔ wi na.

Davidi wila ya Amɔ cenle woolo naa Siri tara fenne pe ni

(1 Kuro 19.1-9)

10¹Ko pungo na, a Amɔ cenle woolo pe wunlunana wì si ku. A wi pinambyɔ Hanuni wì si cen wa wi yɔnlɔ. ²A Davidi wì suu yɛɛ pye fɔ: «Mi yaa kajɛngɛ pye Nahashi pinambyɔ Hanuni wi kan paa yegɛ nga na wi to wila kajɛngɛ pye na kan we.» A Davidi wì suu tunmbyeele pele torogo pe sa Hanuni wi to kunwɔ pi shari. Naa Davidi wì tunmbyeele paa ka saa gbɔn wa Amɔ cenle woolo pe

[†]9.4: Zhou 13.25-26.

tara, ³ a Amɔ cɛnlɛ woolo pe teelee pɛ si pe tafɔ Hanuni wi pye fɔ: «Maa ki jate ndɛɛ Davidi wila jaa mbɔɔn to wi gbɔɔ ko kɪ ti wɪ leelee tun pe pan poo kunwɔ pi shari wi le? Ma sigi jɛn mbe yo fɔ wɪ pe tun pe pan pe ca ki wele konaa mbege kagala ke yewe mbe ke jɛn, jango mbe ta mbege tɔngɔ?»

⁴ Kona, a Hanuni wɪ si Davidi wi tunmbyeele pe yigi ma pe siyɔ wi kanngɔlɔ nungba nungba kulu kulu pe na, ma pe yaripɔɔ ti kɔɔnlɔ pe na wa nandogomɔ fɔ ma pan ma gbɔn pe nanjegele ke na. Ko pɔngɔ na, a wɪ si pe yaga, a pɛ kari. ⁵ A leelee pɛle si saa ŋga kɪla pye ki yege yo Davidi wi kan. A wɪ si leelee torogo pe sa ki nambala pe fili wa konɔ, katugu kɪla fɛrɛ gbɔɔ wa pe na. Wunlunaŋa wila yo pe pe pye fɔ: «Ye koro wa Zheriko ca, fɔ ye siyɔ sire ti sa yiri, ko pɔngɔ na ye si sɔngɔɔ ye pan ca.»

⁶ Naa Amɔ cɛnlɛ woolo pàa kaa ki jɛn ma yo pɛ Davidi wi kambenge pye, a pɛ si Siri tara fenne malingbɔɔnlɔ lere waga nafa (20 000) sara ma yiri wa Beti Erehɔbu ca naa Zoba ca, konaa ma lere waga kele (1 000) sara ma yiri wa Maaka ca wunlunaŋa wi yeri, naa lere waga ke ma yiri shyen (12 000) ni, ma yiri wa Tɔbu tara woolo pe ni. ⁷ Naa Davidi wila kaa ki logo, a wɪ suu malingbɔɔnlɔ to Zhouabu wo naa malingbɔɔnlɔ welimbele pe ni fuun pe torogo pe sa malaga gbɔn pe ni. ⁸ A Amɔ cɛnlɛ woolo pɛ si yiri

ma saa yere malinjɛ wi na wa ca ki mbogo yeyɔngɔ ki na. Siri tara fenne mbele pàa yiri wa Zoba ca, naa wa Beti Erehɔbu ca konaa malingbɔɔnlɔ mbele pàa yiri wa Tɔbu tara naa Maaka ca, poro la saa yere malinjɛ wi na pe ye wa wasege ki ni.

⁹ Naa Zhouabu wila kaa ki yan fɔ wi juguye pele yen wa wi yege, pele si yen wi pɔngɔ na, a wɪ si Izirayeli* malingbɔɔnlɔ mbele welimbele ma we pele wɔ, ma poro wa Siri tara fenne pe na. ¹⁰ A wɪ suu nɔsepyɔ lenaŋa Abishayi wɪ tege malingbɔɔnlɔ sanmbala pe go na. A wo si saa pe yerege malinjɛ wi na Amɔ cɛnlɛ woolo pe na. ¹¹ A Zhouabu wɪ suu pye fɔ: «Na Siri tara fenne pe kaa fanŋga taa na na, kona ma pan ma saga na na. Eɛn fɔ, na Amɔ cɛnlɛ woolo pe kaa fanŋga taa ma na, pa mi yaa sa saga ma na. ¹² Fanŋga le ma yeɛ ni, we kotogo ta, we malaga ki gbɔn we tara woolo pe kala na, konaa we Yenŋele li cara ti kala na. Yawe Yenŋele lili nandanwa kala lo pye we kan.»

¹³ Kona, a Zhouabu naa malingbɔɔnlɔ mbele pàa pinle wi ni pɛ si kari sa to Siri tara fenne pe na. A poro si fe Zhouabu wi yege.

¹⁴ Naa Amɔ cɛnlɛ woolo pàa kaa ki yan Siri tara fenne paa fee sanga ŋa ni, a poro fun pɛ si fe Abishayi wi yege ma saa ye wa pe ca. Kona, a Zhouabu fun wɪ si malaga ki kɔ Amɔ cɛnlɛ woolo pe ni, mɛɛ

sɔŋɔɔ ma pan wa Zheruzalemu ca.

¹⁵Naa Siri tara fenne pàa kaa ki yan Izirayeli woolo pè ya pe ni, a pe ni fuun pè si pe yɛ gbogolo laga nunɔba. ¹⁶Siri tara fenne mbele pàa pye ma cɛn wa Efirati gbaan wi punɔ na, a Hadadezeri wì si leele tun pe sa pe yeri. A pè si pan ma gbɔn wa Helamu laga ki na. Hadadezeri wi malingbɔɔnɔ to Shobaki wo wila pye na pe yɛɛ sinni. ¹⁷A leele pèle si saa ki senre ti yo Davidi wi kan. A wì si Izirayeli woolo pe ni fuun pe gbogolo, mɛɛ Zhuriden gbaan wi kɔn ma yiri ma saa gbɔn wa Helamu laga ki na. A Siri tara fenne pè si yere malinjɛ wi na mbe to Davidi wi na; a pè si malaga gbɔn wi ni. ¹⁸Ɛɛn ƒɔ, a Siri tara fenne pè si fe Izirayeli woolo pe yɛɛ. Davidi wila malaga gbɔn wotoroye fevenne cɛnmɛ kɔɔshyen (700) gbo pe ni, konaa ma shɔn lugufenne waga nafa shyen (40 000) gbo pe ni†. Wila pe malingbɔɔnɔ to Shobaki wi gbɔn fun, a wì ku wa ki laga ki na. ¹⁹Wunlumbolo mbele fuun pàa go sogo wunlunaɔa Hadadezeri wi kan, naa pàa kaa ki yan Izirayeli woolo pè ya pe ni, a

pè si kari ma saa yeyinɔge lagaja Izirayeli woolo pe yeri, ma go sogo ma pe kan. Ko punɔ na, a Siri tara fenne pe si fyɛ mbe sa Amɔ cɛnlɛ woolo pe saga naa malaga na.

DAVIDI WILA BATISHEBA WI LE WI JO

11--12

Davidi naa Batisheba pe kala

11 ¹Ki yelapanna†, wunlumbolo pe maa kee malaga na sanga ɔa ni, naa wila kaa gbɔn, a Davidi wì si Zhouabu, naa wi tunmbyeele konaa Izirayeli* malingbɔɔnɔ pe ni fuun pe torogo pe sa Amɔ cɛnlɛ woolo pe tɔngɔ. A pè si saa malingbɔɔnɔ censaga kan Araba† ca ki tanla mbege yɔn tɔn. Ɛɛn ƒɔ Davidi wo la koro wa Zheruzalemu ca.

²Pilige ka, yɔnlɔkɔɔ yɛɛ ka ni, a Davidi wì si yiri wa wi sinlesaga wi sɔnlɔ fugo wɔnlɔwɔ pi na, nɛɛ yanriyanri wa wi wunluwɔ go ki naayeri. Maa ta wa go ki naayeri, a wì si jele wa yan wila wunru. Ki jele wila yɔn witige na ƒɔ jɛɔɔɛ. ³A Davidi wì si leele tun, a pè saa yewe

†10.18: Ɔa ki yo ƒɔ: *Malaga gbɔnwotoroye fevenne cɛnmɛ kɔɔshyen (700) konaa shɔn lugufenne waga nafa shyen (40 000)*, wa Yenɔɔle senre sewɛ lee ɔa wi yen Gireki senre ni konaa wa 1 Kuro 19.18 laga ki ni, pèɛ yɔnlɔɔ wa ma yo ƒɔ *malaga gbɔnwoto fevenne waga kɔɔshyen (7 000) konaa malingbɔɔnɔ mbele pe yen tɔɔɔ na pe waga nafa shyen (40 000) ni*.

†11.1: *Ki yelapanna* ko yen na para sanga ɔa pe maa yarilire kɔɔɔannda ti kɔɔn wo senre na. Ko sanga wo yen nɛɔɔ waga yɛɔɔ naa mirigbose yɛɔɔ ti sɔɔwɔ pi ni.

†11.1: Araba ca ko kila pye Amɔ cɛnlɛ woolo pe cagbɔɔ ye; 1 Kuro 20.1.

ki jele wi wogo na. A pè si pan maa pye fɔ: «Nan̄a n̄a pe yinri Eliyamu wi sumborombyɔ Batisheba wo wi. Wi yen Heti cɛnlɛ woolo nan̄a Uri wo jɔ.» ⁴ A Davidi wì si leele torogo, a pè saa jele wi yeri wi kan. A wì si pan wa Davidi wi yeri. A wì si sinle wi ni. Kila yala teere jele wi jogolo lì kɔ, a wùu yɛɛ pye kpoyi* ki sanga wi ni. Ko pɔngɔ na, a jele wì si sɔngɔrɔ ma kari wi go.

⁵ A jele wì si kugbɔ le, mɛɛ tun wa Davidi wi yeri maga yo wi kan fɔ wi yen kugbɔ ni.

⁶ Kona, a Davidi wì si tun wa Zhouabu wi yeri maa pye fɔ: «Heti cɛnlɛ woolo nan̄a Uri wi torogo laga na kan.»

Ki kaa pye ma, a Zhouabu wì si Uri wi torogo wa Davidi wi yeri. ⁷ A Uri wì si pan wa Davidi wi yeri. A Davidi wì suu yewe Zhouabu wi kala li ni, naa malingbɔɔnlɔ pe kala li ni konaa malaga ki wogo ki ni. ⁸ Ko pɔngɔ na, a Davidi wì suu pye fɔ: «Koni, ta kee wa ma go, ma sɔɔn tɔɔrɔ ti jogo ma wogo.» A Uri wì si yiri wa wunlun̄a wi go, a wunlun̄a wì si yarikanra torogo pe sari kan wi yeri. ⁹ Ɛɛn fɔ Uri wi sila kari wa wi go. Wila sinle le wunlun̄a wi go yɔn ki na, ma pinle wi tafɔ wi tunmbyeele sanmbala pe ni. ¹⁰ A pè sigi yo Davidi wi kan, maa pye fɔ: «Uri wii kari wa wi go.»

Kona, a Davidi wì suu yeri maa pye fɔ: «Mì yo mà yiri ca na ma pan, yingɔ na mɛɛ si kari wa ma go?»

¹¹ A Uri wì si Davidi wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Yɔn finliwɛ* kesu wo naa Izirayeli malingbɔɔnlɔ poro naa Zhuda cɛnlɛ woolo pe ni, pe yen wa na wɔnlɔ paara yinrɛ* nɔgɔ, na tafɔ Zhouabu wo naa na tafɔ ma tunmbyeele pe ni, pe yen ma cɛn wa wasege ki ni, mɛle mbee kari wa na go mbe sa li, mbe wɔ, mbe sinle na jɔ wi ni? Mì wugu ma kan, mbɔɔn ta yinwege na, mi se ko pye fyew.»

¹² A Davidi wì si Uri wi pye naa fɔ: «Koro laga naa nala, pa goto mi yaa ma yaga maa kee.» A Uri wì si koro wa Zheruzalemu ca ki pilige ki ni konaa ki goto. ¹³ Ko pɔngɔ na, a Davidi wì suu yeri wa wi yɛɛ yeri wi sa li wi ni. A wì suu kan, a wì wɔ ma tin sinme pi ni. Ɛɛn fɔ yɔnlɔkɔgɔ ki ni, a Uri wì si kari ma saa sinle wa wi tafɔ wi tunmbyeele pe ni; wi sila kari wa wi go.

¹⁴ Ki goto pinliwɛ pi ni, a Davidi wì si sɛwɛ yɔnlɔgɔ mboo torogo Zhouabu wi kan, mɛɛ wi le Uri wi kee wi saa kan wi yeri. ¹⁵ Wila ki yɔnlɔgɔ wa sɛwɛ wi ni ma yo fɔ: «Uri wi torogo wa laga n̄a malaga ki yen ma n̄gbɔn jɛngɛ we, ye laga wi na, ye lali wi ni, jango poo gbɔn poo gbo.» ¹⁶ Kona, a Zhouabu wì si ca ki wele, wigi jɛn ma yo Mowabu tara malingbɔɔnlɔ welimbele pàa pye laga n̄a na, a wì si saa Uri wi wa wa ki laga ki ni. ¹⁷ A ca ki nambala pè si yiri ma malaga gbɔn Zhouabu wi ni. Pàa Davidi wi malingbɔɔnlɔ pele gbo naa wi tunmbyeele pele ni. Heti

cenle woolo naŋa Uri wila ku fun.
¹⁸Kagala ngele fuun kaa pye wa malaga gbɔnsaga, a Zhouabu wì si lere tun pe sa ke yege yo Davidi wi kan. ¹⁹Wila ki yo pitunŋɔ wi kan maga ngban ma yo fɔ: «Kagala ngele kè pye laga malaga ki na, na maga ke ni fuun nunŋba nunŋba ke yo mbe ke filige wunlunaŋa wi kan sa kɔ sanga ŋa ni, ²⁰na wunlunaŋa wiga nawa ngban mbe yo fɔ: «Yingi na yè si fulo wa ca ki tanla na malaga ki gbɔɔn? Yee ki jen mbe yo pe ma koro wa ca ki mbogo ki naayeri mbaa ye wɔnni wangala ke ni wi le?» ²¹Na wiga yo naa fɔ: «Ambɔ wila Yerubesheti pinambyɔ Abimeleki wi gbo? Ye sigi jen mbe yo jele wà la koro wa Tebezi ca mbogo ki naayeri ma tira sinndelimbyɔ wa wi na maa gbo wi le†? Yingi na, a yè si fulo wa ca ki mbogo ki tanla?» Pa kona maa yɔn sogo ma yo fɔ: «Ma tunmbyee, Heti cenle woolo naŋa Uri wì ku fun.» »

²²Kì pye ma, a pitunŋɔ wì si kari. Naa wila ka saa gbɔn wa, senre nda fuun Zhouabu wila wi tun ti na, a wì siri yege yo Davidi wi kan. ²³Wila Davidi wi pye fɔ: «Ki leele pàa fanŋga ta we na. Pàa yiri ma saa to we na wa wasege ki ni, a wè si pe wɔnɔɔ ma saa gbɔn pe ni fɔ wa ca ki mbogo yeyɔngɔ ki na. ²⁴Kona, a sandira wɔnfenne pè si koro wa mbogo ki go na mɔɔ tunmbyeele pe wɔn pe wangala ke ni. Wunlunaŋa, ma tunmbyeele

pèle ku pe ni. Ma tunmbyee, Heti cenle woolo naŋa Uri wì ku fun.»

²⁵A Davidi wì si pitunŋɔ wi pye fɔ: «Maga yo Zhouabu wi kan fɔ ko kala lo ka kaa jori wa wi kotogo na, katugu tokobi wi ma gbo kɛɛ ŋga na, ma gbo fun kɛɛ ŋga na, fɔ wi malaga ki ngban ki ca woolo pe na, wi ca ki tɔngɔ. Mboro wo na, ma kotogo le wi ni.»

²⁶Naa Uri jɔ wila kaa ki logo ma yo wi pɔɔ wì ku, a wì suu kunwɔ pi gbele. ²⁷Naa kunwɔ gbelepiye yila kaa kɔ, a Davidi wì si tun, a pè saa jele wi yeri ma pan wi ni wa wi go. A jele wì si pye wi jɔ. A wì si pinambyɔ se wi kan.

Ɛen fɔ, kala na Davidi wila pye, làa Yawe Yenŋele li mben.

Natan wila jɔɔɔ ŋga Yenŋele li yaa wa Davidi wi na ki senre yo wi kan

12 ¹Kona, a Yawe Yenŋele li si Yenŋele yɔn senre yofɔ* Natan wi tun wa Davidi wi yeri. A Natan wì si kari wa Davidi wi yeri ma saa wi pye fɔ: «Nambala shyen pèle la pye ca ka ni. Nunŋba la pye penjagbɔɔ fɔ, a sanŋa wo pye fyɔnwɔ fɔ†. ²Simbaala legerɛ naa nɛɛ legerɛ la pye penjagbɔɔ fɔ wi yeri. ³Ɛen fɔ yaraga kpe sila pye fyɔnwɔ fɔ wi yeri kaawɔ simbasumboro nunŋba. Wila wo lo maa wa. Wila pye na lee wa wi yeri, ma pinle wi piile pe ni. Wila pye na pinlele na kaa naŋa

†11.21: Kiti 9.50-54.

†12.1: Yuuro 51.2.

wi ni, na woo wa wi wɔjenne li ni, na sinlele wa naɲa wi kotogo ki na. Ki simbasumboro wila pye naɲa wi yeri paa wi sumborombyo yen. ⁴Pilige ka, a nambanɲa wà si pan ma tugu penjagbɔɔ fɔ wi na. Eɛn fɔ penjagbɔɔ fɔ wi sila pye na jaa mboo sumbyo nakoma wi nege ka yigi mbege gbo mbe sɔgɔ nambanɲa ɲa wila tugu wi na wi kan. A wì si saa fyɔnwɔ fɔ wi simbasumboro wi yigi, maa gbo, maa sɔgɔ nambanɲa ɲa wila tugu wi na wi kan.»

⁵A Davidi wì si nawa ngban fɔ jɛngɛ ki penjagbɔɔ fɔ wi kapyege ki kala na, mɛɛ Natan wi pye fɔ: «Yawe Yɛnɲele na yinwege wolo li mɛgɛ ki na, lere ɲa wigi kala li pye, wi daga poo gbo. ⁶Wi daga mbe sumbyo wi yɔngɔ tijere sɔngɔɔ wi fɔ wi na wi yinriwe mbatawa naa wi nambewe pi kala na.»

⁷Ki pye ma, a Natan wì si Davidi wi pye fɔ: «Mboro ma yen ki naɲa we! Yawe Yɛnɲele, Izirayeli* woolo Yɛnɲele, pa lì yo yɛɛn fɔ: «Muwi mì sinme kpoyi* wo ma na mɔɔ tɛgɛ wunluwo Izirayeli woolo pe go na konaa mɔɔ shɔ Sawuli wi kɛɛ. ⁸Mɔɔ tafɔ Sawuli wi go woolo pe le ma kɛɛ, maa jɛɛle pe kan ma yeri, mɔɔ tɛgɛ Izirayeli woolo naa Zhuda cenle woolo pe go na. Na kiga pye to sɔɔn bɔ bere, mi jɛn na ta yɛgɛ taga wa ti na ma kan. ⁹Yiŋgi na, a mà si mi ɲa Yawe Yɛnɲele na senyoro ti tifaga, ma kala na li yen kapege na yɛgɛ na li pye? Mà Heti cenle woolo naɲa Uri wi gbo tokobi

ni, maa jɔ wi le maa pye ma jɔ. Mboro maa kan, a Amɔ cenle woolo pòò gbo tokobi ni. ¹⁰Koni legbogo ki se kɔ wa ma go tokobi ni, katugu màla tifaga ma Heti cenle woolo naɲa Uri wi jɔ wi le maa pye ma jɔ.» ¹¹Mi ɲa Yawe Yɛnɲele, pa mì yo yɛɛn fɔ: «Mi yaa ti jɔlɔgɔ mbe yiri wa ma go woolo pe ni mbe to ma na. Mi yaa ma yɛɛra jɛɛle pe le ma yɛgɛ sɔgɔwɔ mbe pe kan ma go lere wa yeri. Wi yaa kaa sinle pe ni funwa na. ¹²Mboro ki kala li pye larawa, eɛn fɔ mi wo yaa na wogo ki pye funwa na Izirayeli woolo pe ni fuun pe yɛgɛ na.»

¹³Kona, a Davidi wì si Natan wi pye fɔ: «Mì kapege pye Yawe Yɛnɲele li na.»

A Natan wì suu pye fɔ: «Yawe Yɛnɲele lɔɔn kapege ki kala yaga ma na, ma se ku. ¹⁴Eɛn fɔ, kapege ɲga mà pye ki kala na, mà ti a Yawe Yɛnɲele li mbenfenne pèli tifaga. Ki kala na, pinambyo ɲa mà se, wi yaa ku.» ¹⁵Ko pɔngɔ na, a Natan wì si sɔngɔɔ ma kari wi go.

Batisheba wi pinambyo wi kunwɔ kala

Kona Davidi wila pyo ɲa se Uri jɔ wi na, a Yawe Yɛnɲele li si yama wa wi na. Ki yama pila ngban fɔ jɛngɛ. ¹⁶A Davidi wì si Yawe Yɛnɲele li yɛnri pyo wi kala na, ma yɛngɛ le*. Naa wila kaa ye wa go, a wì si sinle le tara ti na. ¹⁷A Davidi wi go leleɛle* pè si pan maa ngbanga wi yiri le tara. Eɛn fɔ, wi sila yɛnle mbe yiri le tara, wila je wii pinle mbe

li pe ni. ¹⁸Pilige kòlòshyen wogo ki na, a pyo wì si ku. Davidi wi tunmbyeele pàa pye na fyẽ mbe pyo wi kunwò pi yo wi kan, katugu pàa pe yẽ pye fò: «Ma pyo wi ta go na sanga ña ni, wàa para Davidi wi ni, wi sila logo we yeri, koni we yaa ki yo wi kan mefẽ fò pyo wì ku? Pa kona wi yaa kapege pye wi yẽ na.»

¹⁹A Davidi wì sigi wele maga yan fò wi tunmbyeele paa para pe yẽ ni yòwò, a wì sigi jẽn ma yo pyo wì ku. A wì si pe yewe ma yo fò: «Pyo wi ku le?»

A pè suu yòn sogo ma yo fò: «Ee, wì ku.»

²⁰Kona, a Davidi wì si yiri le tara ti na, ma saa woli ma sinme nuwò taan fa wi yẽ na, ma yaripòwò ta yegẽ le, mɛɛ kari wa Yawe Yẽnjẽle li go ki ni, ma saa fòli maa yegẽ ki jiile wa tara mali gbògò. Ko pũngo na, a wì si sòngòwò ma kari wi go, ma saa pe pye ma yo poo kan yaakara ni. A wì si ka.

²¹A tunmbyeele pè suu yewe ma yo fò: «Ñga mà pye yẽn ko kòwò wo yẽn mefẽ? Sanga ña ni pyo wi yẽn go na, màa pye na yẽnjẽ nii, na gbele wi kala na. Eẽn fò koni wì kaa ku, a mà si yiri ma li.»

²²A Davidi wì si pe yòn sogo ma yo fò: «Sanga ña ni pyo wi yẽn go na, mila yẽnjẽ le ma gbele, katugu mila na yẽ pye fò: «Ambò ki jẽn kana Yawe Yẽnjẽle li yaa na yinriwe ta mbe pyo wi sagala.»

²³Koni wì kaa ku makò, mi yaa

yẽnjẽ ko le yĩngi kala na naa? Mbe ya mboo pye wi sòngòwò wi pan le? Ayoo! Muwi mi yaa ka kari wo kòwògò. Eẽn fò, wo se sòngòwò mbe pan laga mi kòwògò.»

Salomò wi sege ye

²⁴Ko pũngo, a Davidi wì suu jò Batisheba wi kotogo ki sogo wi na. A wì si ye wi kòwògò ma sinle wi ni. A wì si kugbò le ma pinambyò se, a pòo mege taga naa yinri Salomò. Ki pyo wi kala làa Yawe Yẽnjẽle li ndanla. ²⁵Yẽnjẽle làa Yẽnjẽle yòn sɛnrɛ yofò Natan wi tun, a wì saa pyo wi mege ki taga naa yinri Yedidiya[†], katugu wìla Yawe Yẽnjẽle li ndanla.

Davidi wìla Araba ca ki shò maga ta

²⁶Kona, a Zhouabu wì si saa to Araba ca ki na, ko ñga ki yẽn Amò cɛnle woolo pe wunluwò ca ye, maga shò maga ta. ²⁷A wì si leele tun wa Davidi wi yeri maa pye fò: «Mì to Araba ca ki na, tɔnmò titege ki yẽn ca ki kɛɛ ñga na maga shò maga ta makò. ²⁸Koni leele sanmbala pe ni fuun pe gbogolo ma pan ma malingbòwòlò cɛnsaga kan ca ki yòn na, maga shò maga ta, jangò mi ka kaga shò na yẽ mbe mege kan na yẽ yeri.» ²⁹A Davidi wì si leele pe ni fuun pe gbogolo, mɛɛ kari Araba ca ki kòwògò, ma saa to ki na maga shò maga ta. ³⁰A wì si Amò cɛnle woolo pe wunlunaja

[†]12.25: Eburuye sɛnrɛ ti ni Yedidiya mege ki kòwò wowi ña fò: Ñja wì Yawe Yẽnjẽle li ndanla.

wi te wunluwo njala li kow wa wi go na. Ki wunluwo njala li nuguwo pi mbaa culo nafa ma yiri ke wo bo. Paa sinndere songbanga woro maramara li na. A pe sili kan Davidi wi kan. Wila yarilegere koli wa ca ki ni ma kari ti ni. ³¹ Davidi wila ki ca woolo pe koli ma saa pe wa kulowo tunndo na, a pele na tire walagi, pele na sinndere teni, pele na tire koon gbouno ni, pele na tofa koon tofa konyaara ni. Wila Amcenle woolo pe cara sannda ti pye ma fun. Ko pungo na, a Davidi wi si songoro wo naa wi malingbouno pe ni fuun pe ni wa Zheruzalemu ca.

TIPERE TILA PYE NA LEGE WA DAVIDI WI GO KI NI

13--14

Amino naa Tamari pe kala

13 ¹ Ko pungo na, kala na laa pye li na. Jonlo sumboro wa la pye Davidi wi pinambyo Abisalmu wi yeri, paa pye naa yinri Tamari. Wila pye ma yon fo jenge. Tamari wila pye ma Davidi wi pinambyo Amino wi ndanla. ² Amino wi jatere wila piri wi na wi jonlo Tamari wi la ki kala na, fo maa tege yaja. Tamari wi sila naja kala jen, a ko si Amino wi kan wi saa ya fulu wi tanla mbe kala la kpe pye. ³ Ma si yala Amino wi wonlonaja la pye wa, paa pye naa yinri Yonadabu. Davidi wi ndo Shimeya wo pinambyo lawi.

Yonadabu wila jilige fo jenge. ⁴ A wi si Amino wi yewe ma yo fo: «Wunlunaja pyo, yingi na ma nee cogo na kee pilige pyew? Mee yaa ki go yo na kan?»

A Amino wi suu yon sogo ma yo fo: «Na to seyenle Abisalmu wi jonlo sumboro Tamari wo wi yen mala ndanla.»

⁵ A Yonadabu wi suu pye fo: «Sinle wa ma sinleyaraga ki na moo yee pye yaja. Na ma to wiga ka pan ma sharisaga maa pye fo: «Na to, mila ma yenri, maga yaga na jonlo sumboro Tamari wi pan wi yaakara kan na yeri mbe ka. Wi pan wi suro ti sogo na yege na mbaa wi yaan; wiri le wiri kan na yeri wi ye.» ⁶ A Amino wi si sinle maa yee pye yaja.

A wunlunaja wi si pan maa wele. A Amino wi suu pye fo: «Mila ma yenri, maga yaga na jonlo sumboro Tamari wi pan wi gato piile shyen wa na yege na, wuu kan na yeri wi ye, jango mboo ka.»

⁷ A Davidi wi si tun, a pe saa ki yo Tamari wi kan wa wi go fo: «Ma yee yaga, ma kari wa ma ndo Amino wi go ma sa sogo wi kan wi li.»

⁸ A Tamari wi si kari wa wi ndo Amino wi go ma saa wi ta wi yen ma sinle. A Tamari wi si muwe le maa gboun ma gatoye gbegele wi yege na, maa kala. ⁹ Kona, a wi si tuguron sikalaga ki le ma gato wi kannga Amino wi kan wi ka. Een fo, a wi si je ma yo wi se ka. A Amino wi sho fo: «Ye leele pe ni fuun pe yirige.» A leele pe ni fuun pe si yiri wa go ki ni. ¹⁰ Kona, a Amino wi si

Tamari wi pye fɔ: «Gato wi lɛ ma kari wi ni wa na yumbyɔ wi ni ma saa kan na yeri mboo ka.» A Tamari wì si gato ɲa wìla kala wi lɛ ma kari saa kan wi yeri wa wi yumbyɔ wi ni. ¹¹ Eɛn fɔ, naa Tamari wìla kaa na gato wi kaan wi yeri sanga ɲa ni, a Aminɔ wì suu yigi wi kɛɛ ki na maa pye fɔ: «Pan ma sinlɛ na ni na jɔnlɔ!»

¹² A Tamari wì suu pye fɔ: «Ayoo na ndɔ, maga ka sinlɛ na ni fanɲga. Ki kala cɛnlɛ lii daga mbe pye laga Izirayeli* tara†. Maga kaga kapegbɔɔ ɲga ki pye. ¹³ Ko ka pye, mi we, mi yaa yege le se na fɛrɛ yege ki ni? Mboro fun ma yaa pye paa kapegbɔɔ pyefɔ wa yen laga Izirayeli tara. Koni mila ma yenri, ma sa para wunlunaɲa wi ni, mala yenri wi yeri. Wi se je mbe yo wi sanla kan ma yeri ma jɔ.» ¹⁴ Eɛn fɔ, Aminɔ wi sila yenlɛ mbe logo wi jɔnlɔ wi yeri. Naa wi fanɲga kila wɛ wi na, a wì suu yigi ma sinlɛ wi ni fanɲga na, maa jɔɔ. ¹⁵ Ko punɲo na, a Tamari wì si Aminɔ wi mben fɔ jɛɲɛ. Wìla wi mben ma wɛ ndanlawa mba wìla pye maa ndanla kongbanɲga pi na. A wì si Tamari wi pye fɔ: «Yiri maa kee.»

¹⁶ A Tamari wì si Aminɔ wi pye fɔ: «Ayoo, na maga na purɔ ki purɔwɔ mba pi na, pa ko kapege ko yaa gbɔɔ mbe wɛ ɲga mà pye na na makɔ ko na.»

Eɛn fɔ wi sila yenlɛ mbe logo wi yeri. ¹⁷ A Aminɔ wì si lefɔɲɔ ɲa wìla pye wi tunmbyee wi yeri,

maa pye fɔ: «Ki jele ɲa wi purɔ maa yirige wa funwa na, ma kɔrɔ ki sɔɔ.» ¹⁸ Kìla yala Tamari wì deritɔnlɔɔ yɔɔnrɔ wogo ka le, katugu ko deere cɛnlɛ tori wunlunaɲa wi sumborombiile pàa pye na nii, mbele pe fa naɲa kala jen we. Kì pye ma, a Aminɔ wi tunmbyee wì si Tamari wi yirige wa funwa na ma kɔrɔ ki sɔɔ. ¹⁹ Kona, a Tamari wì si cɔnrɔ lɛ ma wo wa wi yeera go ki na, maa deritɔnlɔɔ yɔɔnrɔ wogo ɲga wìla le ki walagi mbege naga fɔ fɛrɛ to wi na, mɛɛ wi keyen yi taga wa wi go ki na na gbele ɲgbanga na kee. ²⁰ A Tamari wi ndɔ Abisalɔmu wì suu yewe ma yo fɔ: «Ma ndɔ Aminɔ wì sinlɛ ma ni fanɲga na kɛ? Koni, pyeri na jɔnlɔ. Maga kaga kala li tege wa ma kotogo na, ma ndɔ wi.» Kì pye ma, a Tamari wì si saa cen wa wi ndɔ Abisalɔmu wi go, ma pye paa jele ɲa pè yɔn wɔ wi kala. ²¹ Naa wunlunaɲa Davidi wìla kaa ki sɛnrɛ ti ni fuun ti logo sanga ɲa ni, a wì si nawa ɲgban fɔ jɛɲɛ. ²² Abisalɔmu wi sila senjende nakoma sɛnpere yo Aminɔ wi ni. Eɛn fɔ wìla Aminɔ wi panra fɔ jɛɲɛ, katugu wìla wi jɔnlɔ sumboro Tamari wi jɔɔ.

Abisalɔmu wìla ti a pè Aminɔ wi gbo mɛɛ fe

²³ Yele shyen torongɔlɔ, ma yala simbaala sire kɔnfenne la pye Abisalɔmu wi yeri naa simbaala pe sire ti kɔɔnlɔ wa Baali Hazɔri

†13.12: Dete 22.23-29.

ca, wa Efrayimu tara ti tanla, a wì si wunlunaṇa wi pinambiile pe ni fuun pe yeri wa ki feti wi na. ²⁴ A Abisalómu wì si kari wunlunaṇa wi kórɔ́ɔ ma saa wi pye fɔ: «Wele, mi ṇa ma tunmbyee, simbasire kɔnfenne yɛn na yeri mbanla simbaala pe sire ti kɔɔnɔ nala; ki yaga ma pan wa ki feti wi na mboro naa ma tunmbyeele pe ni.»

²⁵ A wunlunaṇa wì si Abisalómu wi pye fɔ: «Ayoo na pinambyɔ, we ni fuun we se ya kari wa, nakoma we yaa sa tuguro ti gbɔ́ɔ ma go na.» A Abisalómu wì suu yɛnri ṇgbanga, ɛɛn fɔ wunlunaṇa wìla je wii kari wa. A wì si duwaw pye wi kan. ²⁶ A Abisalómu wì sho fɔ: «Na kaa pye ma se kari wa, ki yaga na to seyɛnɛ Aminɔ wo mbe kari we ni.»

A wunlunaṇa wì suu yewe ma yo fɔ: «Yingi na ma nɛɛ jaa wi kari ma ni?» ²⁷ ɛɛn fɔ, a Abisalómu wì suu yɛnri ṇgbanga. A wunlunaṇa wì si Aminɔ wi yaga, a wì kari wi ni konaa wunlunaṇa wi pinambiile sanmbala pe ni. ²⁸ A Abisalómu wì sigi senre nda ti yo wi tunmbyeele pe kan fɔ: «Yaa Aminɔ wi kórɔ́si, na wiga ka tin duven wi ni mbaa yɔ́ɔri sanga ṇa ni, na mi ka ka ye pye mbe yo fɔ: «Ye Aminɔ wi gbɔ́n yoo gbo», kona yoo gbɔ́n yoo gbo. Yaga ka fyɛ. Yege jen muwi m̀gi konɔ kan ye yeri. Ye fanṇga le ye yɛɛ ni, ye kotogo ta.» ²⁹ Kì pye ma, a Abisalómu wi tunmbyeele

pè si Aminɔ wi pye paa yɛge ṇga na wìla ki yo pe kan we. Kona, a wunlunaṇa wi pinambiile pe ni fuun nungba nungba pè si yiri ma lugu pe sofilele worosoye pe na ma fe ma kari.

³⁰ Ma pe ta wa konɔ paa sɔ́ngɔ́ɔ, a Davidi wì sigi senre ti logo ma yo fɔ: «Abisalómu wì wunlunaṇa wi pinambiile pe ni fuun pe gbo, ali nungba wo si koro pe ni.» ³¹ Kona, a wunlunaṇa wì si yiri maa yaripɔ́ɔ ti walagi wi yɛɛ na lawɔ́ɔ ti na, mɛɛ sinɛ le tara. A wi tunmbyeele pe ni fuun pè si pan ma yere wi tanla pe yaripɔ́ɔ ti ni tì walagi pe na lawɔ́ɔ ti na†.

³² Kona, Davidi wi ndɔ Shimeya wi pinambyɔ Yonadabu wì sho fɔ: «Na tafɔ, maga kaga jate mbe yo fɔ pè wunlunaṇa wi pinambiile pe ni fuun pe gbo, Aminɔ wo nungba wì ku. Katugu Abisalómu wìla ki kɔ́n maga tɛge mbege kala li pye male pilige ṇga ni Aminɔ wìla sinɛ wi jɔ́nɔ Tamari wi ni fanṇga na. ³³ Koni, wunlunaṇa, na tafɔ, maga kaa ki jate mbe yo wunlunaṇa wi pinambiile pe ni fuun pè ku. Aminɔ wo nungba wì ku.» ³⁴ A Abisalómu wì si fe.

Koni Davidi wi tunmbyee lefɔ́nṇɔ ṇa wìla pye naa laga ki kórɔ́si, naa wìla kaa yɛge ki yirige ma wele, mɛɛ lelegere pele yan wa konɔ, wa yɔ́nɔ tosaga yeri, wa wi punṅo na, paa paan wa yanwiga ki tigiwen pi ni.

†13.31: Zhou 7.6; 1 Wunlu 21.27; ɛsite 4.1; Zhɔ́bu 1.20.

³⁵ A Yonadabu wì si wunlunaja wi pye fɔ: «Wele, wunlunaja ma pinambiile pe mbele paa paan wa. Mi ɲa ma tunmbyee, mīgi yo ma kan yege ɲga na, pa kì pye ma.» ³⁶ Pa Yonadabu wila koo wi senre ti na, a wunlunaja wi pinambiile pè si gbɔn, mɛɛ to na gbele ɲgbanga. Wunlunaja wo fun naa wi tunmbyeele pe ni, pè si gbele fɔ jɛnge.

³⁷ A Abisalɔmu wì si fe ma kari wa Amihudi pinambyɔ Talimayi† wi yeri, Geshuri ca wunlunaja we. Davidi wila pye naa pinambyɔ wi kunwɔ pi gbele pilige pyew. ³⁸ Naa Abisalɔmu wila fe ma kari wa Geshuri ca, wila koro wa ma lara fɔ ma saa gbɔn yeɛ taanri. ³⁹ A wunlunaja wì si Abisalɔmu wi purɔgo ki yaga†, katugu wi kotogo kila sogo wi na wi pinambyɔ Aminɔ wi kunwɔ pi wogo na.

Abisalɔmu wila sɔngɔɔ ma pan wa Zheruzalemu ca

14 ¹ Kona, Zeruya pinambyɔ Zhouabu wì sigi wele maga yan fɔ Abisalɔmu wi kala làa pye wunlunaja wi na. ² A wì si leele tun wa Tekowa ca, a pè saa jele tijinliwe fɔ wa yeri wi kan. A wì si jele wi pye fɔ: «Mɔɔ yeɛ pye ndɛɛ lere ku ma yeri, ma kunwɔ gbelege yaripɔɔ le. Maga ka sinme nuwɔ taan fa ma yeɛ na. Mɔɔ yeɛ pye paa

jele ɲa wi yen na lere wa kunwɔ gbele maga le wa faa. ³ Ko pungo na, mɛɛ kari wa wunlunaja wi yeri ma saga senre nda ti yo wi kan.» A Zhouabu wì si senre nda jele wi yaa sa yo ti le wi yɔn.

⁴ A Tekowa ca fenne jɔ wì si kari ma saa para wunlunaja wi ni. Wila to maa yege ki jiile wa tara ma wunlunaja wi gbɔgo, mɛɛ wi pye fɔ: «Ee, wunlunaja, na sho!»

⁵ A wunlunaja wì suu yewe ma yo fɔ: «Yingi wa?»

A jele wì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «E, mi yen nangunjɔ, na pɔɔ wila ku. ⁶ Pinambiile shyen pàa pye mi ɲa ma kulojɔ na yeri. Pilige ka, a pè si kaa win wa wasege ki ni. Lere sila pye wa mbe pe lagala. A nungba si nungba gbɔn maa gbo. ⁷ Koni, mi ɲa ma kulojɔ, na sege woolo pe ni fuun pè yiri na kɔɔgo ma yo fɔ: «ɲa wùu nɔsepyɔ wi gbo, wi le we keɛ. Waa jaa mboo gbo mboo nɔsepyɔ wi kunwɔ pi kayanga wɔ wi ni. Ki ka pye ma, kɔɔgo lifɔ we yaa wi tongo mboo wɔ wa.» Na paga ko pye ma, keɛ kansaga jenri ɲga kì koro na yeri, pe yaa ki kɔ mbege wɔ wa. Kona, na pɔɔ wi mege ki yaa kɔ mbe wɔ laga tara ti na, setirige se koro wi yeri naa.»

⁸ A wunlunaja wì si jele wi pye fɔ: «Ta kee ma go, mi yaa tunngo kan ma wogo na pɔɔn pyɔ wi yaga.»

†13.37: Abisalɔmu wila fe ma kari wa Geshuri ca wunlunaja Talimayi wi yeri, katugu Talimayi wila pye wi tele; 2 Sami 3.3.

†13.39: ɲga kì yo fɔ: A wunlunaja wì si Abisalɔmu wi purɔgo ki yaga, sewelele pe ni, pègo yɔnlogo ma yo fɔ: A wunlunaja wi neɛ ki jaa mbe sa Abisalɔmu wi yan.

⁹A Tekowa ca fenne jo wi si wunlunaja wi yon sogo ma yo fo: «Na tafu, mi naa na go woolo pe ni, woro we wa ma la. Wunlunaja, mboro naa ma wunluwo pi ni, yoro ma ye wa ma la.»

¹⁰A wunlunaja wi sho fo: «Na lere wa ka senre ta yo ma na ki wogo na, ma pan wi ni laga na yeri, pa kona wi yaa ma yaga yeyingge na.»

¹¹A jele wi sho fo: «Wunlunaja, mila ma yenri ma yere ki yerewe Yawe Yenjele, ma Yenjele li mege ki na, jango na wi yaa kufu wi kunwo pi kayanga wo, wiga kanla pinambyo wi gbo mbanla joloko ki serege na na.»

A wunlunaja wi sho fo: «Yawe Yenjele na yinwege wolo li mege ki na, ma pinambyo wi yinzige ka nungba se to tara.»

¹²A jele wi sho fo: «Wunlunaja, na tafu, ki yaga mi na ma kulojo mbe senpyo nungba yo ma kan.»

A wunlunaja wi sho fo: «Ti yo.»

¹³A jele wi sho naa fo: «Koni, yingi na, a ma sigi jaterce cenle na wi pye Yenjele li woolo pe kanngolo? Wunlunaja, senre nda ma yo fonfon nga na, ti yen naga nari fo ma wa ma la; katugu Abisalomu wi fe ma kari tara nda ni, ma suu yirige wa mbe pan wi ni. ¹⁴Ki yen kaselege fo we yaa ka ku pilige ka, paa yega nga na tonmo ka wo tara pi se ya koli we. Yenjele li woro na jaa Abisalomu wi ku fonfon nga, een fo li yen na jaa wo na pe puru ma yirige, wi

ka ka koro wa wi karisaga. ¹⁵Koni wunlunaja, na tafu, maga yan mi pan mbege senre nda ti yo ma kan, leele poro pe fyere wa na na. Ko mi na ma kulojo mi yo fo: «Mi yaa sa para wunlunaja wi ni, kana wi mbe yenle mbe mi na wi kulojo na senyoro ti tanga.» ¹⁶Ee, wunlunaja, ma yaa logo mi na ma kulojo na yeri, lere na wila jaa mbanla gbo mi naa na pinambyo wi ni, mbe we wo wa Yenjele li woolo pe ni, ma yaa we sho wi kee.»

¹⁷Mi na ma kulojo, mi yo fo: «Wunlunaja, na tafu, ma senre ti yaa yeyingge kan na yeri. Katugu wunlunaja, na tafu ma yen paa Yenjele li merege* yen, na wi kajenge naa kapege ki ni ti jen mberi wo ti yee ni. Yawe Yenjele, ma Yenjele le, loon saga!» ¹⁸A wunlunaja wi si jele wi pye fo: «Mi yaa ma yewe kala na ni, maga ka la kpe lara na na.»

A jele wi sho fo: «Wunlunaja, na tafu, ta para.»

¹⁹Kona, a wunlunaja wi si yewe ma yo fo: «Zhowabu wo ma wigi senre nda ti le ma yon le?»

A jele wi suu yon sogo ma yo fo: «Wunlunaja, na tafu, mbege ta ma yen yinwege na, senre nda fuun ma yo ti yen kaselege, lere se ya mberi ke mbe kari kalige na nakoma kamenge na. Kaselege yi, ma tunmbyee Zhowabu wo wigi konko kan na yeri mbege senre ti yo. Wo wigi senre nda ti ni fuun ti le mi na ma kulojo na yon. ²⁰Ma tunmbyee Zhowabu wi ko pye ma,

jan̄go mbe kala li wa mbeli kan̄ga yege ka na. Ēen fɔ, na tafɔ, tijinliwe yen ma ni paa Yen̄gele li merege yen; kagala n̄gele ke yen na piin laga Izirayeli* tara, mà ke ni fuun ke jen.»

²¹ Ko pun̄go na, a wunlunana wi si saa Zhouabu wi pye fɔ: «Wele, n̄ga mà yo, mila jaa mbege pye. Ki kala na, kari ma sa lefɔn̄mbyɔ Abisalɔmu wi le ma pan wi ni.»

²² A Zhouabu wì si to maa yege ki jiile wa tara ma wunlunana wi gbɔgɔ, ma duwaw pye wi kan, ma sho fɔ: «Wunlunana, na tafɔ, mi n̄a ma tunmbyee, m̄igi jen nala ma yo na kala li yen mɔɔ ndanla, katugu wunlunana, na tafɔ, mi n̄a ma tunmbyee, mà yenle mbe tanga na senyoro ti na.»

²³ Kì pye ma, a Zhouabu wì si yiri ma kari wa Geshuri ca ma saa Abisalɔmu wi le ma pan wi ni wa Zheruzalemu. ²⁴ Ēen fɔ, a wunlunana wì sho fɔ: «Abisalɔmu wi sa koro wa wi go, wiga ka pan laga na yege sɔgɔwɔ.» Kona, a Abisalɔmu wì si kari wa wi go, wi sila pan mbe wunlunana wi yan.

Davidi naa Abisalɔmu pe yee sɔgɔwɔ gbegewe kala

²⁵ Lere kp̄e sila pye wa Izirayeli woolo pe ni fuun pe ni ma yɔn paa Abisalɔmu wi yen. Lere pyew la pye naa tiyɔnwɔ pi senre yuun. Mbege le wa wi tɔndanra ti na fɔ ma saa gbɔn wa wi go ki na, jeregisaga sila pye wi na. ²⁶ Kila pye ye le pyew, wi maa go ki kulu, katugu wi yinzire

ti ma kaa nugu wi na. Wi yinzire wiga ti kulu, pe kari pese ti nuguwɔ pi maa kee culo shyen naa kɔngɔ yeri, ma yala wunlunana wi maa taanlayaraga n̄ga ni ki jatere wi ni.

²⁷ Abisalɔmu wila se pinambiile shyen naa sumborombyɔ nun̄gba. Paa pye naa sumborombyɔ wi yinri Tamari. Wila yɔn fɔ jenge.

²⁸ Abisalɔmu wila ye le shyen lo pye wa Zheruzalemu ca, na wunlunana wi fa yenle wi saa yan.

²⁹ Ko pun̄go na, a Abisalɔmu wì si Zhouabu wi yeri mboo tun wa wunlunana wi yeri wi sa para wi wogo na. Ēen fɔ, a Zhouabu wì si je, wii kari wa Abisalɔmu wi yeri. Abisalɔmu wì suu yeri naa ki shyen wogo na. A Zhouabu wì si je, wii kari wa wi yeri naa. ³⁰ Kona, a Abisalɔmu wì suu tunmbyeele pe pye fɔ: «Ye wele, Zhouabu wi kere ti yen le na woro ti tanla, ɔrizhi* wi yen wa ti ni. Ye kari ye sa kasɔn le ti ni.» A Abisalɔmu wi tunmbyeele pè si saa kasɔn le kere ti ni.

³¹ Kona, a Zhouabu wì si yiri ma kari teere wa Abisalɔmu wi yeri wa wi go, ma saa wi yewe ma yo fɔ: «Yingi na, a ma tunmbyeele pè si saa kasɔn le na kere ti ni?»

³² A Abisalɔmu wì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Mila lere tun wa ma yeri, mɔɔ pye ma yo ma pan laga, a mà je. Mila pye na jaa mbɔɔn tun wa wunlunana wi yeri ma saa yewe fɔ: «Yingi na, a m̄i si yiri wa Geshuri ca ma pan? Ndēe mila koro wa, anme ko mbɔnrɔ na na.» Koni mi yen na

jaa mbe wunlunaja wi yan. Na kaa pye mi kapege pye, pa wilan gbo.»

³³ Kì pye ma, a Zhouabu wì si kari wa wunlunaja wi yeri ma saa ki senre ti yo wi kan. Kona, a wunlunaja wì si tun, a pè saa Abisalómu wi yeri. A Abisalómu wì si pan wa wunlunaja wi yeri, mée fòli wi yege sɔgɔwɔ maa yege ki jiile wa tara maa gbɔgɔ. A wunlunaja wì si keyen wa wi yɔlɔgɔ maa shari.

ABISALÓMU WILA YIRI MA JE

15.1--20.22

**Abisalómu wila pye
na fannga ki jaa mbege sho**

15 ¹ Ko pungo na, a Abisalómu wì si wotoro nungba naa shɔnye ta wi yee kan, konaa nambala nafa shyen ma yiri ke ni. Wi kaa kee laga ka na, poro maa fee wi yege. ² Kila pye, wi ma yiri pinliwe ni faa, mbe sa yere wa konɔ na li maa kee wa ca ki mbogo yeyɔngɔ ki yeri li na. Na lere wa kaa kee wa wunlunaja wi yeri sanga o sanga kiti kɔnkala ni mbe sali yege wɔ, Abisalómu wi maa yeri mboo yewe mbe yo fɔ: «Ma yiri ca kikiin?» Na ki fɔ wi ka wi yɔn sogo mbe yo fɔ: «Mi ɲa ma tunmbyee, mì yiri wa Izirayeli* cenle ca ɲga ko ni.» ³ Kona Abisalómu wi mée wi pye fɔ: «Wele, ma kala li yɔn, tanga yen ma yeri. Eɛn fɔ lere woro wa

wunlunaja wi go, ɲa wi yaa logo ma yeri.» ⁴ Ko pungo na, Abisalómu wi mée yo naa fɔ: «Ndeɛ ki pye muwi mi ja pye ki tara nda ti kiti kɔnfɔ, lere ɲa fuun ka pan na kɔrɔgɔ wi kiti kɔnkala ni, nakoma kala la yege ni mbe yo mbeli yege wɔ, pa mi yaa li yege wɔ wi kan kasiɲge ni.» ⁵ Mbe taga wa ko na, na lere wa ka fulo Abisalómu wi tanla mbe yo wi yaa fòli wi yege sɔgɔwɔ mboo gbɔgɔ, wi maa kee ki sanga wi kan, mboo yigi, mbe si keyen wa wi yɔlɔgɔ. ⁶ Izirayeli woolo mbele fuun pàa pye na paan wa wunlunaja wi yeri kiti kɔnkala ni, pa Abisalómu wila pye naga piin ma suyi pe ni. Wila Izirayeli woolo pe jatere wi kannga pe na, a wì kala li pe ndanla.

⁷ Yele tijere† torongɔlɔ, a Abisalómu wì si wunlunaja wi pye fɔ: «Mila yɔn fɔlɔ* kɔn Yawe Yenɲele li yeri, ki yaga mbe kari wa Eburɔn ca sali tɔn mbeli yɔn fili. ⁸ Katugu mi ɲa ma tunmbyee, mbanla ta wa Siri tara, wa Geshuri ca, mila ki yɔn fɔlɔ na li kɔn ma yo fɔ: «Na Yawe Yenɲele li ka sɔngɔrɔ na ni wa Zheruzalemu ca, pa mi yaa sali gbɔgɔ wa Eburɔn ca.» »

⁹ A wunlunaja wì suu pye fɔ: «Ta kee yeyinɲge na.» Kona, a Abisalómu wì si yiri mée kari wa Eburɔn ca. ¹⁰ Ko pungo na, a Abisalómu wì si pitunmbolo torogo larawa wa Izirayeli cengele ke ni fuun ke yeri, ma yo pe saga yo

†15.7: ɲga ki yen ma yɔnlɔgɔ ma yo fɔ: *Yele tijere*, wa Eburuye senre sewe lee wi ni, ki yen ma yɔnlɔgɔ ma yo fɔ *yele nafa shyen*.

pe kan fɔ: «Na yaga ka mbanlaga magala li logo sanga ŋa ni, kona ye yo fɔ Abisalomu wì cɛn wunluwo pi na wa Eburɔn ca.» ¹¹ Nambala cɛnmɛ shyen (200) pàa yiri wa Zheruzalemu ca, mbele Abisalomu wìla yeri, a pè pinlɛ ma kari wi ni. Pàa pinlɛ wi ni nawa jembe ni, ɛɛn fɔ pe sila pye kala la jenme wa ki wogo ki ni. ¹² Ma Abisalomu wi ta wìla pye na saraga* ki woo sanga ŋa ni, a wì si lere tun wa Gilo ca pe sa Gilo ca fɛnnɛ naŋa Ahitofeli wi yeri wi kan. Ahitofeli wìla pye Davidi wi yerifɔ. Ki yɔn leme pila gbɔɔ, katugu leele mbele pàa pye na tari Abisalomu wi na pàa pye na lege na kee yegɛ.

Davidi wìla fe ma yiri wa Zheruzalemu ca

¹³ Kona, a lere wà si pan maga yo Davidi wi kan ma yo fɔ: «Izirayeli woolo pe ni fuun pè kanŋga ma taga Abisalomu wi na.»

¹⁴ Kona, a Davidi wì suu tunmbyeele mbele fuun pàa pye wi ni wa Zheruzalemu ca pe pye fɔ: «Ye yiri we fe nakoma we se sho Abisalomu wi kɛɛ. Ye yiri fyaw waa kee. Wiga ka pan mbe we ta na, mbe kapege pye we na, mbe ca ki tɔngɔ tokobi ni.» ¹⁵ A wunlunaŋa wi legbɔɔlɔ pè suu pye fɔ: «Wunlunaŋa, we tafɔ, woro mbele ma tunmbyeele kala o kala lɔɔn ndanla, wè gbɛgele mbeli pye.» ¹⁶ Kì pye ma, a wunlunaŋa wì si yiri, a wi go woolo pe ni fuun pè si taga wi na. ɛɛn fɔ, wìla wi

cɛnfenne ke yaga wa, jango paa wi wunluwo go ki kɔɔsi.

¹⁷ Wunlunaŋa wìla yiri na kee, a leele pe ni fuun pè si taga wi na. Naa pàa ka saa gbɔn wa go purgo wogo ki na sanga ŋa ni, a pè si yere. ¹⁸ Wunlunaŋa wi tunmbyeele pe ni fuun, naa Kereti cɛnle woolo konaa Peleti cɛnle woolo mbele fuun pàa pye wo jate wi pingbaanla, pàa pye na tanri wi tanla. Nambala cɛnmɛ kɔgɔlɔni (600) mbele pàa yiri wa Gati ca ma taga wi na, pè si toro na tanri Davidi wi yegɛ. ¹⁹ Kona, a wunlunaŋa Davidi wì si Gati ca fenne naŋa Itayi wi pye fɔ: «Yingi na, a ma nɛɛ jaa mbe pinlɛ we ni? Sɔngɔɔ ma sa koro wa wunlunaŋa fɔnŋɔ wi ni. Mà jen ma yen nambanŋa. Mà yiri wa ma tara ma pan ma lara lagame. ²⁰ Mà pan laga na yeri ki fa mɔ gben. Nala mbe sɔɔn lɛ mbaa yanri ma ni la toro, mbe sigi ta mi jate mila kee laga ŋga na mi sigi jen. Sɔngɔɔ maa kee mboro naa ma sefenne pe ni. Yawe Yenŋele li kajɛŋge pye ma kan konaa li koro sinne ma ni.»

²¹ ɛɛn fɔ, a Itayi wì si wunlunaŋa wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Yawe Yenŋele na yinwege wolo li mege ki na, konaa wunlunaŋa, na tafɔ mbɔɔn ta go na, laga o laga ma yaa kari, na ma yaa ku o, nakoma ma yaa koro go na o, mi ŋa ma tunmbyee mi yaa pye wa ma ni fun.»

²² Kona, a Davidi wì si Gati ca fenne naŋa Itayi wi pye fɔ: «Toro yegɛ waa kee.» A Gati ca fenne naŋa

Itayi wì si toro yege wo naa wi woolo pe ni fuun pe ni, naa pe piile mbele fuun pàa pye wi ni pe ni.

²³ Naa Davidi wo naa leele pe ni fuun pe ni pàa kaa na toro sanga ŋa ni, a ki tara woolo pe ni fuun pe nɛe gbele na jɔrɔgi ŋgbanga. A wunlunaŋa wì si saa Sedirɔn lɔɔ gbunlundɛge ki kɔn ma yiri. A leele pe ni fuun pɛ si taga wi na, mɛɛ konɔ na li maa kee wa gbinri* wi ni li lɛ na kee.

²⁴ Saraga wɔfɔ* Zadɔki wìla pye wa fun, naa Levi setirige piile* mbele pàa pye na Yenŋele li yɔn finliwe kesu* wi tungu pe ni. A poro si saa Yenŋele li yɔn finliwe kesu wi tugu maa tege tara. A saraga wɔfɔ Abiyatari wo nɛe saara woo fɔ leele pe ni fuun pe sa yiri wa ca ki ni pe kɔ. ²⁵ A wunlunaŋa wì si Zadɔki wi pye fɔ: «Songɔɔ ma kari Yenŋele li yɔn finliwe kesu wi ni wa ca ki ni. Na na kala liga Yawe Yenŋele li ndanla, li yaa kanla songɔɔ mbe pan na ni, mbe ti mbe yɔn finliwe kesu wo naa wi tegesaga ki yan naa. ²⁶ Eɛn fɔ na liga na pye fɔ: «Ma kala li woro mala ndanla;» kona mi ŋa na, ŋga kali ndanla, li ko pye na na.» ²⁷ A wunlunaŋa wì si saraga wɔfɔ Zadɔki wi pye naa fɔ: «Wele, mboro ma ma maa yariyanra yaan? Songɔɔ maa kee yeyinŋe na wa ca, mboro naa ma pinambyɔ Ahimaazi konaa Abiyatari naa wi pinambyɔ Zhonatan wi ni. ²⁸ Ye wele, mi yaa sa koro wa gbinri wi

funwa lara falafala ti ni, fɔ mbe ka sa ye yɔn senre logo.» ²⁹ Kì pye ma, a Zadɔki naa Abiyatari pɛ si songɔɔ Yenŋele li yɔn finliwe kesu wi ni wa Zheruzalemu ca ma saa koro wa.

³⁰ Eɛn fɔ, a Davidi wo nɛe nuru oliviye tire yanwiga ki na na kee. Wìla pye na nuru na kee na gbele, maa go ki tɔn na tanri tɔwara. Leele mbele fuun pàa pye wi ni, pàa pe yinre ti tɔnndɔ nɛe nuru na gbele na kee†. ³¹ A pɛ si pan maga yo Davidi wi kan fɔ: «Ahitofeli wi yen wa Abisalɔmu wi ni ma pinle mbele pɛ yɔn le pe ni.» Kona, a Davidi wì si Yenŋele li yenri ma yo fɔ: «E, Yawe Yenŋele, ki yaga Ahitofeli wi yerewe senre nda wi mbe yo ti pye go fu senre Abisalɔmu wi yeri.»

³² Naa Davidi wìla ka saa gbɔn wa tinndi wi go na sanga ŋa ni, a wì si fɔli ma Yawe Yenŋele li gbɔɔ le. Wi mbe wele, mɛɛ Ariki cɛnle woolo naŋa Hushayi wi yan wì pan naa singi. Wi deritɔnlɔɔ kila pye ma walagi wi na, a wi tara wo wa wi go ki na (mbege naga fɔ Davidi wi kala lùu jori). ³³ A Davidi wì suu pye fɔ: «Na maga pinle na ni, ma yaa na yanra. ³⁴ Eɛn fɔ, na maga songɔɔ mbe kari ca, mbe sa Abisalɔmu wi pye fɔ: «Wunlunaŋa, mi yaa pye ma tunmbyee. Faa mila pye ma to wi tunmbyee, koni mila jaa mbe pye mboro tunmbyee.» Na maga ko pye ma, pa ma yaa na saga, Ahitofeli wi yaa la yerewe senre nda kaan na mege ni mberi jɔɔ. ³⁵ Saraga

†15.30: Davidi wìla wi go ki tɔn na tanri tɔwara mbege naga fɔ wi jatere wi piri wi na fɔ ma toro (Esite 6.12; Eza 20.2,4; Zhere 14.3-4; Eze 24.17; Mishe 1.8).

wɔfenne Zadɔki naa Abiyatari pe yaa pye wa ma ni. Maga senre nda fuun logo wa wunlunana wi go, ma sari yege yo pe kan. ³⁶Pe pinambiile shyen pe yen wa pe ni, Zadɔki wi pinambyɔ Ahimaazi wo naa Abiyatari pinambyɔ Zhonatan wi ni. Na yaga kala o kala logo wa, yege yo pe kan pe pan pege yo na kan.»

³⁷Kona, a Davidi wi wɔnlɔnana Hushayi wì si sɔngɔɔ ma kari wa Zheruzalemu ca, ma yala Abisalɔmu fun wila pye na yiin wa Zheruzalemu ca.

Davidi wo naa nana na paa pye na yinri Ziba pe kala

16 ¹Naa Davidi wila kaa yanwiga ki go na wi toro jenri, wi mbe wele, mɛɛ Mefibosheti wi tunmbyee Ziba wi yan wì pan mboo fili sofilele shyen ni. Wila sofilele pe jɔnrɔ ti taga pe na, konaa ma buru pyɔ cenme shyen (200) taga pe na, naa ɛɛɛɛ* piwara wofogolo cenme ni, naa figiye* piwara cenme ni konaa selege kasha nungba ni, nga kila pye ma yin duven ni. ²A wunlunana wì si Ziba wi yewe ma yo fɔ: «Yingi maa jaa mbe pye ki yaara nda ti ni?»

A Ziba wì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Sofilele poro yaa pye wunlunana wi go woolo poro woolo paa nuru pe na. Buru wo naa tige pire ti ni, to yaa pye lefɔnmɔlɔ pe yaakara. Mbele pe yaa tanga wa gbinri* wi

ni mbe te, poro yaa duven wa wɔ mbe pe wɔɔ ki kɔ.»

³A wunlunana wì suu yewe ma yo fɔ: «Ma tafɔ Sawuli wi pinambyɔ wi yen se yeri?»

A Ziba wì si wunlunana wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Wì koro wa Zheruzalemu ca, katugu wi yen naa yɛɛ piin fɔ: «Nala, Izirayeli* woolo pe yaa na tɛge wunluwɔ pi na wa na tele Sawuli wi yɔnlɔ.» »

⁴Kì kaa pye ma, a wunlunana wì si Ziba wi pye fɔ: «Wele, yaara nda fuun ti yen Mefibosheti wi woro, miri kan ma yeri nala.»

A Ziba wì sho fɔ: «Wunlunana, na tafɔ, mi yen na fɔli ma yege sɔɔwɔ nɔɔ gbogo. Yenɛle sa ti na kala lɔɔn ndanla!»

Shimeyi wila Davidi wi dangi

⁵Naa wunlunana Davidi wila ka saa gbɔn wa Bahurimu ca sanga na ni, a nana wà si yiri wa ca ki ni ma pan. Wila pye Sawuli wi sege woo wo wa. Paa pye naa yinri Shimeyi, wi to wo lawi na Gera. A wì si pan nɛɛ Davidi wi dangi.

⁶Ali mbege ta leele pe ni fuun, naa malingbɔɔnlɔ welimbele pe ni fuun paa pye ma wunlunana wi maga wi kalige naa wi kamɛnge ki na, wila pye na wunlunana Davidi wo naa wi tunmbyeele pe waa sinndeere ni. ⁷Shimeyi wila pye na Davidi wi dangi na yuun fɔ: «Ta kee wa, ta kee wa! Legbolere, lejaga fuwe!

⁸Sawuli wi go woolo mbele mà gbo ma cɛn wunluwɔ pi na pe yɔnlɔ, ko fɔɔ koyi nga Yawe Yenɛle li

yen na tɔnni ma na. Ko kɪ ti Yawe Yenɲele li wunluwɔ pi shɔ ma yeri maa kan ma pinambyɔ Abisalɔmu wi yeri. Koni ma ŋa, maa jɔɔ san, katugu ma yen legbolere.»

⁹Kona, a Zeruya pinambyɔ Abishayi wɪ si wunlunaŋa wi pye fɔ: «Yingi na ki pyɔn kugo ŋga ki nɛɛ wunlunaŋa, na tafɔ wi dangi? Ki yaga mbe toro mbe saa go ki kɔw.»

¹⁰Ɛɛn fɔ, a wunlunaŋa wɪ si Abishayi wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Yoro Zeruya pinambiile wele, ye yingi kala li yen wa ko ni? Na maga ki yan wi yen nala dangi, kona mà jɛn Yawe Yenɲele lo ligi yo wi kan fɔ: «Ta Davidi wi dangi.» Na kaa pye pa ki yen ma, ambɔ wi yaa wi pye fɔ: «Yingi na, a ma nɛɛ ki piin yɛɛn?» » ¹¹Kona, a Davidi wɪ si Abishayi naa wi tunmbyeele pe ni fuun pe pye fɔ: «Ye wele, na pinambyɔ jate ŋa wi yen na pisee, wo yen nala gbosaga jaa, pee ka yo ki Benzhamɛ cɛnɛ woolo naŋa ŋa wo. Yoo yaga wila na dangi, mà jɛn Yawe Yenɲele lo ligi yo wi kan. ¹²Kana Yawe Yenɲele li yaa na jɔɔɔ ki yan, mbe ki nala danga sɛnrɛ ti kanŋga, mbe kajɛŋɛ pye na kan.»

¹³Davidi naa wi pinlɛyɛɛnɛ pe ni, a pɛ si konɔ li lɛ na kee. A Shimeyi wɪ nɛɛ tanri na toro wa yanwiga ki kanŋgaga na Davidi wi tanla na kee. Wila pye na Davidi wi dangi, naa waa sinndɛɛrɛ ni konaa na gbanŋban wi yinrigi naa waa wi na.

¹⁴A wunlunaŋa wo naa leele mbele fuun paa pye wi ni pɛ si saa gbɔn wa pe gbɔnsaga. Paa te fɔ jɛŋɛ. A pɛ si cɛn ma wogo wa.

Hushayi wila kari Abisalɔmu wi kɔrɔɔ

¹⁵Ko sanga wo ni, a Abisalɔmu wo naa Izirayeli woolo pe ni fuun pɛ si pan ma ye wa Zheruzalɛmu ca. Ahitofeli wila pye Abisalɔmu wi ni fun. ¹⁶Naa Davidi wi wɔnlɔnaŋa Hushayi ŋa wila yiri wa Ariki ca wila ka saa gbɔn wa Abisalɔmu wi na, a wɪ suu pye fɔ: «Yenɲele sa yinwege kan wunlunaŋa wi yeri! Yenɲele sa yinwege kan wunlunaŋa wi yeri!»

¹⁷A Abisalɔmu wɪ si Hushayi wi pye fɔ: «Ndanlawɔ mba pi yen ma ni ma wɔnlɔnaŋa Davidi wi kanŋgɔɔ powi mba yɛɛn? Yingi na mɛɛ si kari ma wɔnlɔnaŋa wi ni?»

¹⁸A Hushayi wɪ si Abisalɔmu wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Ayoo, mii yenɛ ko na. Yawe Yenɲele lo naa leele pe ni fuun, naa Izirayeli woolo pe ni fuun pɛ lere ŋa wɔ maa tege wunluwɔ, wo mi yen wi ni. Wo mi yaa koro wi ni. ¹⁹Mbe taga ko na, mi yaa la tunŋgo piin ambɔ kan? Na wɔnlɔnaŋa wi pinambyɔ wo ma le? Mì tunŋgo pye ma to wi kan yɛɛ ŋga na, pa mi yaa tunŋgo pye ma kan ma fun.»

²⁰Ki pye ma, a Abisalɔmu wɪ si Ahitofeli wi pye fɔ: «Ye ye yɛɛ yan ye para ŋga we daga mbe pye ki na.»

²¹ A Ahitofeli wì si Abisalómu wi yón sogo ma yo fɔ: «Ma to wi cɛnfenne mbele wì toro laga paa wunluwɔ go ki kɔrɔsi, kari ma sa sinle pe ni. Kona Izirayeli woolo pe ni fuun pe yaa ki jen mbe yo màga pye, a ma kala lòn to wi mbɛn fɔ jɛngɛ. Ki ka pye ma, mbele fuun pe yɛn ma ni, pe yaa fannga ta.»

²² A pè si paraga go* ka kan wa wunluwɔ go ki biri wi naayeri, a Abisalómu wì si saa sinle wi to wi cɛnfenne pe ni Izirayeli woolo pe ni fuun pe yɛgɛ na†.

²³ Ki wagati wi ni, yɛrɛwɛ sɛnrɛ nda Ahitofeli wìla pye na kaan tila pye fannga ni paa yɛgɛ nga na pe ka Yɛnɛle lo jate li yewe ti ma pye we. Ahitofeli wi yɛrɛwɛ sɛnrɛ tila pye na jate ma fun Davidi wi yeri konaa Abisalómu wi yeri.

Hushayi wìla Ahitofeli wi yɛrɛwɛ sɛnrɛ ti jɔgɔ

17 ¹ Ko pɔngɔ na, a Ahitofeli wì si Abisalómu wi pye fɔ: «Ki yaga mbe sa lenambala waga kɛ ma yiri shyen (12 000) wɔ mbe taga Davidi wi pɔngɔ na yɛmbine na li ni. ² Mi yaa sa fo mbe to wi na mboo ta wì te makɔ, a wi fannga kɔ kɔ. Mi yaa ti wi fyɛ fɔ jɛngɛ. Pa kona leele mbele fuun pe yɛn wi ni, pe yaa fyɛ mbe fe mboo yaga wi yɛ. Wunlunaŋa wo nungba mi yaa gbo. ³ Pa kona mi yaa pan leele pe ni fuun pe ni ma kɔrɔgɔ. Lere ŋa maa jaa na wo ka ta mbe ku makɔ,

kona leele pe ni fuun pe yaa pan ma kɔrɔgɔ. Pa leele pe ni fuun pe yaa yeyingɛ ta.» ⁴ A ki sɛnrɛ tì si Abisalómu wo naa Izirayeli* woolo lelele* pe ni fuun pe ndanla.

⁵ Eɛn fɔ, a Abisalómu wì sho fɔ: «Ye ti we Hushayi ŋa wì yiri wa Ariki ca wi yeri we pan woo woyoro ti logo fun.» ⁶ A pè si Hushayi wi yeri, a wì pan wa Abisalómu wi tanla. A Abisalómu wì suu yewe ma yo fɔ: «Wele, pa Ahitofeli wì yo yɛn. Ŋga wì yo we daga mbege pye lee we daga mbege yaga? Ŋga maa jate ki yo we kan.»

⁷ A Hushayi wì si Abisalómu wi yón sogo ma yo fɔ: «Yónlɔ na lo na, yɛrɛwɛ sɛnrɛ nda Ahitofeli wì kan ti woro ma yón.» ⁸ A Hushayi wì sho naa fɔ: «Mboro jate mɔɔ to wo naa wì lenambala pe jɛn, pe yɛn malingbɔɔnlɔ welimbele. Pe yɛn mara ni paa yɛgɛ nga na cenge urusi na kiga ki pyɔ wi la wa wasege ki ni ki ma pye mara ni we. Ma to wi yɛn malaga gbɔnfɔ lee, wi se yɛnle mbe sinle wa leele sanmbala pe sɔgɔwɔ yɛmbine na li ni. ⁹ Koni maga yiri wi na yɛrɛ wi yɛn ma lara waliwege ka ni nakoma laga ka yɛgɛ ni. Malaga ki lesanga ŋa wi ni, na Davidi woolo paga sa leele pele gbo we ni, lere pyew wi yaa ki sɛnrɛ ti logo mbaa yuun fɔ: «Pè ya Abisalómu wi malingbɔɔnlɔ pe ni.» ¹⁰ Kona ali malingbɔɔnlɔ mbele pe yɛn welimbele ma we pe ni fuun na, poro mbele pe yɛn

†16.22: Yɛnɛle yón sɛnrɛ yofɔ Natan wìla sɛnrɛ nda yo, pa tila ti yɛe yón fili yɛn (2 Sami 12.11-12).

kotogo ni paa jara yen, pa pe yaa kotogo la; katugu Izirayeli woolo pe ni fuun pège jen ma yo ma to wi yen malingbɔɔn welewe, konaa malingbɔɔnlɔ welimbele si yen wa wi ni fun. ¹¹ Koni mi yen na ye yeregi nga ni koyi nga yeen fɔ: «Ma ti Izirayeli tara nambala pe ni fuun pe pan pe gbogolo laga ma tanla wunlunaŋa, mbege le wa Dan ca fɔ sa gbɔn wa Berisheba ca[†]. Pe lege jenge paa kɔgɔje yɔn taambugɔ ki yen. Mboro jate ma keli pe yege ye sa malaga ki gbɔn. ¹² Kona wiga pye laga o laga nga ni, we yaa saa tɔn wa ki laga ki na, mbe to wi na paa yege nga na fɔngɔ ma kaa wo tara na we. Pa kona, wo naa leele mbele pe yen wi ni, wa kpe se sho pe ni. ¹³ Na wiga fe sa lara ca ka ni, pa Izirayeli woolo pe ni fuun pe yaa manda le mbe kari ki ca ki kɔrɔgɔ. We yaa saga ca ki ya mbege sinndeere ti ni fuun ti tilele mbe sari wa wa lawege nga le ki tanla ki ni. Ali sinndelege nungba ko se koro.» ¹⁴ A Abisalɔmu wo naa Izirayeli woolo pe ni fuun pe ni pè sho fɔ: «Ariki ca fenne naŋa Hushayi wi yerewe senre ti yɔn ma we Ahitofeli woro ti na.» Eɛn fɔ, Yawe Yenjele lo làa ki kɔn maga tege mbe Ahitofeli wi yerewe senre ti jɔgɔ, jango mbe ti kapege mbe Abisalɔmu wi ta.

**Davidi wila Zhuriden
gbaan wi kɔn ma kari
wa yɔnlɔ yirisaga yeri**

¹⁵ Kona, a Hushayi wì si saa ki yo saraga wafenne* Zadoki naa Abiyatari pe kan ma yo fɔ: «Yerewe senre nda to Ahitofeli wì yo Abisalɔmu wo naa Izirayeli lelele pe kan. Mi fun nda naa nda to mì yo pe kan. ¹⁶ Koni ye lere tun fyaw wa Davidi wi yeri wi saa pye fɔ wiga ka wɔnlɔ wa gbinri* wi funwa lara ti ni, fɔ ki daga wi gbaan wi kɔn wi kari lege, jango wunlunaŋa wo naa leele mbele fuun pe yen wi ni paga ka pe yee kan pe pe tɔngɔ.»

¹⁷ Ko sanga wo ni, Zhonatan naa Ahimaazi poro la pye wa Eni Oroguweli pulugo ki tanla. Tunmbyee jele wa wila daga saga senre ti yo pe kan pe sari yo wunlunaŋa Davidi wi kan; katugu pe sila pye na jaa lere mbe pe yan paa yiin wa ca ki ni. ¹⁸ Eɛn fɔ, a lefɔngɔ wà si pe yan, mee saa pe senre yo Abisalɔmu wi kan. Kì pye ma, a Zhonatan naa Ahimaazi, pe shyen pè si fyeele ma saa gbɔn naŋa wa go na wa Bahurimu ca. Kɔlɔ la pye wa ki naŋa wi laga nawa. A pè si tigi wa ki kɔlɔ wi ni ma lara. ¹⁹ A ki naŋa wi jɔ wì si tɔnparaga le maga sanga wa kɔlɔ wi yɔn ki na, mee muwe jeregi wa ki na, jango lere ka kaga jen. ²⁰ A Abisalɔmu wi tunmbyeele pèle si kari ma saa ye

[†]17.11: Maga logo mbe le wa Dan ca ki na, fɔ sa gbɔn wa Berisheba ca ki na ko kɔrɔ wo yen fɔ mbege le Izirayeli tara ti go nga na mbe saga wa go nga na.

wa ki jele wi go, mɛɛ wi yewe ma yo fɔ: «Ahimaazi naa Zhonatan pe yen se yeri?»

A jele wì si pe yɔn sogo ma yo fɔ: «Pè lɔgɔ ki kɔn ma kari.»

Ɛɛn fɔ, a pè si pe lagaja pee pe yan, mɛɛ sɔngɔɔ ma kari wa Zheruzalemu ca. ²¹ Abisalomu tunmbyeele pe karingɔlɔ, a Ahimaazi naa Zhonatan pè si yiri wa kɔlɔ ma saa ki senrɛ ti yege yo wunlunaja Davidi wi kan. Pàa Davidi wi pye fɔ: «Ye yiri ye fyɛele, ye gbaan wi kɔn, katugu yerɛwe senrɛ nda naa nda to Ahitofeli wì yo ye kanngɔlɔ.» ²² Kona, a Davidi wo naa leele mbele fuun pàa pye wi ni, pè si yiri ma Zhuriden gbaan wi kɔn ma yiri. Sanni laga ki sa laga lere kpɛ wo sila koro ɲa wi sila gbaan wi kɔn.

²³ Naa Ahitofeli wila kaa ki yan pee yenlɛ wi yerɛwe senrɛ ti na, a wì suu sofile jɔngɔ ki pɔ wi sofile wi na, mɛɛ yiri ma kari wi ca wa wi go. Kona, a wì suu go kagala ke ni fuun ke yege wɔ. Ko punɔgo na, a wì si yiri maa yɛɛ to. Pa Ahitofeli wila ku yɛɛn. A pè si saa wi le wa wi to fanga ki ni.

Davidi wila saa gbɔn wa laga ɲga pe yinri Mahanayimu

²⁴ Kona, a Davidi wì si saa gbɔn wa Mahanayimu laga ki na. Ko la yala fun Abisalomu wì Zhuriden gbaan wi kɔn wo naa Izirayeli nambala mbele fuun pàa pye wi ni pe ni. ²⁵ Ki sanga

wi ni, Amasa wo Abisalomu wila tege wi malingbɔɔnɔlɔ ɲgbelege ki go na Zhouabu wi yɔnɔlɔ. Amasa wila pye Izirayeli woolo naɲa ɲa pàa pye na yinri Yitira wo pinambyɔ. Yitira wila Nahashi sumborombyɔ Abigayili wi pɔri wi jɔ. Abigayili wila pye Zeruya wi nɔsepyɔ sumboro; Zhouabu nɔ wo lawi ɲa Zeruya. ²⁶ Abisalomu wo naa Izirayeli woolo pe ni pè si saa pe malingbɔɔnɔlɔ censaga ki kan wa Galaadi tara ma cen.

²⁷ Naa Davidi wila ka saa gbɔn wa Mahanayimu laga ki na sanga ɲa ni, Nahashi pinambyɔ Shobi ɲa wila yiri wa Araba ca, Amɔ cenlɛ woolo pe ca ye, wo naa Amiyeli pinambyɔ Makiri ɲa wila yiri wa Lodebari ca konaa Galaadi tara fenne naɲa Barizilayi ɲa wila yiri wa Orogelimu ca, ²⁸ pè si pan sinleyaara, naa yaapire, naa cɔɔ ni ma pan mari kan Davidi wo naa leele mbele pàa pye wi ni pe yeri; ma pinle bile* naa ɔrizhi* ni, naa muwe ni, naa yarilire pikaara ni, naa yara ni, naa yara yenrɛ ni konaa yarilire pikaara ta yege ni, ²⁹ naa senrege ni, naa nɔnɔ nara ni, naa simbaala konaa sikaala ni, naa nɛrɛ nɔnɔ sinmɛ yinɲgele ni. Pàa pan maga yaara ti ni fuun ti kan Davidi wo naa leele mbele pàa pye wi ni pe yeri peri ka; katugu pàa pe yɛɛ pye fɔ: «Maga yiri wa, ki leele mbele pe yen na jɔlɔ funɔgo naa tege konaa wɔgɔ ki kɛɛ wa gbinri wi ni.»

**Davidi woolo pàa ya
Abisalɔmu wi ni maa gbo**

18 ¹Kona, a Davidi wì si leele mbele pàa pye wi ni pe jiri, mɛɛ malingbɔɔnɔ teelee tɛgetɛge leele waga kelengele (1 000) go na, ma pele tɛgetɛge leele cɛnme cɛnme go na. ²A Davidi wì si leele pe kɔn, a pè yiri tɛgesaga taanri. A wì si tɛgesaga nungba kan Zhouabu wi yeri, ma shyen wogo ki kan Zeruya pinambyɔ Abishayi wi yeri, Zhouabu wì nɔsepyɔ we, mɛɛ taanri wogo ki kan Gati ca fenne naɲa Itayi wi yeri. Kona, a wunlunaɲa wì sho fɔ: «Mi fun mi yaa pinle mbe kari ye ni wa malaga.»

³Ɛn fɔ, a malingbɔɔnɔ pè sho fɔ: «Maga ka kari we ni wa malaga. Katugu na woro ka fe we mbenfenne pe yege, pe se ko jate kala. Ali na paga we walaga gbo, pe se ko jate kala. Ɛn fɔ mboro nungba mboro wɛ woro lenambala waga ke na (10 000). Ki kala na, ki yen ma yɔn ma koro laga ca ki ni, maa leele torogi pe saa we sari.»

⁴A wunlunaɲa wì si pe yɔn sogo ma yo fɔ: «Ŋga yaa jate ki yen ma yɔn, ko mi yaa pye.» Kona, a wunlunaɲa wì si saa yere wa ca ki mbogo yeyɔngɔ ki na, ma yala leele pe ni fuun pàa pye na tooro na yinrigi leele cɛnme cɛnme, konaa leele waga kelengele (1 000). ⁵A wunlunaɲa wì sigi senre nda ti yo maga ngban Zhouabu, naa Abishayi konaa Itayi pe ni ma yo

fɔ: «Mi yen na ye yenri yege pye mi kala na, yaa lefɔnmbyɔ Abisalɔmu wi kɔɔsi, yaga ka kapege pye wi na.» Senre nda wunlunaɲa wìla yo ma ngban malingbɔɔnɔ teelee pe ni Abisalɔmu wi kanngɔlɔ, leele pe ni fuun pàa ti logo.

⁶A Davidi wi malingbɔɔnɔ pè si yiri ma kari sa to Izirayeli* woolo pe na. A pè si malaga ki gbɔn wa Efirayimu tara kɔlɔgɔ ki ni. ⁷Davidi wi malingbɔɔnɔ pàa ya Izirayeli woolo pe ni wa ki laga ki ni. Ki pilige ki ni, pàa ya pe ni fɔ jɛngɛ, ma lere waga nafa (20 000) wo gbo pe ni. ⁸Malaga kila jaraga ma gbɔn tara ti lagapyew ki ni. Leele mbele pàa pungo ma ku wa kɔlɔgɔ ki ni pe ye, poro la lɛge ma wɛ mbele pàa gbo tokobi ni poro na.

Zhouabu wìla Abisalɔmu wi gbo

⁹Malaga gbɔnsanga wi ni, a Abisalɔmu wì si saa fo ma yiri Davidi malingbɔɔnɔ pe na. Abisalɔmu wìla pye ma lugu sofile woroso na. A sofile woroso wì si fe ma ye tigbɔgɔ ka nɔgɔ, ki njere tila pye ma migi ti yɛɛ ni. A Abisalɔmu wi go kì si yanra wa terebenti* tige njere ti ni. A sofile woroso wì si fe ma wɔ wa wi nɔgɔ nɛɛ kee maa yaga wi yen ma yanra na yɔlɔ wa naayeri wo naa tara ti sɔgɔwɔ pi ni.

¹⁰A naɲa wà si saa ki yan ma, mɛɛ pan maga yo Zhouabu wi kan fɔ: «Wele, mi Abisalɔmu wi yan wì yanra na yɔlɔ terebenti tige ka ni.»

¹¹ A Zhouabu wì si naŋa ŋa wìla pye naga senre ti yuun wi kan wi pye fɔ: «Ma yo meɛ? Mboro wi yan? Yingi na mɛɛ suu gbo le teere? Mi jɛn nɔɔ kan warifuwe pyɔ kɛ ni konaa malingbɔɔnɔ kususijara ni.» ¹²Ɛɛn fɔ, a ki naŋa wì si Zhouabu wì yɔn sogo ma yo fɔ: «Ali na maga na kan warifuwe pyɔ waga kele (1 000) ni, mi se yenle mbe kɛɛ taga wunlunaŋa wi pinambyɔ wi na mboo gbo; katugu senre nda wunlunaŋa wìla yo ma ŋgban mboro naa Abishayi konaa Itayi ye ni, wàa ti logo. Wìla yo fɔ: «Ye ni fuun nungba nungba yaa lefɔnmbyɔ Abisalɔmu wi kɔɔsi, yaga ka kapege pye wi na.» ¹³Ndɛɛ ki pye mùu gbo larawa, ki mɔnɔ o mɔnɔ, ki kala li se jɛn na lara wunlunaŋa wi na. Mboro jate ma jɛn na yiri na kɔɔgɔ mbanla le kɛɛ.»

¹⁴ A Zhouabu wì sho fɔ: «Mi se cɛn mbaa na yɛɛ mɔni na ma tanla.» A wì si saa njanraya taanri le ma saa Abisalɔmu wi yaga wee, mɛɛ wì sun yi ni wa wì kotogo ki na, maga ta wìla pye ma yanra wa terebenti tige ki ni. ¹⁵Ko punɔ na, lefɔnmɔɔɔ kɛ mbele pàa pye na Zhouabu wì malingbɔnyaara ti lee, pè si wa ma Abisalɔmu wi maga, mɛɛ wì gbɔn maa gbo.

¹⁶Kona, a Zhouabu wì si mbanlaga ki win mbe malaga ki yerege. A Davidi malingbɔɔnɔ pè si Abisalɔmu malingbɔɔnɔ pe purɔgɔ ki yaga, katugu Zhouabu wìla pe yerege. ¹⁷A pè si Abisalɔmu gboo wì le ma saa wi

wa titegbɔgɔ ka ni wa kɔɔgɔ ki nandogomɔ, mɛɛ sinndeɛɛɛ legerɛ ta gbogolo wi na. Kì kaa pye ma, a Izirayeli woolo pe ni fuun nungba nungba pè si fe ma kari pe yinre.

¹⁸Ma Abisalɔmu wi ta yinwege na, wìla sinndeɛɛɛ titɔnɔgɔ ka yerege maga pye nandowo yaraga wa wunlunaŋa gbunlundege ki ni, katugu wìla wi yɛɛ pye fɔ: «Pinambyɔ woro na yeri mbe kanla mege ki taga ki koro laga.» Kì pye ma, a wì suu yɛɛra mege ki taga ki sinndeɛɛɛ titɔnɔgɔ ki na, a paa ki yinri Abisalɔmu nandowo sinndeɛɛɛ, ali ma pan ma gbɔn nala.

Pàa Abisalɔmu wi kunwɔ pi yo Davidi wi kan

¹⁹Kona, a Zadɔki pinambyɔ Ahimaazi wì si Zhouabu wì pye fɔ: «Ki yaga mbe fe mbe kari saga sentanra ti yo wunlunaŋa wi kan mboo pye fɔ: «Wunlunaŋa, Yawe Yenŋele li tanga kan ma yeri, mɔɔ sho ma juguye pe kɛɛ.» »

²⁰A Zhouabu wì suu pye fɔ: «Ayoo, maga ka kari. Mboro ma ma yaa kari sa sentanra ti yo wunlunaŋa wi kan nala, ma yaa ka sari yo pilige ka yege ni. Ɛɛn fɔ, nala ma, katugu wunlunaŋa wì pinambyɔ wì ku.» ²¹Kona, a Zhouabu wì si Kushi tara fenne naŋa wì pye fɔ: «Kari ma sa ŋga mà yan ki yege yo wunlunaŋa wi kan.» A Kushi tara fenne naŋa wì si fɔli Zhouabu wì yege sɔgɔwɔ maa gbɔgɔ, mɛɛ fe ma kari saga yo.

²² A Zadoki pinambyo Ahimaazi wì si Zhouabu wì pye fɔ: «Ki ka sa yiri yinriwe o yinriwe, mi yen ki ni; ki yaga mbe fe mbe taga Kushi tara fenne naja wi na mbe sa tunngo ki yo!»

A Zhouabu wì suu pye fɔ: «Yingi na, a ma nee jaa mbe fe mbe kari wa na pinambyo? Ki senre nda ti se sa pye tonli ni ma kanngolo.»

²³ A Ahimaazi wì sho fɔ: «Ki ka sa yiri yinriwe o yinriwe, koyi. Mila jaa mbe fe mbe kari.» A Zhouabu wì suu pye fɔ: «Ta fee maa kee.» Ki kaa pye ma, a Ahimaazi wì si funwa laga falafala kono li le, ma fe ma saa Kushi tara fenne naja wi toro.

²⁴ Ki wagati wi ni, Davidi wila pye ma cen yeyongo nga wa funwa yeri konaa yeyongo nga wa nawa yeri ti shyen sogowo pi ni. A ca ki korosifo wì si lugu wa yeyongo ki biri wi gona, wa mbogo nga wa ki na, wa ki namunjo wi na. Wi mbe ka wele, a wì si naja wa yan wi yen na fee na paan wa wi nungba. ²⁵ A ca ki korosifo wì si para ngbanga maga wogo ki yo wunlunaja wi kan. A wunlunaja wì sho fɔ: «Na kaa pye wi yen wi nungba, kona wi yen na paan mbe sentanra yo we kan.» A naja wi nee paan na yongo pe ni jeennjenri.

²⁶ Ko pungo na, a ca ki korosifo wì si naja wa yege yan wila fee na paan wa naa. A wì si para ngbanga maga yo ca ki yeyongo korosifo wi kan, ma yo fɔ: «Wele, naja wa yege yen na paan wa wi nungba.»

A wunlunaja wì sho fɔ: «Wo fun wi yen na paan mbe sentanra yo we kan.»

²⁷ A ca ki korosifo wì sho fɔ: «Mi na yanwa po ni, lere kongbanja wi felomo pi yiri Zadoki pinambyo Ahimaazi wi felomo po korogo.»

A wunlunaja wì sho fɔ: «Ki naja wi yen lejenje, wi yen na paan mbe sentanra yo we kan.»

²⁸ Kona, a Ahimaazi wì si pan ma gbɔn, mee para ngbanga maga yo wunlunaja wi kan fɔ: «Ki yen yingje.» A wì si to maa yege ki jiile tara wunlunaja wi yege sogowo maa gbogo ma sho fɔ: «Sonmo yen Yawe Yenjele, ma Yenjele li woo; wunlunaja, na tafa, lo li leele mbele paa yiri ma korogo pe le ma kee.»

²⁹ A wunlunaja wì suu yewe ma yo fɔ: «Lefonmbyo Abisalomu wi yen ngbaan le?»

A Ahimaazi wì si wunlunaja wi yon sogo ma yo fɔ: «Sanga na ni Zhouabu wì ja mi naa ma tunmbyee wi ni we tun, mi ja janwa gbolo la yan li yen na tinme gbɔ pa tinni, een fɔ mi si jaga go jen.»

³⁰ A wunlunaja wì sho fɔ: «Toro ma yere na kanngaga na.» A Ahimaazi wì si toro ma yere kanngaga na, na singi.

³¹ Kona, a Kushi tara fenne naja wì si fe ma pan ma gbɔn, mee wunlunaja wi pye fɔ: «Wunlunaja, na tafa, sentanra yen na yeri mbe yo ma kan. Mbele fuun paa yiri ma korogo, Yawe Yenjele li tanga kan ma yeri pe na, mo sho pe kee nala.»

³²A wunlunana wì si Kushi tara fenne nana wi yewe ma yo fɔ: «Lefɔnmbyɔ Abisalɔmu wi wa ngbaan le?»

A Kushi tara fenne nana wì suu pye fɔ: «Wunlunana, na tafa, ma juguye poro naa mbele fuun pè yiri ma kɔɔɔ, Yɛnɛle sa ti pe pye paa ki lefɔnɔ wi yɛn.»

Davidi wila wi pinambyɔ Abisalɔmu wi kunwɔ pi gbele

19¹Kona, a wunlunana wi jatere wì si piri wi na, a wi nɛɛ seri. A wì si lugu ma kari wa yumbyɔ naayeri woo wi ni, wa ca ki mbogo yeyɔngɔ ki go na, ma saa gbele wa. Wila pye na tanri na gbele na yuun fɔ: «E, na pinambyɔ Abisalɔmu, na pinambyɔ! E, na pinambyɔ Abisalɔmu! Nɛɛ ki pye mi ku ma yɔnlɔ, ko mbe ja mbɔnrɔ. E, Abisalɔmu, na pinambyɔ, na pinambyɔ!»²A pè si saa ki yo Zhouabu wi kan ma yo fɔ: «Wele, wunlunana wi wa na gbele na kunwɔ kayanga sɛnre yuun Abisalɔmu wi kunwɔ pi kala na.»

³Kì pye ma, yawa mba Izirayeli* woolo pàa ya ki pilige ki ni, pì si kannga ma pye kunwɔ kayanga pe ni fuun pe yeri, katugu leele pe ni fuun pàa ki logo ki pilige ki ni fɔ wunlunana wi jatere wila piri wi na fɔ jɛngɛ wi pinambyɔ wi kunwɔ pi kala na. ⁴Ki pilige ki ni, leele pe ni fuun pàa lara ma ye wa ca ki ni paa yege nga na leele mbele fe pe maliwiinle yege ma pan ma

ye wa ca fere ni. ⁵Wunlunana wila wi yege ki tɔn nɛɛ gbele ngbanga na yuun fɔ: «E, na pinambyɔ Abisalɔmu! Abisalɔmu, na pinambyɔ, na pinambyɔ!»

⁶Kona, a Zhouabu wì si kari ma saa ye wa go wunlunana wi kɔɔɔ, mɛɛ wi pye fɔ: «Mà fere wa ma tunmbyeele pe ni fuun pe na nala, poro mbele pè mboro naa ma pinambiile, naa ma sumborombiile, naa ma jeele konaa ma cɛnfenne pe ni ye go shɔ we.

⁷Mbele pe yɛn mɔɔ panra, poro pe yɛn mɔɔ ndanla. Mbele ma yɛn ma ndanla, a poro yɛn nɔɔ mbenge; katugu màga naga nala fɔ ma malingbɔɔnlɔ teele poro naa ma tunmbyeele pe ni, pe woro yaraga ka ma yege na. Koni migi jɛn ma yo nɛɛ ki pye we ni fuun we ku, a Abisalɔmu wo koro yinwege na, ko ki jɛn na tanla ma ni. ⁸Koni yiri ma kari wa funwa na, ma sa para ma tunmbyeele pe ni ma pe kotogo ki sogo pe na. Katugu mì wugu Yawe Yɛnɛle li mege ki na ma kan, fɔ na mɛɛ yiri sa para pe ni, ali lere nungba wo se koro laga ma ni yembinɛ na li ni. Pa kona kapege nga ki yaa ma ta, ki yaa we jɔlɔɔ nga fuun kì gbɔn ma na maga le wa ma punwe pi na fɔ ma pan ma gbɔn nala ki na†.» ⁹Kona, a wunlunana wì si yiri ma saa cɛn wa ca ki mbogo yeyɔngɔ ki na. A pè sigi yo leele pe ni fuun pe kan fɔ: «Ye wele, wunlunana wi yɛn ma cɛn wa ca ki mbogo yeyɔngɔ ki na.» A leele

†19.8: 2 Sami 15.13; 20.1.

pe ni fuun pè si pan wa wunlunaŋa wi yege sɔŋɔwɔ.

Davidi wila sɔŋɔɔ ma kari wa Zheruzalemu ca

Ma si yala, ko sanga wo ni, Izirayeli woolo pe ni fuun nungba nungba paa fe ma kari pe yinre. ¹⁰Koni wa Izirayeli cengele ke ni fuun ke ni, leele pe ni fuun paa pye na kendige woo pe yee ni na yuun fɔ: «Wunlunaŋa Davidi wo wì we shɔ we juguye pe kee. Wo wì we shɔ Filisiti tara fenne pe kee. Koonŋa koni wì fe Abisalɔmu wi yege ma wɔ laga tara ti ni. ¹¹Een fɔ, Abisalɔmu ŋa wàa sinme pi wo wi na maa tege we wunluwɔ wì ku wa malaga ki ni. Koni yingɔ waa singi mbe wunlunaŋa Davidi wi pye wi pan?»

¹²Wunlunaŋa Davidi wo na, wila tunŋgo torogo wa saraga wɔfenne* Zadaki naa Abiyatari pe yeri ma pe pye fɔ: «Ye sa para Zhuda tara lelele* pe ni, ye pe pye fɔ: «Yingɔ na leele pele yege yaa si keli ye na mbe sa wunlunaŋa wi pye wi sɔŋɔɔ wa wi go?» » Katugu senre nda Izirayeli woolo pe ni fuun paa pye na yuun, tila gbɔn wa wunlunaŋa wi na. ¹³Wila yo pege yo pe kan naa fɔ: «Yoro ye yen na sefenne, ma pye kasanwa nungba na ni. Yingɔ na leele pele yege yaa si keli ye na mbe sa wunlunaŋa wi pye wi sɔŋɔɔ wa wi go? ¹⁴Yege yo fun Amasa wi kan fɔ: «Mi naa mboro we woro sege nungba woolo, ma

pye kasanwa nungba wi le? Na mi sɔɔn tege na malingbɔɔnɔ pe to Zhouabu wi yɔnɔ, kona Yenŋele li jɔlɔgɔ gbɔgɔ wa na na.» ¹⁵Ki pye ma, a Davidi wì si Zhuda tara fenne pe ni fuun pe jatere wi kanŋga pe na paa lere nungba yen. A pè si tunŋgo torogo ma yo pe saga yo wunlunaŋa wi kan fɔ: «Sɔŋɔɔ ma pan mboro naa ma tunmbyeele pe ni fuun pe ni.»

¹⁶Kona, a wunlunaŋa wì si sɔŋɔɔ, mee pan ma gbɔn le Zhuriden gbaan wi na. A Zhuda tara fenne pè si kari wa Giligali ca mbe saa fili mbe Zhuriden gbaan wi kɔn wi ni†.

Davidi wila Shimeyi naa Mefibosheti pe kala yaga

¹⁷Kona, a Benzhamɛ cenle woolo naŋa Gera wi pinambyɔ Shimeyi ŋa wila yiri wa Bahurimu ca wì si fyeele ma pinle Zhuda cenle woolo pe ni mbe sa wunlunaŋa Davidi wi fili. ¹⁸Benzhamɛ cenle woolo nambala waga kele (1 000) la pinle wi ni ma kari, naa Ziba ŋa wila pye Sawuli wi go tunmbyee wi ni, ma pinle Ziba wi pinambiile ke ma yiri kanŋgurugo pe ni konaa wi tunmbyeele nafa pe ni. Paa saa gbɔn wa Zhuriden gbaan wi na wunlunaŋa wi yege. ¹⁹Tɔnmɔkɔɔ ŋga paa tege wunlunaŋa wo naa wi go woolo pe mege ni, kila gbaan wi kɔn ma gbɔn wa wi kee ŋga na. Na wunlunaŋa Davidi wila kaa gbaan wi kɔn ma yiri sanga ŋa ni, a Gera

†19.16: 2 Sami 16.5-13.

pinambyo Shimeyi wì si pan ma to le tara wunlunaja wi yege sɔgɔwɔ maa gbɔgɔ, ²⁰ mɛɛ wunlunaja wi pye fɔ: «Na tafɔ, maga kanla kapege ki jate na go na. Wunlunaja, na tafɔ, maa pye na yinrigi wa Zheruzalemu ca pilige nga ni, mi ɲa ma tunmbyee kapege nga mila pye ma na, maga ka nawa to ki na. Wunlunaja maga kaga jate naa. ²¹ Katugu mi ɲa ma tunmbyee mīgi jen fɔ m̀ kapege pye. Ko kala na m̀ pye lere kongbanja ma yiri wa Zhozefu sege woolo pe ni fuun pe ni, mbe pan mbɔɔn fili wunlunaja, na tafɔ.»

²² Eɛn fɔ, a Zeruya pinambyo Abishayi ẁ sho fɔ: «Ɔɲa Shimeyi ẁla pye ki daga poo gbo ki kala na, katugu ẁla lere ɲa Yawe Yenɲele li sinme kpoyi* wo wi na maa wɔ wi danga.»

²³ Eɛn fɔ, a Davidi ẁ sho fɔ: «Yoro Zeruya pinambiile wele, ye yinggi kala li yen wa ki wogo ɲga ki ni? Yinggi na, a ye nɛɛ ye yɛɛ piin na winfenne nala? Yege yan Izirayeli woolo wa daga poo gbo nala le? Migi jen nala fɔ muwi mi yen Izirayeli woolo pe wunlunaja we.» ²⁴ Ko pungo na, a wunlunaja ẁ si Shimeyi wi pye fɔ: «Ma se ku», mɛɛ wugu ki na maa kan.

²⁵ Sawuli pishyenwoo Mefibosheti ẁla kari ma saa wunlunaja wi fili fun. Maga le wa wunlunaja wi yiripilige ki

na wa Zheruzalemu ca fɔ ma saa gbɔn wi sɔngɔɔpilige ki na ma pan wa yeyingge na, Mefibosheti wi sila wi tɔɔɔ ti jogo, wi sila wi siyɔ wi kulu, wi sila suu yaripɔɔ ti jogo†. ²⁶ Naa ẁla ka saa gbɔn wa wunlunaja wi na wa Zheruzalemu ca sanga ɲa ni, a wunlunaja ẁ suu yewe ma yo fɔ: «Mefibosheti, yinggi na ma sila si pinle na ni mbe kari?»

²⁷ A ẁ si wunlunaja wi yɔn sogo ma yo fɔ: «E, wunlunaja na tafɔ, na tunmbyee wo ẁla na fanla; katugu mi ɲa ma tunmbyee, mila yo fɔ mi yaa na sofile jɔngɔ ki taga na sofile wi na mbe lugu wi na, jango mbe pinle wunlunaja wi ni mbe kari, ma jen mi ɲa ma tunmbyee na tɔɔɔ t̀ jɔgɔ na na. ²⁸ Kona, a ẁ si kari ma saa mi ɲa ma tunmbyee na mege ki jɔgɔ wunlunaja, na tafɔ wa ma yeri. Eɛn fɔ wunlunaja, na tafɔ ma yen paa Yenɲele li mɛɛge* yen; ki kala na ɲga kɔɔn ndanla, ma ko pye na na. ²⁹ Katugu na tele Sawuli wi go woolo pe ni fuun pe ni, lere wo wa kpɛ sila pye wa, ɲa wi sila daga poo gbo wunlunaja, na tafɔ ma yege sɔgɔwɔ. Kona ki ni fuun, mi ɲa ma tunmbyee, m̀ censaga kan na yeri wa mbele pe maa nii wa ma lisaga pe ni. Yinggi kajenge mila jaa wunlunaja ma yeri naa mbe sa we ko ɲga ko na?»

³⁰ A wunlunaja ẁ suu pye fɔ: «Ki senlegere nda to yo kala? Migi yo

†19.25: Mefibosheti wi sila wi tɔɔɔ ti jogo, wi sila wi siyɔ wi kulu, wi sila suu yaripɔɔ ti jogo: Wila ko kagala koro pye mbege naga fɔ naa wunlunaja ẁla yiri wa Zheruzalemu ca, kila cen wi yeri ndɛɛ lere wi ku wi yeri.

ma kan ma yo fɔ mboro naa Ziba wi ni, yɔɔn tele wi tara laga ki yeele ye yee na†.»

³¹Kona, a Mefibosheti wɔ si wunlunana wi pye fɔ: «Ko wogo nga ko si ngban. Wunlunana, na tafa ma kaa songoro ma pan yeyingge na mako, Ziba wi tara laga ki ni fuun ki le.»

Davidi wila Barizilayi wi gbɔgo

³²Kona, Galaadi tara fenne nana Barizilayi na wila yiri wa Orogelimu ca wɔ si pan mbe Zhuriden gbaan wi kon fun wunlunana wi ni, mboo yaga wa gbaan wi pungo na wila kee.

³³Barizilayi wila le fɔ jenge, wila ta ye le nafa tijere. Ma wunlunana wi ta wa Mahanayimu ca sanga na ni, Barizilayi wila wi kala li ni fuun li yon; katugu penjagboro fɔ lawi.

³⁴A wunlunana wɔ si Barizilayi wi pye fɔ: «Pan we gbaan wi kon ma pinle na ni we kari, mi yaa sa yere ma kala li ni wa Zheruzalemu ca.»

³⁵Een fɔ, a Barizilayi wɔ si wunlunana wi yon sogo ma yo fɔ: «Na yinwege ki koro jori naa, mbee pinle mbe kari wunlunana ma ni wa Zheruzalemu? ³⁶Koni mi le ma ta ye le nafa tijere. Mi se ya mbe yaritanga naa yaripenge ti jen mberi wo ti yee ni. Mi na ma tunmbyee, mi se ya mbe yaakara

nda mi yaa la kaa konaa yaara nda mi yaa la woo ti tanwa pi jen mboo wo pi yee ni. Mi se ya mbaa yurukoolo nambala naa jele pe magangala ke nuru naa jenge. Wunlunana, na tafa, mi na ma tunmbyee, yingi na mbee kari mbe soon yanra? ³⁷Wunlunana na tafa, mi na ma tunmbyee, mi yaa Zhuriden gbaan wo kon mbe soon torogo jenri. Yingi na wunlunana ma nee ki gbogwo mba pi kaan na yeri yere? ³⁸Ki yaga mi na ma tunmbyee mbe songoro mbe kari, jango mbe sa ku wa na ca, panla le wa na to fanga naa na no fanga ki tanla. Wele, ma tunmbyee Kimihamu wi na, na pinambyo we†. Wi yaa gbaan wi kon mbe kari wunlunana na tafa ma ni. Nga fuun soon ndanla, ma ko pye wi kan.»

³⁹A wunlunana wɔ sho fɔ: «Mi yenle ki na; Kimihamu wi pan we kari. Nga fuun soon ndanla ko mi yaa la piin wi kan. Ma kaa nga fuun jaa na yeri, mi yaa ki pye ma kan.» ⁴⁰A leele pe ni fuun pe si Zhuriden gbaan wi kon ma yiri; kona, a wunlunana wɔ si gbaan wi kon ma yiri fun, mee keyen wa wa Barizilayi wi yologo maa shari. Ko pungo na, a Barizilayi wɔ si songoro ma kari wi ca. ⁴¹A wunlunana wɔ si kari wa Giligali ca ki yeri. Kimihamu wila pinle wi ni.

†19.30: 2 Sami 16.3-4.

†19.38: Nga ki yo fɔ: Na pinambyo we, pa ko yen ma yonlogo wa Yenjele senre sewe lee na wi yen Gireki senre ni wi ni; 1 Wunlu 2.7.

Zhuda cenle woolo naa Izirayeli woolo pe maara senre

Zhuda cenle woolo poro naa Izirayeli woolo sanmbala pe walaga ni pàa gbaan wi kòn wunlunaṇa wi ni. ⁴²Kona Izirayeli woolo pe ni fuun pe nɛɛ paan wunlunaṇa wi kòrɔɔ, nɛɛ wi piin fɔ: «Yingi na we sefenne Zhuda cenle woolo pè si pan mɔɔ yu ma Zhuriden gbaan wi kòn ma ni, mboro naa ma go woolo kona ma pinleyɛenle pe ni fuun pe ni?»

⁴³A Zhuda cenle woolo pe ni fuun pè si Izirayeli woolo pe yɔn sogo ma yo fɔ: «Wè ko pye ma, katugu wì yongɔ we ni sege kologo ki ni. Yingi na, a ko si yoro nawa po ngban? Ye nawa po ni wunlunaṇa wo wi maa we yɔn suro ti woo wi le? Nakoma yarikanra wila kaan we yeri wi le?»

⁴⁴Kona, a Izirayeli woolo pè si Zhuda cenle woolo pe yɔn sogo ma yo fɔ: «Wè wunlunaṇa wi ta tasaga kɛ ma wɛ ye na†. Ee, nga ki yen we wogo Davidi wi kanngɔlò kì wɛ ye wogo ki na. Yingi na, a yè si we tifaga yɛɛn? Ye sigi jɛn mbe yo woro wàa keli maga yo ma yo fɔ wunlunaṇa wi sɔngɔɔ wi pan?» Eɛn fɔ Zhuda cenle woolo pe senyoro tìla ngban ma wɛ Izirayeli woolo pe woro ti na.

Benzhame cenle woolo naṇa Sheba wìla yiri ma je Davidi wi na

20¹Naṇa lejaga wà la pye wa, pàa pye naa yinri Sheba. Pàa pye naa to wi yinri Bikiri. Benzhame cenle woo lawi. A wì si kaa mbanlaga win mɛɛ yo fɔ:

«We kala woro Davidi wi ni.

Woro naa Zhese pinambyɔ wi ni,
kòrɔɔ lime kpɛ woro we
sɔgɔwɔ.

Izirayeli* woolo, ye ni fuun yaa
kee ye yinre†.»

²Kona, a Izirayeli woolo nambala pe ni fuun pè si laga Davidi wi na, ma taga Bikiri pinambyɔ Sheba wi na. Eɛn fɔ, a Zhuda cenle woolo nambala poro si koro pe wunlunaṇa wi ni ma taga wi punɔ na, ma yiri wa Zhuriden gbaan wi yɔn na ma saa wi torogo ma gbɔn fɔ wa Zheruzalemu ca.

³A Davidi wì si saa ye wa wi go ki ni wa Zheruzalemu ca. Wunlunaṇa wi cenfenne kɛ mbele wìla toro wa paa wi wunluwɔ go ki kòrɔsi, a wì si pe lɛ ma saa pe le go ka ni pe ye, a paa pe kòrɔsi. Yaraga nga fuun pe mbaa jori ki kala wìla pye na ki ni fuun ki kaan pe yeri. Eɛn fɔ, wi sila sinle wa kpɛ ni pe ni naa. Pàa koro pe ye wa ki go ki ni paa nanɔnɔjaala yen fɔ ma saa gbɔn pe kunwɔ pi na†.

†19.44: Izirayeli woolo pàa yo pè wunlunaṇa wi ta tasaga kɛ ma wɛ, katugu wa pe gbogolomɔ pi ni, pàa pye cenle kɛ, ma si yala Zhuda cenle lo la pye cenle nungba pe.

†20.1: 1 Wunlu 12.16; 2 Kuro 10.16.

†20.3: 2 Sami 15.16; 16.21-22.

Zhowabu wîla naŋa ŋa pàa pye na yinri Amasa wi gbo

⁴Ko punŋo na, a wunlunaŋa wî si Amasa† wi pye fɔ: «Zhuda tara nambala pe yeri ma pe gbogolo laga na yeri sannɪ sa gbɔn piliye taanri, mboro fun ma pye laga.»

⁵A Amasa wî si kari sa Zhuda tara woolo pe yeri mbe pe gbogolo. Eɛn fɔ wagati ŋa wunlunaŋa wîla naga, a wî saa toro wi na, na wi fa pan. ⁶Kona, a Davidi wî si Abishayi wi pye fɔ: «Koni Bikiri pinambyɔ Sheba wo yaa kapege pye we na mbe we Abisalmu wo na. Ki kala na, yiri ma mi ŋa ma tafɔ na tunmbyeele pe le, ye Sheba wi purɔ yoo yigi, jaŋgo wiga ka sa ye cara nda pe malaga sigemboro kan mari maga ka ni mbe sho we yeri.»

⁷A Zhowabu wi lenambala pè si yiri ma pinle wi ni, naa Kereti tara fenne pe ni, naa Peleti cenle woolo pe ni, konaa lenambala welimbele pe ni fuun pe ni. A pè si yiri wa Zheruzalemu ca ma taga Bikiri pinambyɔ Sheba wi na naa puro†.

⁸Naa pàa ka saa gbɔn wa Gabawɔn ca sinndeligbɔɔ laga ki na, a Amasa wî si kɔn ma yiri pe na. Zhowabu wîla wi malingbɔɔnɔ

yaripɔɔ ti le, mari pɔ kurusijara ni. Tokobi wà la pye wa wi wofogo ki ni pɔsaga kurusijara wi na wa wi sennɛ. Naa Zhowabu wîla kaa na tanri na kee, a tokobi wî si wɔ wa wi wofogo ki ni ma to†. ⁹A Zhowabu wî si Amasa wi pye fɔ: «Yingi kala yen wa na sefɔ?» A wî suu kalige ki tɛge ma Amasa wi siyɔ wi yigi mbe keyen wa wi yɔlɔɔ mboo shari. ¹⁰Eɛn fɔ, Amasa wi sila tokobi ŋa wîla pye wa Zhowabu wi kameŋge ki ni wi kɔɔsi. A Zhowabu wî si Amasa wi sun wi ni wa wi lara ti na. A wi latiire tì si wɔ ma toori le tara. Zhowabu wi sila wi sun naa shyen wogo na. A Amasa wî si ku.

Ko punŋo na, a Zhowabu naa wi jɔnɔ Abishayi wi ni pè si taga Bikiri pinambyɔ Sheba wi na naa purɔ. ¹¹Lefɔnmɔlɔ mbele pàa pye Zhowabu wi ni, a wo wà nungba si yere wa Amasa wi tanla, mɛɛ yo fɔ: «Zhowabu wi kala li yen ma lere ŋa ndanla konaa lere ŋa wi yen Davidi wi kɔɔɔ, ko fɔ wo mbe taga Zhowabu wi na.» ¹²Ki wagati wi ni, Amasa wîla pye na pinligi wa wi kasanwa pi ni wa kɔɔ li nandogomɔ. Naa lefɔnŋɔ wîla kaa ki yan leele pe ni fuun pàa pye

†20.4: 2 Sami 17.25; 19.4.

†20.7: 2 Sami 8.18.

†20.8: Zhowabu wîla wi malingbɔɔnɔ yaripɔɔ ti le, mari pɔ kurusijara ni. Tokobi wà la pye wa wi wofogo ki ni pɔsaga kurusijara wi na wa wi sennɛ. Naa Zhowabu wîla kaa na tanri na kee, a tokobi wî si wɔ wa wi wofogo ki ni ma to, ki senre ti woro ma filige Eburuye senre ti ni. Ki yaa pye tokobi jɛɛle wà la pye ma pɔ wa Zhowabu wi kurusijara wi na, ŋa wi mbaa ya nege mbe wɔ mboo yigi wa wi kee, jaŋgo lere ka kaga jen.

na yeregi le, a wì si Amasa gboo wi tilele maa wɔ wa konɔ ma kari wi ni kɛɛ ta ni, mɛɛ yaripɔɔ tɛɛ maa tɔn, katugu wila ki wele maga yan fɔ leele mbele fuun pàa pye na paan, pàa pye na yeregi le. ¹³Naa wila kaa wi wɔ wa konɔ makɔ, a leele pe ni fuun pɛ si taga Zhouabu wi na nɛɛ Bikiri pinambyɔ Sheba wi puro.

¹⁴Kona, a Zhouabu wì si Izirayeli cɛngɛle ke ni fuun ke tara ti yanri ma toro fɔ ma saa gbɔn wa Abeli Beti Maaka† ca ki na konaa wa Berimu cɛnle woolo pe ni fuun pe na. A Berimu cɛnle woolo pɛ si yiri ma pe yɛɛ gbogolo ma taga wi na fun. ¹⁵A pɛ si saa Sheba wi tɔn wa Abeli Beti Maaka ca, mɛɛ yere maga maga. A pɛ si tara ta gbogolo ca ki mbogo ki na maga pye lugusaga fɔ ma saa gbɔn wa ki naayeri. Leele mbele fuun pàa pye Zhouabu wi ni, pàa pye na ca ki mbogo ki nɔɔna wi tunru mbege jan. ¹⁶Kona, a jele tijinliwe fɔ wà si koro wa ca ki ni ma para ngbanga ma yo fɔ: «Ye nungbolo jan ye logo, ye nungbolo jan ye logo. Mila ye yenri yege yo Zhouabu wi kan wi fulo laga, mi yen na jaa mbe para wi ni.» ¹⁷A Zhouabu wì si fulo wa jele wi tanla. A jele wì suu pye fɔ: «Mboro ma yen Zhouabu we le?»

A Zhouabu wì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Ee, muwi.»

A jele wì sho fɔ: «Mi ŋa ma kulojɔ, ta nuru na yeri.»

A Zhouabu wì suu pye fɔ: «Ta para mila nuru ma yeri.»

¹⁸Kona, a jele wì sho fɔ: «Faa, na kala là ka pye wa, leele pe kataraga layi na yuun fɔ: «Yoo kari we sa Abeli ca woolo pe yewe pe yerewe kan we yeri.» Ki ka pye ma, ki kala li ma yege wɔ. ¹⁹We ca ki yen yeyinŋge ca konaa ma pye ca ŋga pe yen ma taga ki leele pe na laga Izirayeli tara. Eɛn fɔ mboro yen na jaa mbe ca ŋga ki yen kagbɔɔ yɔn laga Izirayeli tara ka tɔngɔ. Yinŋi na, a ma nɛɛ jaa mbe Yawe Yenŋele li kɔɔɔɔ ki tɔngɔ?»

²⁰A Zhouabu wì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Yenŋele sanla sho ko pyewe ni! Yenŋele sanla sho mbaa ki jate mbe yaraga ka tɔngɔ nakoma mbe yaraga ka jɔɔɔ. ²¹Ko ma waa jate mbe pye. Eɛn fɔ nana nungba kala li yen we na. Wì yiri wa Efirayimu yanwira tara ti ni, pe maa wi yinri Sheba, Bikiri pinambyɔ we. Wì yiri ma je wunlunana Davidi wi na. Ye wo nungba wo le we kɛɛ. Pa we yaa kari mbe laga ca ki na.»

A jele wì si Zhouabu wi yɔn sogo ma yo fɔ: «We yaa wi go ki kɔw mbege wa ma kan wa ca ki mbogo ki punŋo na.» ²²Kona, a jele wì si saa para ca woolo pe ni fuun pe ni tijinliwe ni. A pɛ si saa Bikiri pinambyɔ Sheba wi go ki kɔw maga wa wa Zhouabu wi kan. A Zhouabu wì si mbanlaga ki win. A leele pɛ si jaraga ma laga ca ki na. A pe ni fuun nungba nungba pɛ si kari pe yinre. A Zhouabu wì

†20.14: 1 Wunlu 15.20; 2 Wunlu 15.29; 2 Kuro 16.4.

si sɔŋɔɔ ma kari wa Zheruzalemu
ca, wa wunlunaŋa wi yeri.

**DAVIDI WILA TI A
PE SAWULI WI
SETIRIGE PIILE PE GBO
20.23--21.22**

Davidi wi legboɔɔ pe mɛrɛ

²³ Zhouabu wo wila pye Izirayeli
tara malingboɔɔnɔ pe ni fuun pe
to. Yehoyada pinambyɔ Benaya wo
wila pye Kereti tara fenne naa Peleti
cenle woolo pe to. ²⁴ Adoramu wo
wila pye kulowo tunndo ti go
na. Ahiludi pinambyɔ Zhouafati wo
wila pye wunluwɔ kagala ngele
paa pye na yɔnɔgi ke sewɛɛrɛ ti
tegeɔ. ²⁵ Sheva wo wila pye sewɛ
yɔnɔgoɔ. Zadaki naa Abiyatari
poro paa pye saraga wɔfenne*
wele. ²⁶ Yayiiri setirige pyɔ Ira wila
pye fun Davidi wi saraga wɔɔ†.

**Yeɛ taanri funɔ ŋga kila to
konaa Sawuli setirige piile
pe kunwɔ**

21 ¹ Ma Davidi wi ta wunluwɔ
pi na sanga ŋa ni, a funɔ kà
si to ɔ ma saa gbɔn yeɛ taanri. A
Davidi wì si Yawe Yenɲele li yewe
ki wogo ki ni. A Yawe Yenɲele li
suu yɔn sogo ma yo ɔ: «Ki funɔ

ŋga kì to Sawuli naa wi go woolo
pe legbogo ko kala na, naa paa
Gabawɔn ca fenne pe gbo we.» ² A
wunlunaŋa wì si Gabawɔn ca fenne
pe yeri ma para pe ni. Gabawɔn ca
fenne pe sila pye Izirayeli* woolo
poro pele, ɛɛn ɔ Amɔri† cenle
woolo mbele paa koro poro pele
la wele. Izirayeli woolo paa wugu
ma pe kan ma yo pe se pe gbo†.
Konaa ki ni fuun Sawuli wila pye
na jaa mbe pe tɔŋɔ naa Izirayeli
woolo naa Zhuda tara woolo pe
kala laa gbɔɔ wi yeri ki kala na.
³ A Davidi wì si Gabawɔn ca fenne
pe yewe ma yo ɔ: «Yiŋgi mi daga
mbe pye ye kan? Yiŋgi mi yaa pye
mbe tipege ŋga kì pye ye na ki kala
yagawa ja, jango yaa duwaw piin
Yawe Yenɲele li kɔɔɔ ki kan, ko
ŋga ki yen li woolo wele?»

⁴ A Gabawɔn ca fenne pè suu
yɔn sogo ma yo ɔ: «Kala na lì ye
woro naa Sawuli naa wi go woolo
pe sɔɔwɔ, warifuwe naa tɛ se ya
mbeli yeɛ wɔ. Ki kologo woro we
yeri we lere wa gbo laga Izirayeli
tara.»

A wunlunaŋa wì sho ɔ: «Yiŋgi
yaa jaa mbe pye ye kan?»

⁵ A pè si wunlunaŋa wi yɔn sogo
ma yo ɔ: «Mà jen Sawuli wila pye
na jaa mbe we tɔŋɔ, mbe we kɔ,
mbe we wɔ laga Izirayeli tara ti ni

†20.26: Saraga wɔɔ ŋa wi senre tì yo laga ki laga ŋga ki ni konaa ŋa wi senre tì yo wa 2
Samiyeli 8.17 laga ki ni pe woro ja; katugu ŋa senre tì yo lagame, wo la pye Davidi wo
saraga wɔɔ, wi sila pye Yawe Yenɲele li saraga wɔfenne poro ni, poro mbele paa pye
Levi setirige piile wele. Ki kɔɔ wi mbe ya logo ɔ wila pye Davidi wi yerifo.

†21.2: Zhenɛ 15.16; Zhouzu 24.18.

†21.2: Zhouzu 9.3-27.

fuun ti ni. ⁶Ki kala na, yoo setirige piile nambala kɔlɔshyen kan we yeri, we yaa pe to tige na Yawe Yenɲele li yege sɔgɔwɔ wa Gibeya, Sawuli wi ca ye; wo ɲa Yawe Yenɲele làa wi wɔ wunluwɔ we.»

A wunlunaɲa wì sho fɔ: «Mi yaa pe le ye kɛɛ.»

⁷Kì pye ma, a wunlunaɲa Davidi wì si Zhonatan pinambyɔ Mefibosheti ɲa wila pye Sawuli wi pishyenwoo wo yaga wi suu kan, wuguro nda wo naa Sawuli pinambyɔ Zhonatan wi ni pàa wugu ma pe yɛɛ kan Yawe Yenɲele li yege sɔgɔwɔ ti kala na[†]. ⁸Ɛɛn fɔ, naɲa ɲa pàa pye na yinri Aya wi sumborombyɔ Irizipa wila pinambiile shyen mbele se Sawuli wi kan, Arimoni naa Mefibosheti, a wunlunaɲa wì si poro yigi konna Sawuli wi sumborombyɔ Mikali wi pinambiile kanɲurugo mbele wila se Mehola ca Barizilayi pinambyɔ Adiriyeli wi kan pe ni. ⁹A wunlunaɲa wì si pe le Gabawɔn ca fenne pe kɛɛ. A pè si saa pe to tige na wa yanwiga ki na Yawe Yenɲele li yege sɔgɔwɔ. Pe ni fuun kɔlɔshyen pàa pinle ma ku ja. Pàa pe gbo yarilire kɔnsanga wi piliye kɔngbanya yi ni, ɔrizhi* kɔngɔ ki lesanga wi ni.

¹⁰Kona, a Aya sumborombyɔ Irizipa wì si kasa le ma saa ki jan wa walaga ki na, ma cɛn wa gboolo pe tanla na pe kɔrɔsi maga le yarilire kɔnsanga wi na fɔ ma saa

gbɔn tisara ti saa na paan pe na. Wila pye na sannjere ti puro pe na sɔnɔ na, na yanyaara ti puro pe na yembine. ¹¹Aya sumborombyɔ Irizipa, wo ɲa wila pye Sawuli wi cɛnfɔ, ɲga wila pye, a pè si saa ki yo Davidi wi kan. ¹²Kì pye ma, a Davidi wì si kari ma saa Sawuli naa wi pinambyɔ Zhonatan pe kajeere ti le wa Yabeshi ca fenne pe yeri, wa Galaadi tara. Yabeshi ca fenne poro pàa saa Sawuli naa Zhonatan pe gboolo pe le larawa wa Bɛti Shani ca katogo ki ni, wa laga ɲga Filisiti tara fenne pàa pe gboolo pe to tige ki na we, naa pàa ya Sawuli wi ni wa Gilibowa yanwiga ki na we[†]. ¹³Davidi wila saa Sawuli naa wi pinambyɔ Zhonatan pe kajeere ti le ma kari ti ni. Leele kɔlɔshyen mbele pàa gbo ma pe gboolo pe to tige ki na, a wì si ti a pè pe kajeere ti koli fun. ¹⁴A pè si saa Sawuli naa wi pinambyɔ Zhonatan pe kajeere ti le wa Zela ca, wa Benzhamɛ tara, wa Sawuli wi to Kishi wi fanga ki ni. Senre nda fuun wunlunaɲa wila yo, a leele pè si tanga ma yala ti ni. Ko punɲo na, a Yenɲele li nanɲbanwa pì si sogo li na tara woolo pe kanɲɔlɔ.

Filisiti tara fenne pàa malaga gbɔn Izirayeli woolo pe ni

¹⁵Kona, a malaga kà si kaa to naa Filisiti tara fenne naa Izirayeli woolo pe sɔgɔwɔ. A Davidi wì si kari wi malingbɔɔnɔ pe ni ma

[†]21.7: 1 Sami 20.14-16, 42; 2 Sami 9.1-13.

[†]21.12: 1 Sami 31.8-13.

saa malaga gbɔn Filisiti tara fenne pe ni. A Davidi wì si te. ¹⁶Naŋa wà la pye wa, pàa pye naa yinri Yishibi Benobu; wìla pye Arafa setirige pyɔ. A wo sigi jate mbe Davidi wi gbo. Tuguyenre njanraga la pye wi yeri. Ki njanraga pyɔ wi nuguwɔ pìla pye na kee culo taanri yeri. Tokobi fɔnŋɔ wà la pye wi yeri pɔsaga wa wi kurusijara wi na. ¹⁷Ɛen fɔ, a Zeruya pinambyɔ Abishayi wì si pan ma Davidi wi saga ma Filisiti tara fenne naŋa wi gbɔn tokobi ni maa gbo. Kona, a Davidi woolo pè si wugu maa kan ma yo fɔ: «Ma se pinle mbe kari we ni naa malaga gbɔnsaga, janggo mboro ŋa ma yen Izirayeli woolo pe yanwa, maga ka ti ki yanwa pi kɔ†.»

¹⁸Ko kala lo torɔngɔlɔ, a malaga kà si yiri naa Filisiti tara fenne pe ni wa Gɔbu ca. Kona, a Sibekayi ŋa wìla yiri wa Husha ca wì si Safu wi gbo. Safu wìla pye Arafa setirige pyɔ wo wa.

¹⁹A malaga kà si kaa yiri naa wa Gɔbu ca Filisiti tara fenne pe ni. Kona Yaare Oregimu pinambyɔ Elihana ŋa wìla yiri wa Betileemu ca wì si Goliyati ŋa wìla yiri wa Gati ca wi gbo. Goliyati wi njanraga kanngaga ki gbemɛ pìla pye paa gberɛ bangɔlɔma yen.

²⁰A malaga kà si kaa yiri naa wa Gati ca. Filisiti tara fenne naŋa wà la pye wa titɔnlɔwɔ, wi keyen naa wi tɔɔɔ yombegɛle kàa

pye kɔgɔlɔni kɔgɔlɔni. Wi keyen yombegɛle naa wi tɔɔɔ yombegɛle ke ni fuun kàa pye nafa ma yiri tijerɛ. Wo fun wìla pye Arafa setirige pyɔ wo wa. ²¹Wìla pye na Izirayeli woolo pe tifaga. Ɛen fɔ Davidi wi nɔsepyɔ lenaŋa Shimeya wi pinambyɔ Zhonatan wì sigi naŋa wi gbo.

²²Kì Filisiti tara fenne nambala tijerɛ pàa pye Arafa setirige piile ma yiri wa Gati ca. Davidi naa wi tunmbyeele pe ni pàa pe gbo.

DAVIDI WILA YENŊELE LI SHARI

22.1--23.7

Yurugo ŋga Davidi wìla kɔ ma Yenŋele li sɔn

22 ¹Naa Yawe Yenŋele làa kaa Davidi wi shɔ wi juguye pe ni fuun pe keɛ, konaa Sawuli wi keɛ, a Davidi wì sigi yurugo ŋga ki kɔ mali sɔn ma yo fɔ:

²Yawe Yenŋele li yen paa na
walaga yen, naa na
malaga sigeca yen konaa
na shɔfɔ.

³Yenŋele li yen paa walaga yen
na kan, ŋga ni mi yen ma
lara.

Li yen paa na tugurɔn
sigeyaraga* yen nala
go singi konaa fanŋga

†21.17: Pàa wugu ma ko yo ma, katugu pe sila pye na jaa lere wa mbe Davidi wi gbo malaga ka na mbege kan yege sinɔ ka ka pye wunluwɔ pi na, paa yege ŋga fitanla ka figi, lere na la yaan we.

gbɔɔ ɲga ki yen nala
shoo.
Lo li yen paa na malaga
sigembogo yen mala
maga, konna na larasaga.
Ee, na shɔfɔ, ma maa na shoo
lewelimbele pe kɛɛ.
⁴ Mi yen na jɔɔgi na yuun fɔ:
Sɔnmɔ yen Yawe Yenɲele
li woo.
Lilan shɔ na juguye pe kɛɛ.
⁵ Kunwɔ pila gbɔn na na paa
kɔɔje tɔnmɔ mba pi maa
yinrigi na tuun pi yen,
na fyere waa na na paa lafogo
ɲga ki maa jɔɔwɔ piin ki
yen.
⁶ Kuulo tara* ti mangala kàa
migili na ni makɔ. A
kunwɔ pi mere tilan yigi.
⁷ Mala ta wa na jɔɔɔ ki ni, mla
gbele ma Yawe Yenɲele li
yeri.
Na Yenɲele mla li yeri lilan
saga.
Mali ta wa li gbɔɔɔgo ki ni, làa
na magala li logo.
Li nungbolo la pye na gbelege ki
na.
⁸ Kona, a tara tì si tigile, ma
yegeyege.
Naayeri wi yen ma cɛn yaara
nda na tila yegeyege.
Tila tigile katugu Yenɲele li
nawa pila ngban.

⁹ Wirige la pye na yinrigi wa li
numawegele ke ni na kee
wa naayeri.
Kasɔn la pye na yinrigi wa li yɔn
na sori.
A kasɔn nanɲanra na janri na
yinrigi wa ki ni.
¹⁰ Làa naayeri wi tirige tɔn mee
tigi ma pan.
Kambaaga wɔɔ kà la pye wa li
tɔɔɔ ti nɔɔ.
¹¹ Làa pye ma lugu sherubenye*
wa na, ma yiri sire na.
Làa pan tifelege ki na.
¹² Làa wɔwɔ pi tege mali yɛɛ fo.
Làa pye ma tɔn kambaaga wɔɔ
ni, ɲga kila pye ma yin
tɔnmɔ legere ni.
¹³ Yanwa mba pila pye li yege,
kasɔn nanɲanra la pye na yinrigi
wa pi ni.
¹⁴ Yawe Yenɲele li gbanla
ngbanga wa naayeri.
Yenɲele na yaara ti ni fuun ti go
na làa li magala li yirige
ma tin.
¹⁵ Làa wangala wɔn, a na juguye
pè gbɔn ma jaraga,
ma yenɲele yengeleme yirige, a
pè fe ma jaraga.
¹⁶ Ee, Yawe Yenɲele, naa mɔɔ
juguye pe figiri,
naa mɔɔ nangbanwa tifelege
ki wɔn, a pè kɔɔje wi
nɔɔna tara ti yan.
A dunruya wi nɔɔna cɛnyaara
tì yiri funwa na.
¹⁷ Làa koro wa naayeri mali kɛɛ
ki sanga mala yigi,

mala tile mala wɔ wa tɔnɔgbɔɔ
pi ni.

¹⁸ Lɔ̀a na shɔ na mbenfɔ ɔa wi
yɛn fanɔga ni wi kɛɛ,
mala shɔ na panrafɛnnɛ pɛ kɛɛ,
poro mbele pɛ ɔnɔban ma
wɛ na na wɛ.

¹⁹ Na jɔlɔɔ pilige ki ni, pɔ̀a pan
ma to na na.

Ɛɛn fɔ Yawe Yɛnɔɛlɛ lo lɔ̀a pye
na kɛɛ kansaga yɛ.

²⁰ Lɔ̀a na yirige wa jorowo laga
ki ni, ma wogosaga kan
na yeri.

Lɔ̀a na shɔ, katugu na kala li yɛn
mali ndanla.

²¹ Yawe Yɛnɔɛlɛ lilan yigi ma
yala mi yɛn ma sin yɛɛ
ɔga na ko ni;

lilan sara ma yala na kɛyɛn yi
yɛn fyɔnɔɔ* fu yɛɛ ɔga
na ki ni;

²² katugu mɔ̀ Yawe Yɛnɔɛlɛ li
kɔnɔgolo ke yigi jɛnɔɛ na
tanri ke na.

Mi fa nambewe pye mbe laga na
Yɛnɔɛlɛ li na.

²³ Li kondɛɛnɔɛlɛ ke yɛn na
yɛɛ sɔɔwɔ, a mila tanri
ke na.

Mi fa kɛ mbe laga li ɔgasegele
ke na.

²⁴ Mi yɛn jɛɛgisaga fu li yɛɛ
sɔɔwɔ.

Milan yɛɛ yingiwe jɛn jɔnɔ mi
ka ka kapege pye.

²⁵ Kɔ̀ pye ma, Yawe Yɛnɔɛlɛ lilan
sara ma yala mi yɛn ma
sin yɛɛ ɔga na ki ni,

kona mi yɛn fyɔnɔɔ fu yɛɛ ɔga
na li yɛɛ sɔɔwɔ ki ni.

²⁶ Yawe Yɛnɔɛlɛ, lere ɔa ka pye
sinɔɛ ma ni, ma ma pye
sinɔɛ wi ni.

Lere ɔa ka pye jɛɛgisaga fu
ma ni, ma mɔ̀ yɛɛ naga
jɛɛgisaga fu wi ni.

²⁷ Lere ɔa ka pye fyɔnɔɔ fu, ma
mɔ̀ yɛɛ naga fyɔnɔɔ fu
wi na.

Ɛɛn fɔ ma ma lembasinɔɛ wi sara
mbe yala wi mbasinmɛ pi
ni.

²⁸ Leele mbele pɛ yɛn fyɔnwɔ ni,
ma ma pɛ shɔ.

Ɛɛn fɔ, mbele pɛ maa pɛ yɛɛ
gbogo, ma yɛɛ yɛn pɛ
na, ma ma pɛ tirige.

²⁹ Eɛ, Yawe Yɛnɔɛlɛ, mboro ma
yɛn na yanwa wɛ.

Ma mɔ̀ yanwa pi yirige mbe
wɔwɔ mba pi yɛn na ni pi
kɔ.

³⁰ Mboro fanɔga na, mi ma fyɛɛlɛ
ma saa to malingbɔɔnɔ
ɔnɔbelege na.

Na Yɛnɔɛlɛ li fanɔga na, mi ma
ya ma mbogo kaanla.

³¹ Yɛnɔɛlɛ li kɔnɔgolo ke yɛn ma
yɔn fili.

Yawe Yɛnɔɛlɛ li sɛnrɛ ti yɛn
kaselege.

Mbele fuun pɛ ma pɛ yɛɛ karafa
li na,

li ma pye paa pɛ tugurɔn
sigɛyaraga yɛn na pɛ go
singi.

³² Ambɔ wi yen Yenŋele lo, na
Yawe Yenŋele lo ma?

Ambɔ wi yen paa walaga yen
na we go singi, na we
Yenŋele lo ma?

³³ Yenŋele li yen paa na malaga
sigeca yen, ŋga ki yen
fanŋa ni.

Lo li maa na yege sinni wa
kozinne li ni.

³⁴ Li ti a m̀ fenge jen paa lufaa
yen.

Li mala lurugo mala sho wa
tinndiye mbele p̀e yagara
pe go na[†].

³⁵ Li maa na nari malaga gbongo
ki ni,
fo na kee ki ma ya na tuguyenre
sandiga ki waa.

³⁶ Ma tuguron sigeyaraga ŋga ki
ma lere sho m̀aga kan na
yeri.

Ma kajeŋge ŋga m̀a pye na kan
k̀i gbogwo kan na yeri.

³⁷ Ma fanŋa ki na, mi maa fee
fyelege na.

Na yongolo ke se wa mbe la
fyew.

³⁸ Mi mala juguye pe puro mbe
pe tongo.

Mila songoro mbe pan, na mi fa
pe tongo mbe pe ko.

³⁹ Mi ma pe tongo ma pe koonlo
yuroyuroyuro, paa ya yiri
naa.

Pe ma toori na jegele sogwo.

⁴⁰ Ma ma fanŋa le na ni malaga
gbongo ki na.

Ma mala winfenne pe kunnu na
nogo.

⁴¹ Ma ma ti na juguye pe maa
fee na yege.

Mi yaa na panrafenne pe tongo.

⁴² Pe maa wele na pe ye mari,
sagafɔ na yiri pe na.

Pe ma gbele ma Yawe Yenŋele
li yeri, een fo laa pe yon
sogo.

⁴³ Mi ma pe tire paa taambugo
yen.

Mi ma pe purugu ma pe tangala
paa konɔ fenrege yen.

⁴⁴ M̀ala sho na tara woolo mbele
p̀e yiri ma je pe kee,
m̀ala tege cengele ke go na.

Leele mbele mi sila jen, poro yen
na tunngo piin na kan.

⁴⁵ Tara ta yege woolo ma pan
ma go sogo na kan.

Mi ka para mbe nda yo, pe mari
le.

⁴⁶ Tara ta yege woolo kee
kansaga na koo pe yeri na
kee.

Pe yen na seri na yinrigi wa pe
malaga sigeca ki ni fyere
ti kala na.

⁴⁷ Yawe Yenŋele li yen yinwege
wolo.

Lo na li yen paa na walaga yen
nala go singi, sonmo yen
li woo!

Lo na li yen paa na walaga yen
nala shoo, gbogwo yen li
woo!

[†]22.34: Aba 3.19.

⁴⁸ Lo li yen Yenŋele na li maa na
kayaŋga ki woo na juguye
pe ni.

Lo li maa cengele ke go sogo na
kan.

⁴⁹ Lo li mala sho na juguye pe
kee.

Ee, we Fɔ, m̀ala yirige na
winfenne pe go na.

M̀ala sho lewelimbele pe kee.

⁵⁰ Ki kala na, Yawe Yenŋele, mi
yaa kaa ma gbogo cengele
ke sɔgɔwɔ.

Mi yaa kaa yuuro koo mbaa ma
mege ki sɔnni.

⁵¹ Li maa kagbɔgɔlɔ piin na
wunluwɔ ŋa li wɔ wi sari.

Ŋa li sinme pi wo wi na maa tege
wunluwɔ pi na, li maa
kajenge piin wi kan.

Li maa ko piin mi Davidi na
kan, konaa na setirige
piile mbele pe yaa ka yiri
pungo na pe kan

fɔ sanga pyew.

Davidi wi senre pungo woro

23 ¹ Davidi wi senyoro pungo
woro ti nda:

Zhese pinambyɔ Davidi wi senre
yeri logo,

Nana ŋa p̀ɔo yirige naayeri wi
senyoro[†] re.

Wo ŋa Zhakɔbu Yenŋele li
sinme kpoyi* wo wi na
maa tege wunluwɔ, wi
yen Izirayeli* woolo pe
yurukɔɔ jenne.

² Yawe Yenŋele li yinne li para
wa na yɔn.

Lili senre ti le wa na yɔn mberi
yo.

³ Izirayeli woolo Yenŋele li para.
Izirayeli woolo pe go sigefɔ
wilan pye fɔ:

«Lere ŋa wi maa wi wunluwɔ pi
piin na leele pe yege sinni
kasingge ni,

lere ŋa wi maa wi wunluwɔ
pi piin na fye Yenŋele li
yege,

⁴ ki fɔ wi yen paa lalaaga yɔn
yanwa yen, na yɔnlɔ ki
kaa yinrigi fɔnŋɔ we.

Wi yen paa pinliwe yɔn yanwa
yen, mba kambaaga kila
pi yege tɔn.

Tisaga ki panngɔlɔ ki yanwa pi
ma ti yan ki ma fi.»

⁵ Pa Yenŋele lilan sege ki pye ki
pyelɔmɔ pi na ma.

Katugu li yɔn finliwe* le na ni
mba pi yen kɔsaga fu.

L̀uu gbegele maa yɔn fili kala
li ni fuun ni konaa maa
yigi.

Ee, li maa na shoo kala li ni fuun
ni;

li maa na kandanlangala ke ni
fuun ke piin na kan.

⁶ Eɛn fɔ lepeele pe ni fuun pe
yen paa wuuro yen, nda
pe ma wa lege.

Lere nari le kee ni yere.

⁷ Lere ŋa kaa jaa mberi le,

[†]23.1: Senyoro nda paa piin laga ki laga ŋga ki ni, ki senre ti yen Yenŋele lo yɔn senyoro.

wi mari le tugurɔn yaraga
ni nakoma njanraga
kanngaga ni.
Pe mari sogo kasɔn ni le ki
yɔngɔlɔ nungba ke ni.

DAVIDI WI MALINGBOONLO WELE 23.8-39

**Davidi wi malingboonlo
welimbele pe mere ti nda**

(1 Kuro 11.40-47)

⁸Davidi wi malingboonlo
welimbele pe mere ti nda:
Yoshebu Bashebeti ɲa wila
yiri wa Takemoni ca, wila pye
malingboonlo welimbele taanri to.
Wo wila lere cɛnme kolotaanri
(800) gbo wi njanraga ki ni laga
nungba.

⁹ɲa wila taga wo na, wo lawi
ɲa Eleyazari. Ahohi pinambyɔ
Dodo wo pinambyɔ lawi. Eleyazari
wila pye Davidi wi malingboonlo
welimbele taanri poro wa nungba.
Naa Filisiti tara fenne paa pe yee
gbogolo malaga ki na sanga ɲa ni,
Davidi wo naa ki nambala taanri
pe ni, poro paa yere ma Filisiti tara
fenne pe tifaga, ma si yala Izirayeli
malingboonlo sanmbala paa fe ma
kari. ¹⁰Eleyazari wo wila yiri ma
to Filisiti tara fenne pe na ma pe
gbo tokobi ni, fɔ a wi kee kɛ saa te
ma koro ma tokobi kombogo ki
yigi ma sheli ki na. Ki pilige ki
ni, Yawe Yenɲele laa ti, a Izirayeli

woolo pe Filisiti tara fenne pe ya
fɔ jɛɲɛ. Pungo na malingboonlo
sanmbala paa songɔɔ ma taga
Eleyazari wi na, mbe gboolo poro
san mbe pe yaara to koli ko cɛ.

¹¹ɲa wila taga wo na, wo lawi ɲa
Age pinambyɔ Shama, ma yiri wa
Harari ca. Ki wagati wi ni, Filisiti
tara fenne paa pe malingboonlo pe
gbogolo wa Lehi laga ki na. Kere tɔ
la pye wa ki laga ki na, yara yenre
la pye wa ti ni lagapyew. A Izirayeli
woolo pɛ si fe Filisiti tara fenne
pe yɛɛɛ. ¹²Ɛɛn fɔ, a Shama wɛ si
yiri ma yere wa kere ti nandogomɔ
nari singi, mɛɛ Filisiti tara fenne pe
gbo. Yawe Yenɲele laa ti, a Izirayeli
woolo pe Filisiti tara fenne pe ya fɔ
jɛɲɛ.

¹³Yarilire konsanga wa ni,
malingboonlo teelee nafa ma yiri
ke mbele paa pye Davidi wi ni,
a taanri si yiri wa pe ni ma kari
Davidi wi kɔɔɔɔ wa Adulamu†
ca waliwege ki ni. Kɛla yala
Filisiti tara fenne pɛ pan ma
malingboonlo censaga kan wa
Erefayi gbunlundɛɛ ki ni. ¹⁴Ki
wagati wi ni Davidi wila pye wa
wi larasaga ki ni. Filisiti tara fenne
malingboonlo pɛle la pye ma cɛn
wa Betileemu ca. ¹⁵A wɔɔɔ si kaa
Davidi wi yigi fɔ jɛɲɛ, a wɛ sho fɔ:
«Kɔlɔ ɲa wi yen wa Betileemu ca
yesaga ki na, ambɔ wi mbe ya saa
tɔnmɔ pa ko na kan mboo wɔ?»

¹⁶Kona, a ki nambala welimbele
taanri pɛ si saa Filisiti tara fenne
pe malingboonlo censaga ki pari

†23.13: 1 Sami 22.1.

ma saa Betileemu ca yesaga kolo tɔnmɔ pa ko ma saa pi kan Davidi wi yeri. Eɛn fɔ, Davidi wi sila yenle mboo wɔ. A wɔ suu wo tara maa pye saraga* Yawe Yenɛɛle li yege sɔgɔwɔ, ¹⁷ma sho fɔ: «Yawe Yenɛɛle lilan sho ko kala na lo pyewe ni! Ki nambala mbele pɛ pe ye go pɛrɛ ma kari, pe kasanwa po ma le?» Kɔ pye ma, Davidi wi sila yenle mbege tɔnmɔ pi wɔ. Ki nambala welimbele taanri paa nga pye koyi yeɛn.

¹⁸Zeruya pinambyɔ Zhouabu wi jɔnlɔ lenaɲa Abishayi wo wila pye ki nambala taanri pe go na. Wila lere cɛnmɛ taanri (300) gbo wi njanraga ki ni. Wi mege kila yiri ki nambala taanri pe sɔgɔwɔ. ¹⁹Ki nambala taanri pe ni, wo paa pye na jate ma wɛ. Wo wila pye pe go na, eɛn fɔ wi sila yala nambala kongbanmbala taanri poro ni.

²⁰Kabiseyeli ca fenne naɲa Yehoyada wi pinambyɔ Benaya wo wila taga wo na. Wila pye malingbɔɔn weliwɛ. Wila kagbɔgɔlɔ legere pye. Wila Mowabu cɛnle woolo nambala shyen gbo, paa pye kotogo ni fɔ jenge paa jara yen. Nezhi* wo pilige ka ni, ma yala were tila kuun jenge, wo wila tigi wege ka ni, jara la pye wa, maa gbɔn maa gbo. ²¹Wo wila si Ezhipiti tara fenne nandɔnlɔgɔ fannga fɔ wa gbo. Njanraga la pye ki naɲa wi keɛ, eɛn fɔ, a Benaya wɔ si saa to wi na kanɲaga ni ma njanraga ki sho wi yeri, mee wi sun njanraga

ki ni maa gbo. ²²Kagala ngele Yehoyada pinambyɔ Benaya wila pye koro wele yeɛn. Wila mege ta jenge ki nambala taanri pe sɔgɔwɔ. ²³Wila mege ta ma wɛ nambala nafa ma yiri ke sanmbala pe na. Eɛn fɔ wi sila yala nambala welimbele kongbanmbala taanri poro ni. A Davidi wɔ suu le malingbɔɔnlɔ mbele paa pye na wo jate wi kɔrɔsi pe ni.

²⁴Zhouabu wi jɔnlɔ lenaɲa Azayeli wila pye ki nambala nafa ma yiri ke pe ni, naa Betileemu ca fenne naɲa Dodo wi pinambyɔ Elihana wi ni; ²⁵naa Shama na wila pye Harɔdi ca fenne woo konaa Elika na wila pye fun Harɔdi ca fenne woo wi ni, ²⁶naa Peleti ca fenne naɲa Helezi wi ni, naa Tekowa ca fenne naɲa Ikeshi wi pinambyɔ Ira wi ni; ²⁷naa Anatɔti ca fenne naɲa Abiyezeri wi ni, naa Husha ca fenne naɲa Mebunayi wi ni; ²⁸naa Ahohi setirige pyɔ Zalimɔ wi ni, naa Netofa ca fenne naɲa Maharayi wi ni; ²⁹naa Netofa ca fenne naɲa Baana wi pinambyɔ Helebu wi ni, naa Iribayi pinambyɔ Itayi wi ni, ma yiri wa Gibeya ca, wa Benzhame tara; ³⁰naa Piratɔn ca fenne naɲa Benaya wi ni, naa Naale Gaashi ca fenne naɲa Hidayi wi ni; ³¹naa Beti Araba ca fenne naɲa Abi Alibɔn wi ni, naa Barihumu ca fenne naɲa Azimaveti wi ni; ³²naa Shaalibɔn ca fenne naɲa Eliyaba wi ni, naa Bene Yasheni konaa Zhonatan; ³³naa Harari ca fenne naɲa Shama wi ni,

naa Arari ca fenne naɲa Sharari wi pinambyɔ Ahiyamu wi ni, ³⁴naa Maaka ca fenne naɲa Ahasibayi wi pinambyɔ Elifeleti wi ni, naa Gilo ca fenne naɲa Ahitofeli wi pinambyɔ Eliyamu wi ni; ³⁵naa Karimeli ca fenne naɲa Hezirayi wi ni, naa Arabu ca fenne naɲa Paarayi wi ni; ³⁶naa Zoba ca fenne naɲa Natan wi pinambyɔ Igali wi ni, naa Gadi ca fenne naɲa Bani wi ni; ³⁷naa Amo cenle woolo naɲa Zeleki wi ni, naa Beerɔti ca fenne naɲa Naharayi wi ni. Wo wila pye na Zeruya pinambyɔ Zhouabu wi malingbɔnyaara ti tungu; ³⁸naa Yeteri ca fenne naɲa Ira naa Yeteri ca fenne naɲa Garebu wi ni, ³⁹konaa Heti cenle woolo naɲa Uri wi ni. Pe ni fuun paa pye lere nafa ma yiri ke ma yiri kolɔshyen.

LEELE PE JINRIWE KONAA TIFELEGE YAMA PI PANGA YE

24.1-25

**Davidi wila ti
a pɛ Izirayeli woolo pe jiri**

(1 Kuro 21.1-27)

24 ¹Ko punɔ na, a Yawe Yenɲele li si nawa ngban naa Izirayeli* woolo pe ni. A li si Davidi wi yirige maa wa pe na, maa pye fɔ: «Yiri ma sa Izirayeli woolo naa Zhuda tara woolo pe jiri.» ²Kona, a wunlunaɲa wɔ si Zhouabu ɲa wila pye wi malingbɔɔnɔ ngbelege to konaa ma pye le wi tanla wi pye fɔ:

«Yiri ma Izirayeli cengele ke ni fuun ke yanri ma toro, mbege le wa Dan ca fɔ sa gbɔn wa Berisheba ca, ma leele pe ni fuun pe jiri mbe ta mbe pe yɔn ki jen.»

³A Zhouabu wɔ si wunlunaɲa wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Yawe Yenɲele li ti Izirayeli woolo pe lege pe sa we legesaga cenme na, jango wunlunaɲa, na tafɔ maga yan yenle ni. Eɛn fɔ yingi na, wunlunaɲa, na tafɔ, ma nee jaa mbege kala cenle na li pye?» ⁴Eɛn fɔ wunlunaɲa wi senre tila fanɲga ta Zhouabu woro ti na konaa malingbɔɔnɔ teelee pe woro ti na. Ki pye ma, a Zhouabu wo naa malingbɔɔnɔ teelee pe ni, pɛ si yiri wa wunlunaɲa wi yege sɔɔwɔ mbe kari sa Izirayeli woolo pe jiri.

⁵A pɛ si saa Zhuriden gbaan wi kɔn ma yiri mee saa pe paara yinre* ti kan ma cen wa Aroyeri ca ki tanla, wa ca ɲga kila pye wa Gadi tara gbunlundege ki nandogomɔ ki yɔnɔparawa kalige kee yeri, ko punɔ na mee kari wa Yayeri ca. ⁶A pɛ si yiri lema mee kari wa Galaadi tara, naa wa Tahitimu Hodishi tara, kona mee kari wa Dan Yaani laga ki na konaa wa Sidɔn ca ki kanɲgara na lara ti ni. ⁷A pɛ yiri lema ma kari wa Tiri* ca, ko ɲga paa malaga sigembogo kan maga maga, mee kari wa Hevi cenle woolo pe cara ti ni fuun ti ni konaa Kana tara fenne pe woro ti ni fuun ti ni. Paa saa ki kɔ wa Zhuda tara ti yɔnɔparawa kalige kee yeri, wa Berisheba ca ki na. ⁸Pa

pàa tara ti ni fuun ti yanri yeen ma saa ti kò yenge kòljere naa piliye nafa ni, mæ songoro ma kari wa Zheruzalemu ca. ⁹A Zhouabu wì si pan ma leele mbele pàa jiri pe yon ki naga wunlunana wi na. Izirayeli woolo nambala mbele pe mbaa ya malaga gbòn tokobi ni pàa pye lere waga cænme kòltaanri (800 000). Zhuda tara nambala poro la pye lere waga cænme kangurugo (500 000).

**Yenjele làa jòlgo wa
Izirayeli woolo pe na
Davidi wi kajoggo ki kala na**

¹⁰Leele pe jiringolb, a Davidi wi sunndo wi næ koon wi na. A wì si Yawe Yenjele li pye fò: «Kala na mì pye yeen, kapegbogo mì pye. Koni Yawe Yenjele, ki yaga ma mi na ma tunmbyee na kajoggo ki kala yaga na na, katugu mì tijinliwe fu kala pye.»

¹¹Ki goto pinliwe pi ni, naa Davidi wila kaa yiri, a Yawe Yenjele li si para li yon senre yofò Gadi wi ni, wo na wila pye na yariyanra yaan Davidi wi kan, maa pye fò: ¹²«Kari ma saga yo Davidi wi kan fò mi na Yawe Yenjele, pa mì yo yeen fò: «Mi yen na jòlgo kagala taanri nari ma na, ma nungba wele ma wò, mi yaa li wa ma na.» » ¹³Kona, a Gadi wì si kari wa Davidi wi yeri ma saa ki senre ti yege yo wi kan, ma yo

fò: «Maa jaa fungo mbe to laga ma tara sa gbòn yele kòlshyen[†] ni lee, nakoma ma juguye paa ma puro maa fee pe yege sa gbòn yenge taanri, nakosima tifelege yama mbe to laga ma tara fò sa gbòn piliye taanri? Koni jatere pye ki kagala ke na, ma ka yo mbe saga yo na wìlan tun wi kan.»

¹⁴A Davidi wì si Gadi wi yon sogo ma yo fò: «Na nawa pì piri na na fò jenge. We we yæ le Yawe Yenjele lo kæ li we jòl ko mbonro, katugu li yinriwe taga ki yen ma gbogo. Een fò kii daga mbe ye leele poro kæ.»

¹⁵Kona, a Yawe Yenjele li si tifelege yama wa wa Izirayeli tara ti ni, maga le le ki pinliwe pi ni fò ma saa gbòn wagati na làa kòn ma tege wi na. Maga le wa Dan ca fò ma saa gbòn wa Berisheba ca ki na, lere waga nafa taanri ma yiri ke (70 000) wo wila ku Izirayeli woolo pe ni. ¹⁶Naa merege* wila kæ ki yirige maga sanga wa Zheruzalemu ca ki go na mbege tongo sanga na ni, a Yawe Yenjele li sili jatere wi kannga leele pe tongowo wogo ki na. A li sigi yo merege na wila pye na jogowo pi piin wa leele pe sogowo wi kan fò: «Yere ma! Jogowo pi yerege!» Kila yala Yawe Yenjele li merege wila pye wa Zhebusi cænle woolo nana Aravina wi yarilire sunsaga ki tanla. ¹⁷Naa Davidi wila kaa merege wi yan wila leele pe tonri, a wì si para Yawe Yenjele

[†]24.13: Iga ki yo fò: *Fungo mbe to laga ma tara sa gbòn yele kòlshyen*, wa Yenjele senre sewe lee na wi yen Gireki senre ni wi ni, ko naa wa 1 Kuroniki 21.12 laga ki ni, ki yen ma yonlgo ma yo fò *fungo mbe to laga ma tara sa gbòn yele taanri*.

li ni ma yo fɔ: «Wele, muwi m̀ kapege ki pye. Muwi m̀ jɔgɔwɔ pi pye. Eɛn fɔ ki leele mbele yingɔ pe pye? Ma kɛɛ ki yirige ma jɔlɔgɔ wa mi naa na go woolo woro na.»

¹⁸Ki pilige nunɔgba ki ni, a Gadi ẁ si kari wa Davidi wi yeri ma saa wi pye fɔ: «Yiri ma kari wa Zhebusi cɛnlɛ woolo naɔa Aravina wi yarilire sunsaga ki na, ma sa saraga wɔsaga* kan wa Yawe Yɛnɔɛlɛ li kan.» ¹⁹Ki pye ma, a Davidi ẁ si yiri ma kari, ma yala Gadi wi senyoro ti ni, paa yɛgɛ ɔga na Yawe Yɛnɔɛlɛ lɔa ki yo wi kan we. ²⁰A Aravina ẁ suu yɛgɛ ki yirige ma wele, mɛɛ wunlunana wo naa wi tunmbyeele pe yan paa paan wa wi yeri. A Aravina ẁ si yiri ma kari wa wunlunana wi tanla, mɛɛ to maa yɛgɛ ki jiile wa tara wi yɛgɛ sɔgɔwɔ maa gbɔgɔ. ²¹Kona, a Aravina ẁ sho fɔ: «Yingɔ na wunlunana, na tafɔ, ma nɛɛ paan laga mi ɔa ma tunmbyee na yeri?»

A Davidi ẁ suu yɔn sogo ma yo fɔ: «M̀ pan mbɔɔn yarilire sunsaga ki lɔ ma yeri mbe saraga wɔsaga kan wa ki na Yawe Yɛnɔɛlɛ li kan, jango tifeleɛge yama mba pi yen leele pe na pi ta pi kɔ pi laga pe

na.» ²²A Aravina ẁ si Davidi wi yɔn sogo ma yo fɔ: «Wunlunana, na tafɔ, yarilire sunsaga ki lɛ, konaa yaraga ɔga kɔɔn ndanla maga wɔ saraga* ki ni. Wele, nɛɛ nda to yaa pye saara sogoworo*, yarilire sunkanngaga*† ko naa nɛɛ tunngo pyetire* ti ni, ti yaa pye ki sogokanngire. ²³Ee, wunlunana, mi Aravina mila ki yaara ti ni fuun ti kaan ma yeri.» A Aravina ẁ sho naa fɔ: «Yawe Yɛnɔɛlɛ, ma Yɛnɔɛlɛ li yenle ma na nayinme ni.»

²⁴Eɛn fɔ, a wunlunana ẁ si Aravina wi pye fɔ: «Ayoo, mila jaa mberi lɔ ma yeri ki sɔnngɔ ki na win. Mii penjara wɔ yaraga ɔga na, mi se yenle fyew mbege wɔ saraga sogowogo* Yawe Yɛnɔɛlɛ, na Yɛnɔɛlɛ li yeri.» A Davidi ẁ si yarilire sunsaga ko naa nɛɛ ti lɔ Aravina wi yeri warifuwe pyɔ nafa shyen ma yiri kɛ na. ²⁵A Davidi ẁ si saraga wɔsaga kan wa ki laga ki na Yawe Yɛnɔɛlɛ li kan, mɛɛ saara sogoworo naa nayinme saara wɔ wa ki na li yeri. A Yawe Yɛnɔɛlɛ li nanɔbanwa p̀ si sogo li na tara woolo pe kanngɔlɔ, a tifeleɛge yama p̀ si kɔ ma laga Izirayeli woolo pe na.

†24.22: Yarilire sunkanngaga ki ma pye papagapa, pe maga te maga pye ngundo ngundo, mbe sigi pɔ nɛɛ shyen na, ti maa ki tilele wa yarilire ti ni, nari suun, nari pire ti woo.